

Yeni HİTİT

Yabancılar İçin Türkçe
Ders Kitabı

3
B2-C1

YÜKSEK

TÖMER
Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi

@CEFR_TYS

- ☐ Hatta son yıllarda kitap okuma zevkimiz bile bilgisayara taşındı.
- ☐ Yani okuma biçimleri her dönemde değişiyordu ama okuma kavramı her zaman varlığını sürdürüyor.
- ☐ Bunun hiç de küçümsenmeyecek bir rakam olduğunu düşündük ve bu konuda hem kendimizi hem sizleri aydınlatalım dedik.
- ☐ Çünkü keşiflere, yeni cihazlara, yaşamımızı kolaylaştırmak iddiasında olan her şeye uyum sağlıyoruz bir biçimde.

Bu:

- ☐ Basılı kitabın e-kitabın sonunu getirmesi.
- ☐ Basılı kitabın e-kitabın yerini alması.
- ☐ Yeni okuma biçimlerinin ortaya çıkması.
- ☐ E-kitabın okumanın sonunu getirmesi.

E-kitabın avantajları:

- ☐ Satın alma süreci basılı kitapta daha az riskli.
- ☐ Daha kolay taşınabilir ve saklanabilir.
- ☐ İnternette ücretsiz ya da çok ucuza okunabilir.
- ☐ Yazı dışındaki içeriklerle de desteklenebilir.

5 İşaretleyelim, yazalım

	basılı kitap	e-kitap
Ekonomik		
Kullanışlı		
Keyifli		
Ekolojik		
Diğer		

6 Anlatalım

Hayatımızda Neler Değişti?

Birkaç yıl öncesine kadar kitap okumak için mutlaka kitapçevlerine giderek kitap satın almak gerekiyordu. Ancak günümüzde internet üzerinden kitap okumak da mümkün.

- Eskiden
- Bundan 20 yıl önce
- 1 yıl öncesine kadar
- Geçtiğimiz yüzyılda

7 İşaretleyelim

Nobel Edebiyat Ödülü

Doğru Yanlış

1. Nobel edebiyat ödülünü kazananı, hayattayken Alfred Nobel belirliyordu. ☐ ☐
2. Nobel ödülüne yalnızca yazar örgütlerinin, üniversitelerin dil bilimi akademisyenleri ve Akademi üyeleri aday olabilirler. ☐ ☐
3. Akademi üyelerinden 5 kişilik bir grup ön eleme yapıyor. ☐ ☐
4. Ödülün sahibini belirleyen 18 kişilik grup 3 yılda bir değişiyor. ☐ ☐

Eserin Nobel ödülü alabilmesi için gerekli şartlar:

- ☐ Dili zenginleştirilmesi
- ☐ Edebiyatta yenilik yaratması
- ☐ Yazıldığı dile ve kültüre özgü olması
- ☐ Kelime oyunları içermesi
- ☐ Başka dillere çevrilebilmesi
- ☐ Yazıldıktan sonraki tarihlerde de anlaşılabilir olması.

Var Yok

1. Nobel ödülünü kazananı kaç kişilik komite belirliyor? ☐ ☐
2. Ödülü kazananı belirleyecek komitedeki kişiler hangi mesleklerden seçiliyor? ☐ ☐
3. Ön elemelerin ardından kaç yazarın eserleri tüm Akademi üyelerince inceleniyor? ☐ ☐
4. Orhan Pamuk'un Nobel ödülü ile ilgili düşünceleri neler? ☐ ☐
5. Yazarlar Nobel ödülüne niçin değer veriyor? ☐ ☐
6. Nobel Vakfının kuralları neler? ☐ ☐

Şimdiki Çocuklar Harika

Sevgili Arkadaşım Zeynep,

Annenin Metin'e sık sık "Ağızına biber doldururum." dediğini yazmışsın. Bütün annelerin sözü bu... Annem de kardeşim Fatoş'a ikide bir böyle söyler. Fatoş daha okula gitmiyor, iki yıl sonra gidecek. Geçenlerde annem çok kızmıştı Fatoş'a. "Şimdi ağızına biber doldururum!" diye bağırdı. Bak, olayı sana baştan anlatayım.

Babam, ağız alışmış, her sözün başında "Ulan, ulan be, vay anasını!" diye konuşur. Yani dili biraz argoya kaçır. Fatoş da, kimden ne duyarsa papağan gibi tekrarlıyor, ne görürse öyle yapıyor. Fatoş'un babamı taklit ederek pelték pelték "Ulan be..." "Vay anasını!" gibi sözler söylemesine bizim evde herkes bayılıyor. Onu çok sevimli bulanlar, "Sanki büyümüş de küçülmüş," diyorlar.

Geçenlerde bir gece bize bir komşu konuk gelmişti. Çok komik bir adam... Ne anlatsa kahkahalarla güldürüyor. En çok gülen de Fatoş. O, söylenilenlerden bişey anlamıyor ama, herkes gülüyor diye o hepimizden çok gülüyor. İşte o konuk **başından geçen** bir olayı anlattı. Çalıştıkları yere bir Alman uzman gelmiş. Bigün uzman, Almanca, demiş ki, "Burda herkes birbirine sık sık, 'Ulan' diyor, dikkatimi çekti. 'Ulan' ne demektir? Almanın sözlerinden dolayı komşumuzun **yüzü kızarmış**. Doğrusunu söylese yabancıya karşı ayıp olacak. Onun için başka türlü söylemiş: 'Bizde 'ulan'sız konuşulmaz. Dilimizde 'ulan', 'sayın' demektir. Biz birbirimizi, yalnız adlarımızla çağırmayız, bir de adımızın önüne 'ulan' getiririz..."

Bikâç gün sonra, o işyerinde yönetim kurulu toplantısı olacaktı. Kenan adındaki genel müdür de toplantıya başkanlık ediyormuş. Alman uzman o toplantıda, yönetim kurulu üyelerine açıklamalarda bulunacaktı. Alman, toplantıdaki Türklere sevimli görünsün diye, Almanca konuşurken, yeni öğrendiği bikâç Türkçe kelimeyi de araya karıştırıyormuş. Öğrendiği Türkçe kelimeler de 'merhaba', 'bay', 'çok güzel', bir de son öğrendiği 'ulan'... Konuşmasının en ciddi yerinde uzman birden, "Ulan Kenan Bey..." deyince, oradakiler şaşırılmışlar. Alman sık sık "Ulan Kenan Bey..." diyor. Genel müdür kendisine "ulan" denilmesine kızıyor ama belli etmemeye çalışıyormuş. Alman ikide bir "Ulan Kenan Bey" dedikçe, öbür üyeler de kıs kıs gülüyorlarmış. O günden sonra Genel Müdürün adı "Ulan Kenan Bey" kalmış. Konuşmamız bu olayı öyle tatlı anlatıyordu ki, hepimiz **gülmekten kırılıyorduk**.

Başka bigün evimize başka konuklar geldi. Babamın söylediğine göre önemli kişilermiş. Akşam sofraya oturuldu. Kardeşim Fatoş konukların çok **hoşuna gitti**. "Aman

ne cici, ne uslu kız..." diyorlardı. Fatoş'u bu kadar terbiyeli yetiştirdiği için annemi kutladılar. Babam, "Efendim", dedi, "Anneleri çocuklarımızı hiç sokağa bırakmaz. O yüzden terbiyeleri bozulmuyor." Annem, "Ne de olsa, sokak çocuklarından terbiyesiz laflar öğrenebilirler. Onun için sokağa salıvermem," diye ekledi. Konuk kadınlardan biri, "Çok doğru efendim", dedi. Hatta okulda bile çocuklarımızın terbiyesi bozuluyor. Göz değmesin, maşallah çok terbiyeli kızınız var."

Övgülerden pek şişinen Fatoş **havaya girdi**. Konuklara kendini daha çok beğendirmek için bütün marifetlerini göstermeye kalktı. Birdenbire "Ulan baba be!" diye söz başladı. Fatoş, bu sözlerine, her zamanki gibi, gülüneceğini sanıyordu ama soğuk bir sessizlik oldu. Babamın adeta **nufku tutuldu**. Durumu kurtarmak için, sesini yumuşatarak zar zor "Efendim kızım!..." dedi. "Ulan baba be!..."

Ama niçin gülmüyordu bu insanlar her zamanki gibi? Fatoş, konukları ille de güldürmek istiyordu. Bu kez babamdan duyduğu başka bir lafı ama bu kez **ağıza alınamayacak** bir lafı söyleyiverdi... En sonunda başarmıştı. Konuklar, kendilerini tutamayıp kahkahayı bastılar. Gülüşmeler karşısında çok beğenildiğini sanan Fatoş, o ayıp lafı birkaç kere daha tekrarlardı. Annem baktı ki **sonu gelmeyecek, kaşlarını çatıp** "Sus bakayım, şimdi ağızına biber doldururum!" diye bağırdı.

Fatoş, beğenileceği yerde, bir de üstelik herkesin içinde **laf işitince**, ağlamaya başladı. Konuk kadınlardan biri annemi avutmak için, "Üzülmeyin efendim", dedi, "Bizimkiler daha neler söylüyorlar. Sizininki yine iyi maşallah... Daha küçük, **aklı ermez**..." Babam, Fatoş'un söylediklerine pek şaşırılmış görünerek, "Kimden öğreniyor bu lafları bilmem ki!" dedi. Annem, "Hiç de sokağa bırakmayız. Nerden duyar da öğrenir bu lafları!" diye karşılık verdi. Bense, onların bu soruşlarını gerçek sanıp "Evde konuşulurken duyup öğreniyor," diyerek öyle bir pot kırdım ki... Babam birden patlar gibi, "Ulan, bizim evde öyle laflar konuşulur mu be!" diye bağırınca, konuklar gerçekten kendilerini tutamayıp güldüler. Babam da gülmek zorunda kaldı.

Zeynep, sözde mektubumu kısa kesmek istiyordum, ama yine uzadı. Yaz tatilinde İstanbul'a gelecek misiniz? Gelirsen görüşürüz. Sen hiç olmazsa Ankara'yı gördün. Ben İstanbul'dan başka yer bilmiyorum.

Esen kalman dileğiyle mektubuma son veriyorum.

(Aziz Nesin'in 'Şimdiki Çocuklar Harika' adlı kitabından)

1. laf işitmek	☐ söylenmesi çok ayıp söz
2. başından geçmek	☐ anlayabilmek
3. havaya girmek	☐ azarlanmak
4. hoşuna gitmek	☐ aşırı derecede gülmek
5. nutku tutulmak	☐ beğenmek
6. ağza alınmayacak	☐ bitmek
7. akli ermek	☐ kibirlenmek, övünmek
8. sonu gelmek	☐ konuşamaz olmak
9. kaşlarını çatmak	☐ utanmak
10. gülmekten kırılmak	☐ yaşanmak, olmak
11. pot kırmak	☐ karşısındakine dokunacak söz söylemek
12. yüzü kızarmak	☐ kızmak, sinirlenmek

Doğru Yanlış

1. "Ağızına biber doldururum." sözü yalanı ortaya çıkan kişilere söylenir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Komşu, Alman misafirini kandırmak için ona "ulan"ın anlamını yanlış anlatmış. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Alman uzman toplantıda herkese "ulan" diyerek hitap ediyormuş. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Annesinin söylediğine göre Fatoş sokakta oyun oynamazmış. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Fatoş niye azarlandığını anlayamamış. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Olay	Kişi	Tepki
Babanın "Ulan" demesi	Fatoş	
Alman uzmanın "Ulan" demesi	Genel Müdür	
Fatoş'un "Ulan" demesi	Baba	

9 İşaretleyelim, tamamlayalım

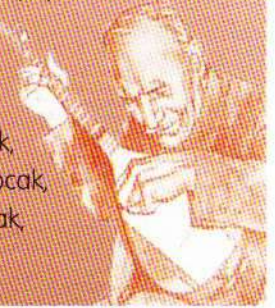

Aşık Veysel: Dostlar Beni Hatırlasın

Ben giderim adım kalır,
Dostlar beni hatırlasın.
Düğün olur, bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın.

Can kafeste durmaz uçar,
Dünya bir han, konan göçer,
Ay dolanır yıllar geçer,
Dostlar beni hatırlasın.

Can bedenden ayrılacak,
Tütmez baca, yanmaz ocak,
Selam olsun kucak kucak,
Dostlar beni hatırlasın.

Var Yok

Aşık Veysel'in;

1. doğum ve ölüm tarihleri	☐	☐
2. nereli olduğu	☐	☐
3. görmeyişinin nedeni	☐	☐
4. saz çalmaya nasıl başladığı	☐	☐
5. kaç çocuğu olduğu	☐	☐
6. beğendiği halk şairleri	☐	☐
7. en beğenilen eserleri	☐	☐
8. bazı karakter özellikleri	☐	☐

Doğru Yanlış

1. Veysel yedi yaşındayken köyünde çiçek salgını başlamış.	☐	☐
2. Veysel'in iki gözü de çiçek hastalığı nedeniyle görmez olmuş.	☐	☐
3. Veysel'in gözleri sadece kırmızı rengi seçebilirmiş.	☐	☐
4. Veysel'e saz çalmayı babası öğretmiş.	☐	☐
5. Aşık Veysel iki kez evlenmiş.	☐	☐
6. Aşık Veysel 1933 yılına kadar kendi şiirlerini söylemezmiş.	☐	☐
7. Aşık Veysel bir dönem köy köy dolaşarak saz dersleri vermiş.	☐	☐
8. Aşık Veysel köylülerin de yardımıyla köyünün ilk meyve bahçesini yetiştirmiş.	☐	☐

Romanın kahramanı Isık-Göl kıyısında dedesi, nine-si, teyzesi ve teyzesinin kocasıyla birlikte yaşayan bir çocuktur. Dede, babası ve annesi tarafından terk edilen torununa sahip çıkmıştır. İkinci eşi olan karısı ve torunuyla birlikte ormanın bakım işleri ile uğraşan damadı Orozku'l'a yardım etmektedir. Orozku'l'un karısı, çocuğun teyzesi Bekey çocuk sahibi olamayan bir kadındır. Zalim bir insan olan Orozku'l, evlat sahibi olamamanın öfkesini dededen ve onun çocuğu olmayan kızından çıkarmaktadır. Bütün bu olumsuzlukların içinde zengin bir hayal dünyasına sahip olan çocuk, dürbünüyle her gün gölde yük ve yolcu taşıyan bir gemiyi izler. Gemilerde tayfalık yapan babasının da bu gemide çalıştığını düşünerek, balık olup bu gemiye ulaşmayı, babasına zavallı dedesini, zalim Orozku'lu ve yaşadıklarını anlatmayı düşler.

Çocuk görülebilen en uzak noktaya baktı dürbünle. İşte, işte! O anda tüm dünyayı unuttu. Gerçekten orarlarda, ileride, Isık Göl'ün masmavi ufkunda bembeyaz bir gemi belirdi. Yaklaştı. İşte, işte gemi! İki bacası bir hizada, uzun, güçlü güzel gemi! Dümdüz bir çizgide ilerliyordu. Çocuk gömleğinin eteği ile dürbününün camlarını sildi, büyüteçleri daha iyi ayarladı. Geminin silüeti daha da belirginleşti. Geminin dalgalarda hafif hafif sallandığını da görüyordu çocuk. Çocuk gözlerini beyaz gemiden ayıramıyordu. Elinde olsaydı, ondan biraz yaklaşmasını rica edecekti, güvertedeki insanları

da görebiliyordu. Ama gemi bunu bilmiyordu. Ağır ağır, çalımla yoluna devam ediyordu. Onu nerelerden getiren ve nerelere götürecektik olan bilinmeyen yoluna.

Geminin ilerlemesini takip etti çocuk. Çocuk bir balık olup dereden göle ve ona, beyaz gemiye doğru nasıl yüzeceğini düşündü.

Muhafız Dağı'ndan ilk defa masmavi Isık Göl'de bu beyaz gemiyi gördüğü zaman bu güzelliğin karşısında yüreğinde bir uğultu duydu. Ve sonra Isık Göl'de çalışan, gemici olan babasının bu gemide çalıştığını karar verdi.

Bunun böyle olmasını çok istediği için, böyle düşündü, sonra da bu düşüncesinin doğruluğuna inandı.

...

Gemi şimdi uzaklaşıyordu. Bembeyaz ve uzun gemi ve gölün masmavi düzlüğünde, bacalarından uzun bir duman bırakarak ilerliyordu ve bir çocuğun, yarı balık yarı insan olan bir çocuğun ona doğru yüzdüğünden habersizdi.

Balık olmak istiyordu çocuk. Her şeyinin balık gibi olmasını istiyordu; yüzgeçleri, pulları olsun istiyordu. Yalnız kafası kendi kafası kalmalıydı incecik boynunda, yusuvarlak, yelken kulaklı bir kafa, kalkık burnu çizgiler içinde. Bir de gözleri kendi gözleri gibi olacaktı. Ama yine de tam kendi gözü gibi değil... Biraz da balığın gözü gibi bakmaları gerekirdi.

Isık gölün dalgalarıyla oynaşacak, dalgadan dalga ya atlayacaktı. Derken beyaz gemi görünecekti!

"Merhaba, beyaz gemi!" diyecek gemiye. "Hani sana devamlı dürbünle bakan çocuk vardı ya! O benim işte... Gemideki insanlar toplanıp güverteye şaşırıp kalacaktı, bu yaratığa bakacaktı hayretle." O zaman gemici olan babasına "Merhaba baba" diyecek "Ben senin oğlunum. Yüze yüze sana geldim." Babası ağ atacak, onu tutacak, güverteye çekecek. O zaman da o eski haline dönecek... Sonra... Sonra...

Cengiz Aytmatov

Çocuk beyaz gemiyi anlatırken, hangi yollara başvuruyor?

- ☐ Onu insana özgü niteliklere ve davranışlara sahip gibi gösteriyor.
- ☐ Beyaz gemiyi gördüğünde duyduğu hisleri ifade ediyor.
- ☐ Beyaz geminin güzelliğini abartılı bir biçimde anlatıyor.
- ☐ Beyaz geminin özellikleriyle babasının karakteri arasında bir bağ olduğunu düşünüyor.

Metindeki çocuğun karakteri:

- ☐ Yaramaz ☐ Duygusal
- ☐ İyimser ☐ Kibar
- ☐ Kaderci ☐ Hayalci

	Var	Yok
1. Geminin göldeki görüntüsünün çocukta uyandırdığı duygular	☐	☐
2. Çocuğun geminin nereye gideceğiyle ilgili kafasında oluşan sorular	☐	☐
3. Babasının gerçek hayatta çocuğa yaklaşımı	☐	☐
4. Çocuğun hayallerinde beyaz gemiye nasıl ulaşacağı	☐	☐
5. Geminin gidişiyle birlikte çocuğun yaşadığı hayal kırıklığı	☐	☐
6. Çocuğun hayalinde yarattığı bazı şeyleri gerçek gibi düşünmesi	☐	☐

BİLEŞİK ZAMANLAR (koşul)

zaman/kip + -lyse (-i-se)

Adil	Eylem	-	Zaman Ek	Şart Ek	Kısa Ek
ben	anla	-ma/-me	-yor/-iyor/-ıyor/-üyor	-sa/-se/-ysa/-yse	-m
sen	ic	-mı/-mi	-dı/-di/-du/-dü/-ti/-tı/-tü		-n
o	iste	-mu/-mü	-acak/-yacak/-yecek		-
biz	dinle	-maz/-mez	-mış/-miş/-muş/-müş		-k
siz	bitir		-ti/-tı/-tı/-tı/-tı/-tı/-tı		-nız/-niz
onlar	iste		-malı/-meli		-lar/-ler
	gel				

Örnekler

Beni anlamıyorsanız daha yavaş konuşayım.
Arkadaşlar hepimiz kahvelerimizi içtiyse artık kalkabiliriz.
Onlar istemiyorlarsa gelmesinler. Biz gidiyoruz.
Dersi dinlemeyecekseniz lütfen dışarı çıkın.

Bu raporu bugün bitirmeliyse acele edelim, neredeyse akşam oldu.
İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız onlara öyle davranın.
Bizimle geliyorsanız acele et.

16 Tamamlayalım

- Bu konuyu anla madysanız sizin için yarın genel tekrar yapabilirim.
- Acaba Demet eve varmış mıdır? Eve var _____ onun için hazırladığım sürprizi görmüştür.
- Ayten'i ziyaret et _____ önceden haber ver, onu evde bulamayabilirsin.
- Bu akşam sinemaya git _____ rezervasyon yaptırılabilir.
- Daha önce git _____ görmüşsünüzdür, Büyü-kada'da çok güzel yalılar var.
- Arkadaşlarım akşam kesin olarak gelip gelmeyeceklerini haber vermediler. Eğer gel _____ hazırlık yapmam gerek.
- Sana bir şey anlatıyorum! Beni dinle _____ boş yere konuşmayayım.
- Sınav notunu öğreneceğim için çok heyecanlıyım. Eğer sınavdan geç _____ çok üzülürüm.
- Seni meşgul etmeyeyim. Çalış _____ daha sonra gelebilirim.
- İşlerini bitir _____ beraber yemeğe çıkabilir miyiz?
- Bu evde yaşa _____ benim kurallarına uymak zorundasın.
- Televizyonu seyret _____ kapatabilir misiniz? Sesinden rahatsız oluyorum.
- Bizimkiler uyanmış mıdır? Uyan _____ şimdi bahçede kahvaltı ediyorlardı.
- Hakkında konuştuklarımızı duymuş mudur? Duy _____ ikimiz de rezil oluruz.
- Bu kitabı oku _____ okumanı tavsiye ederim.

17 İşaretleyelim

Yel Degirmenlerine Karşı

Var Yok

1. Don Kişot'un hayatının geri kalan kısmını şövalye olarak geçirmek istemesinin nedeni ☐ Var ☐ Yok
2. Sevgili olarak seçtiği fakir köylü kızının Don Kişot'un hayal dünyasında farklı bir yere sahip olması ☐ Var ☐ Yok
3. Konakladığı handaki insanların Don Kişot hakkındaki izlenimleri ☐ Var ☐ Yok
4. Don Kişot ve uşağının karakterleri arasındaki farklılık ☐ Var ☐ Yok
5. Yazarın kitapta kullandığı anlatım özellikleri ☐ Var ☐ Yok

Doğru Yanlış

1. Don Kişot'un önceleri sakın bir hayatı vardır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Don Kişot, ovada gördükleri yel değirmenlerini canavara benzetir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Yardıma muhtaç insanlar Don Kişot kendilerine yardım etmesini isterler. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Don Kişot bir şatoda kendisini şövalye ilan ettirir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Don Kişot, yaptıklarının çılgınlık olduğunu asla kabul etmez. ☐ Doğru ☐ Yanlış

18 Yerleştirelim, işaretleyelim

Japonya'nın Şiir Geleneği: HAIKU

Serkan: Gazetedeki haberi gördün mü? "Japonya'nın en önemli Haiku Ödülü'nü Yelda Karataş adında bir Türk aldı." yazıyor.

Pelin: Haiku'yu daha önce duymuştum. Japon şiiri galiba değil mi?

Serkan: Evet. Haiku'nun açıklamasını da yapmışlar gazetede. Haiku, yaklaşık 500 yıllık bir Japon edebiyat sanatıymış. En basit tanımı ile üç mısralık kısa şiir demekmiş. 3 mısra ve 17 Japon karakterinden (veya heceden) oluşmalı, bu 17 hecenin mısralara dağılımı 5-7-5 olmalıymış örneğin. Klasik Haiku'da mutlaka mevsimsel bir öge, tabiatın bir parça veya anlık bir duygunun betimlenmesine yer verilmesi gerekiyor-muş, günümüzde ise her konuda Haiku yazılabiliyor-muş.

Pelin: Çok enteresan. Peki hangi şiirle kazanmış bu ödülü, onu da yazıyor mu?

Serkan: Evet, dinle bak:

*Ne kadar yakın ölüme
Unutulmaz çocukluğumun
Ağır çiçekli ıhlamur ağacı*

Pelin: Normal şiirden farklı biraz.

Serkan: Evet, Haiku yazmak şiir yazmaktan daha zor-muş. Şair Haiku'yu anlatırken diyor ki: Haiku'da imge kullanamıyorsunuz. Nesneyi anlatacaksanız o nesne-nin kendisini söylemek zorundasınız. Normal şiir gibi metafor ve simgeler kullanamıyorsunuz.

Pelin: Başka örnekleri var mı?

Serkan: Var. Haiku'nun ustası olarak kabul edilen Matsuo Baso'dan da bir örnek vermişler:

*Şu büyük meşe ağacı
Açan çiçeklere kayıtsız
Daha soylu.*

Bir tane daha var:

*Sallanıp durur
Sarmaşıkların sardığı köprü
Hayatımız gibi.*

Pelin: Çok güzel. Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtıyor. Bir görme biçimi sanki. Sıradan olaylar içinde bir "an"ı yakalayıp onu anlatıyor.

Serkan: Evet, incelikle işlenip okuyucuya sunulan ve Japon yazınında önemli yere sahip Haiku'nun bu özelliği de onu diğer şiirlerden ayırıyor.

mısra • betimleme • imge • yazın

1. Yazarın kitapta karakterleriyle ilgili yaptığı _____ o kadar başarılı ki, o karakterlerin dış görünüşlerini gözünüzde çok rahat canlandırabiliyorsunuz.
2. Şiirde, hikayelerde anlatılmak isteneni daha etkili şekilde anlatmak için düş gücüyle yaratılan _____ kullanılır
3. Eleştirmenler yazarın son kitabını _____ sanatına sunulmuş en güzel eser olarak nitelendiriyorlar.
4. Şiirin ilk _____ itibaren büyük bir duygu yoğunluğu yaşıyorsunuz

	Doğru	Yanlış
1. Haiku eskiden beri her konuda yazılabiliyor.	☐	☐
2. Haiku'da duyguları çeşitli sembollerle anlatmak mümkün.	☐	☐
3. Gerçek bir Haiku'da 17 hece bulunmalıdır.	☐	☐
4. Eski Haiku'da bulunması gereken bir öğe de doğadır.	☐	☐
5. Mısra sayısı az olduğu için Haiku normal şiirden daha kolay yazılıyor.	☐	☐

Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtıyor.

- ☐ Bu film toplumdaki sınıf farkını çok iyi yansıtıyor.
- ☐ Kitap, yazarın iç dünyasında yaşadığı karmaşayı okuyucuya yansıtıyor.
- ☐ Televizyon pencereden gelen ışığı yansıtıyor, bir şey göremiyorum.
- ☐ Sanatçının yazdığı şarkı sözleri genç yaşlı herkesin duygularını yansıtıyor.

19 Konuşalım

"Rus klasikleriyle gençlik döneminde tanıştım. Tanıştığım günden beri de onları elimden bırakamadım. Tolstoy'un Anna Karenina adlı romanında dönemin üst sınıf insan ilişkileri arasında yaşanan yasak aşkı gördüm, Dostoyevski'nin Suç ve Ceza romanında bir gencin işlediği suçtan ötürü ahlaki ve psikolojik açıdan yaşadığı sıkıntıları paylaştım, Gorki'nin ünlü eseri Ana romanında işçilerin verdiği toplumsal mücadeleye şahit oldum."

Yukarıda bir klasik roman okurunun düşünceleri aktarılmaktadır. Siz klasik eserler okumaktan hoşlanırsanız? Beğendiğiniz yazarlar ve eserler nelerdir? Bu yazarlar ve eserleri hangi yönleriyle sizin ilginizi çekti? Klasik eserleri okumak size neler kazandırdı? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

20 Yazalım

"İngiliz yazar Virginia Woolf, 1931'de yayımladığı Dalgalar'ı yazarken bu kitapla o güne değin hiçbir başka romanının göze alamayacağı değişik şeyler yapmıştı. Dalgalar, hem düz yazıyla kaleme alınmıştı, hem de şiir olmuştu; hem roman olmuştu, hem de tiyatro oyunu.

Virginia Woolf, Dalgalar'da dış dünyayı yok eder. Üç erkek ve üç kadının çocukluklarından yaşlılık dönemlerine kadar tüm hayatlarının anlatıldığı kitapta, dış dünya olduğu gibi değil, ancak kişilerin iç dünyalarına yansıdığı kadarıyla verilir. "Bir olay örgüsüne uyararak değil, bir ritme uyararak" yazılan kitap gerçekçi roman geleneğinden tam bir kopuşu temsil eder. Dalgalar, bilinç akışı tekniğiyle yazılan romanların en önemlilerinden biridir."

Yukarıda Virginia Woolf'un "Dalgalar" adlı kitabıyla ilgili kısa bir bilgi verilmektedir. Siz de okuduğunuz bir kitabı karakterlerin özellikleri, olay örgüsü, yazarın anlatımını değerlendirerek anlatınız

4 İşaretleyelim

Ah Şu Gençler!

1. Oyun

Babanın kızına yaklaşımı

☐ ilgisiz	☐ baskıcı	☐ anlayışsız
☐ meraklı	☐ acımasız	☐ tutarsız

Annenin kızına yaklaşımı

☐ teşvik edici	☐ sevecen	☐ suçlayıcı
☐ talepkar	☐ ön yargılı	☐ eğitici

2. Oyun

- ☐ Baba kızının üşengeç olduğunu ima edip duruyor.
- ☐ Anne kızının kendisine yardım etmemesini anlayışla karşılıyor.
- ☐ Anneanne torununun davranışları karşısında şaşkınlığını gizleyemiyor.
- ☐ Baba kızının adıyla karakterinin uymadığını alaycı bir dille ifade ediyor.
- ☐ Tezcan ailenin isteklerine olumlu tepkiler veriyor.

İki oyundaki gençlerin benzer özellikleri:

- ☐ İkinin de sorumsuz davranışlarda bulunması
- ☐ Gençlerin aileleriyle ilişkileri
- ☐ İki gencin de ebeveynleriyle iletişim sorunu yaşaması
- ☐ İkinin ailelerine karşı saygısız davranışlarda bulunması

5 Yazalım

"Yetişkinler gençler tarafından kuralcı, koruyucu ve eski kafalı oldukları için eleştirilirler. Gençler ise yetişkinler tarafından benmerkezci, asi oldukları ve geleneklerine bağlı olmadıkları için eleştirirler. Her iki neslin de çoğu zaman ilgi alanları ve dünyayı algılama biçimi farklıdır. Bu yüzden aralarında anlaşmazlık yaşanması kaçınılmazdır.

Sizce gençler ve yetişkinler arasında yaşanan sorunlar nelerdir? Aralarındaki sorunları çözüp uzlaşabilmek için neler yapmalıdırlar?

6 Testi uygulayalım

- Çok yoğun bir iş günü geçirdiniz ama en yakın arkadaşınız aradı ve elinde en sevdiğiniz şarkıcının konserine fazladan bir bilet olduğunu söyledi. Ne yaparsınız?
 - ☐ Tabii ki koşa koşa giderim, bu yorgunluğumu atmak için bulunmaz bir fırsat!
 - ☐ Çok yorgunum ama bu konseri kaçıramam, dinlenmeyi yarına bırakırım.
 - ☐ Arkadaşım çok ısrar ederse, istemeye istemeye gider, konserde de uyuklarım herhalde!
 - ☐ Evde sıcakık duş alıp, ayaklarımı uzatıp film izlemek varken, hayatta gidemem.
- Gardırobunuza şöyle bir göz atalım, nasıl görünüyor?
 - ☐ Aman kimse görmesin, rengârenk kıyafetlerim, her çekmecedен sarkıyor.
 - ☐ Modaya uygun ama daha çok, rahat kıyafetlerle dolu, gösterişli bir dolabım var.
 - ☐ Uzun zamandır kendime bir şeyler almamışım, genelde aynı kıyafetler var.
 - ☐ Çok tekdüze olduğunu itiraf edeyim, ne kadar çok koyu renk kıyafetim varmış.
- Evliliğe nasıl bakıyorsunuz?
 - ☐ Evlenmek mi? Anneciğim! Hiç bana göre değil, hayatta olmaz!
 - ☐ Zamanı gelince elbette isteyeceğim bir şey ama daha çok erken!
 - ☐ Kafama göre birini bulursam neden olmasın?
 - ☐ Çok güzel bir müessese... Ömür boyu birbirimizin olmaya yemin etmek... Tam benlik!
- Sizin için ideal tatil nasıl olur?
 - ☐ Adrenalin yüklü ekstrem sporlarla dolu maceralı bir tatil.
 - ☐ Dünyayı gezip, her yeri görebileceğim bir tatil.
 - ☐ Karavanla gezeceğim, upuzun bir tatil.
 - ☐ Bütün gün havuz başında, tembellik yapıp dinlenebileceğim bir tatil.
- Akşam yemeğine çıkıyorsunuz, aksilik bu ya, en sevdiğiniz elbiseniz yırtıldı. Ne yaparsınız?
 - ☐ Oh ne güzel, hemen çıkıp yepyeni bir elbise alırım.
 - ☐ Dolabımda bu akşamı geçirebileceğim bir elbise daha vardı.
 - ☐ Hemen iğneyi ipliği alıp, dikerim.
 - ☐ Zaten çok yorgundum, gitmesem daha iyi olacak.

AŞK mı? İHANET mi?

Ahmet Altan

Nice aşk yitirdim ben.

Bir bakışla çılgına döndüğüm, ayaklarına kapandığım, bana her defasında aşkı, acıyı, sevinci, hayatı ve ölü-mü yeniden öğreten, benden bir başka ben yaratan, onun her şeyi, babası, oğlu, kardeşi, kocası, sevgilisi oldu-ğum, onu her şeyim yaptığım aşklar yitirdim ben.

Niye öldürdüm onları? Onlar beni niye öldürdüler? Neden hayatlarımıza birer yabancı olarak devam etmek zo-runda kaldık? Tanrı bir anlığına yeryüzüne eğilip usulca üfleyerek hafızamızı silseydi ve biz yaşanmış her şeyi unu-tarak, iki yabancı gibi yeniden karşılaştaydık ne olurdu? Birbirimize aldırmandan geçer miydik? Yaşadıklarımızı bir daha yaşamak için, eskiden yaptığımız gibi birbirimize doğru bir daha yürür müydük?

Tuhaf maceralar var hayatta. Asla cevabını bulamayacağımızı sandığımız sorulara cevaplar bulmamıza yardım eden tuhaf maceralar.

Geçenlerde bir televizyon programında, yüzüne karton bir maske takmış bir kadın gördüm. Karşısında, aynı maskeden takmış bir adam oturuyordu. Birbirlerinin yüzlerini görmüyorlardı ama birbirlerinin yüzlerini biliyorlardı. Onların kim olduklarını bilmeyen bizdik.

Birbirlerini sevmişler, birbirlerine aşık olmuşlar, evlenmişlerdi. Mutlu zamanlar geçirmişlerdi. Bir zaman sonra er-kek uzun yolculuklara çıkmaya başlamıştı, kadın yoğun bir yalnızlık hissediyordu. Erkek de eşinin hissettiği gibi bomboş ve yalnız hissediyordu artık kendini.

Gerçek hayatın yalnızlığından kurtulabilmek için "sanal" bir dünyanın bilinmez kalabalığına bırakmışlardı ken-dilerini. Ekranda kendilerine arkadaşlar aramaya başlamışlardı. Kadın bir erkek bulmuştu. Erkek de bir kadın. Erkek karısından, kadın kocasından uzaklaşırken ikisi de yeni buldukları "arkadaşlarına" yaklaşmaya başlamışlardı.

Yeni bulduklarına, çoktandır hayatlarından çıkmış hoşluklarını, zekâlarını, çekiciliklerini gösteriyorlardı ve ikisinin hayatında da yeni bir aşk **tomurcuklanıyordu**. Sonunda, erkek tanımadığı yeni aşkının yüzünü merak etmiş, ka-dından bir fotoğrafını göndermesini istemişti. Ekranda, bir kadın yüzü belirmişti. Beliren yüz, eşinin yüzüydü. Adam hemen eşinden ayrılmaya karar vermişti.

Birbirlerini sevmişler, birbirlerinden uzaklaşmışlar, milyonlarca insanın içinde dolaştığı bir meçhule dalmışlar ve o milyonlarca insanın içinde yeniden birbirlerini bulup yeniden birbirlerine aşık olmuşlardı. Tıpkı daha önce de ta-nındıkları belki binlerce insanın arasından birbirlerini seçtikleri gibi...

Erkek kendini ihanete uğramış hissediyordu. Karısının onu "aldatmak" için seçtiği erkek yine kendisiydi.

Nasıl bir isim vermeliyiz sizce bu maceraya?

Bu bir ihanet öyküsü mü yoksa, **korkunç** bir aşk öyküsü mü?

İki insanın ortak hafızası olan "ilişkiyi" unutup o ilişkiden bağımsız bir macera aradıklarında gene birbirlerini bu-luyor, gene birbirlerine aşık oluyorlardı.

Niye yan yanayken birbirlerine aşık olmuyorlardı da ancak hafızaları silindiğinde, birbirlerini bir yabancı sandık-larında yeniden ortak sevgilerini yaratıyorlardı?

Bir kadınla bir erkek yaklaştıklarında, birbirlerini sevdiklerinde aralarında yeni bir canlı, "ilişki" dediğimiz yeni bir varlık doğuyordu. Önce, onları birbirine yaklaştıran "ilişki" büyüdükçe sanki onları iki yana doğru itiyor, mutlu anlar-dan çok mutsuz anlardan beslenerek irileşiyor, ikisinin arasında bir bağ olmaktan çıkıp onların arasında bir duvara dönüşüyordu.

İlişki dediğimiz, iki insanın ortak hafızası. Biz ilişkimizle birbirimizden kopuyoruz. Bizi bağlayan en sonunda maalesef bizi ayırıyor...

Yazarın "Bir Kadın Bir Erkek"
adlı yazısından uyarlanmıştır

Uzun Yolları da Göze Alabilen Bir Dostluk

Korkunç

- "İkisinin hayatında da yeni bir aşk tomurcuklanıyordu."

- ## 10 Yazalım

Bu bir ihanet öyküsü mü, yoksa korkunç bir aşk öyküsü mü?

Bence

	Doğru	Yanlış
1. Hayatımızda her zaman ileride önümüze çıkacak fırsatları düşünüp mutlu olmalıyız.	☐	☐
2. Bir zamanlar hayatımızdan çıkarmak istediğimiz insanları bir gün tekrar isteyebiliriz.	☐	☐
3. Bazen yanımızdaki insanların aslında yanımızda olmasını istediklerimiz olmadığını fark edebiliriz.	☐	☐
4. Bir gün karşımıza yeni fırsatların çıkmadığını gördüğümüz gibi daha önce ne büyük fırsatlar kaçırdığımızı da anlarız.	☐	☐

"Yıldızların bizim için parladığını göremeyen gözlerimiz, gün gelir hayatımızdan kayan yıldızlarla dolu maziye kitlenir." _____ demektir.

- ☐ Karşılaştığımız anda çok değerli olmadığını düşündüğümüz fırsatlar için ileride pişmanlık duyarız.
- ☐ Hayatımızdaki olumlu olayları görmeyip her zaman olumsuzlara odaklanırsınız.
- ☐ Bazen geçmişle gelecek arasında kayboluruz.
- ☐ İnsan yaşlandıkça geçmişe duyduğu özlem artıyor.

Yazarın " _____ "demesi beklenemez.

- ☐ Hayatı ertelemekten kaçın.
- ☐ Hayatınızın her döneminin fırsatlarla dolu olduğunu düşünmeyin.
- ☐ Pişmanlık duymamak için her şeyin değerini zamanında anlamaya çalışın.
- ☐ Kaçıracağınızı düşündükleriniz gibi pek çok fırsat sizi ileride bulacaktır.

Büyümek mi? Yaşlanmak mı?

Duygu Asena
www.milliyet.com.tr

Eskiden annelerimiz kırk yaşına gelince eskiden olduğu kadar renkli giyinmemeye başlardı. Renkli kıyafetlerini "Genç işi bu!" deyip bir kenara kaldırırlardı. Neyse ki bugünlerde birisinin kırk yaşında olduğunu duyunca, "gençmiş" diyebiliriz.

Cevremizde de var, televizyonlarda da duyuyoruz, kimileri diyorlar ki, "Ben elli yaşına gelmiş bir insanım, çalışacağım kadar çalıştım, öğreneceğim kadar öğrendim. Ne yapabilirim ki bundan sonra?" Bu sözlerle hiç katılmıyorum... Elli ya da altmış, kaç olursa olsun birinin kendini işe yaramaz hissetmesi bana çok anlamsız geliyor. Çünkü kendi "büyüme" durumumdan da açıkça görebiliyorum ki, yaşlanmak tamamen insanın beyinde gerçekleşen bir durum. Kendini yaşlanmış hissetmenin ve artık pek çok şeyden yoksun olmak gerektiğini düşünmenin göz kenarındaki çizgilerle, sırttaki ağrılarla hiçbir ilgisi yok. Yaşlı olduğunuzu düşündüğünüz kadar yaşlısınız, genç olduğunuzu hissettiğiniz kadar da genç...

Bunları geçen hafta Rolling Stones konserinde Mick Jagger'ı seyrederken de düşündüm. Jagger saatler boyunca koskoca sahnede dans etti, şarkı söyledi, gitar çaldı, koştu, zıpladı... Hiç ama hiç durmadı. Yaşının kendisi için hiç önemi olmadığı belliydi. **Onun** gibiler, sanırım bir kez bile "Ben artık yaşlandım." demiyorlar. **Onlar** istedikleri gibi giyiniyorlar, istedikleri gibi dans ediyorlar, istedikleri gibi aşık oluyor ve "Bu yaşta bunu yapamam." diye düşünmedikleri için de 'hep yapabiliyorlar'.

İnsanlar nedense her sıfırlı yaşa girişinde, yani 30, 40, 50 olduğunda tuhaf bir hüzne kapılır. İşte bu yaşlanmak endişesidir. Sıfırlı yaşlarda bu yüzden daha bir neşeli, daha bir görkemli doğum günü partileri yapılır. Sanki bundan sonraki on yıl, daha önce yaşadıkları kadar güzel olamayacaktır. Oysa insan endişeye kapılmazsa, her gelecek on yıl, eskisinden çok daha iyi olur. Çünkü insan yaşı ilerledikçe daha akıllı, daha deneyimli, daha olgun, hatta daha güzel bir hale gelir. Akıllı ve kendine güvenen bir insan, bitişleri bir son olarak değil, bir başlangıç olarak görür. Örneğin, 50 yaş 40'lı genç yılların bitiş değil, 50'li yeni yılların başlangıcıdır. Ben ne insanlar biliyorum, en güzel aşklarını 50 yaşlarında yaşadılar...

Bazı insanlar kendi yapamadıkları şeyleri başkası da yapsın istemezler. Yaşına aldırmadan gezen, dans eden, aşık olan insanları, "yaşına başına bakmadan..." diye başlayan sözlerle küçümserler. Bu kişiler beni hiç ilgilendirmiyor. Ama bu tür sözlerle önem verdikleri için istedikleri kadar rahat davranamayan, özgür yaşayamayanlar adına üzülüyorum. Diyorum ki, "Yaş, yaşta değil baştadır". İnsan asla yaşını ve yaşına göre davranmayı düşünmemelidir. **Bunu** düşünmeden rahatça davrandığında da her şey ona yakışır zaten.

Kaç yaşında olursak olalım, dans edelim, şarkı söyleyelim, sevgilimizle el ele gezelim, saçımızı atkuyruğu yapalım, kulağımıza küpe takalım... Büyüyelim ama yaşlanmayalım.

*Yazarın aynı adlı yazısından
uyarlanmıştır*

Yazarın hangilerini söylemesi beklenmez?

1. Yaşı geçkin kişilerin renkli giysiler giymesi yakışık almaz.
2. Yaşlılık şifası olmayan bir hastalıktır. ☐
3. Yaşlanmak büyüme sürecinin bir parçası olarak görülmelidir. ☐
4. Yaşlılar zamanı geldiğinde kenara çekilip gençlere yol açmayı bilmelidir. ☐
5. İnsan her yaşta kendini geliştirmeye çalışmalıdır. ☐
6. Aşkın yaşı yoktur. ☐
7. Hayatın en güzel dönemi yaşlılık dönemidir. ☐
8. Bedenin yaşlanması önemli değildir, yeter ki ruhumuz yaşlanmasın. ☐
9. İnsan daima hissettiği yaştadır. ☐
10. Yaşama sevinçli yaşlılık döneminde kaybolur. ☐

1. Eskiden bayanlar 40 yaşına gelince fazla renkli giyinmemeye özen gösterirdi, çünkü _____
2. Bazı insanlar ellili yaşlara gelince kendilerini işe yaramaz hissediyorlar, çünkü _____
3. Sıfırlı yaşlarda daha bir neşeli, daha bir görkemli doğum günü partileri yapılmış, çünkü _____

Onun: _____

Onlar: _____

Bunu: _____

18 Tartışalım

Nasıldı? Nasıl Olabilir?

Bence hayatın en güzel dönemi:

☐ 1-5 yaş arası	☐ 25-30 yaş arası
☐ 5-12 yaş arası	☐ 30-40 yaş arası
☐ 12-18 yaş arası	☐ 40-50 yaş arası
☐ 18-25 yaş arası	☐ 50 yaş ve sonrası

Çünkü: _____

Bence yaşlanmak:

- ☐ Ürkütücü.
- ☐ Doğal bir süreç.
- ☐ Mümkün olduğunca geciktirilmeli.
- ☐ Asla önlenemez.

Çünkü: _____

A. Çok yakında 40 yaşınıza gireceksiniz ve yaşlanıyor olmak sizi oldukça endişelendiriyor. Bu sıkıntınızı arkadaşınızla paylaşacaksınız. Konuşmanızda şu düşünceleri de öne sürün.

- ☐ Yaşlılık hayatın sonuna yaklaşmak demek.
- ☐ Yaşlanmak insanı güçsüzleştiren bir süreç.
- ☐ Yaşlanınca sosyal hayat bitiyor, sağlık sorunları artıyor ve hayattan eskisi kadar zevk alınmıyor.
- ☐ Yeni teknolojilerle yaşlılık mümkün olduğu kadar ertelenerek insan ömrü uzatılmalı.

B. Arkadaşınız yaşlılık bunalımına girmiş ve sizinle bu konudaki görüşlerini paylaşıyor. Ona yaşlanmanın o kadar da kötü olmadığını anlatın.

- ☐ Yaşlılığı hayatın doğal bir parçası olarak kabul etmek gerek.
- ☐ Yaşlılık insanı pek çok açıdan güçlendiren bir süreç.
- ☐ Yaşlanmak; inzivaya çekilmek ve hayattan kopmak anlamına gelmez.
- ☐ İnsan ömrünün uzaması doğal dengeyi bozar.

19 İşaretleyelim, düzeltelim

Yaşlanmak mı? O da Ne?

- Yaşlanma sürecindeki sorunlardan bazıları _____.
☐ bunama, nefes darlığı ve kemik erimesidir
☐ depresyon, bunama ve kamburluktur
☐ katarakt, kas erimesi ve sağlıklılık
☐ kalp sorunları, katarakt ve kamburluktur
- Yaşam sürenizi uzatabilmeniz için _____ gerek.
☐ bağışıklık sistemini kuvvetlendirmeniz
☐ manevi dünyanızı zenginleştirmeniz
☐ çevrenizdekilerle iyi geçinmeniz
☐ damar sağlığına dikkat etmeniz
- Uzmanla göre yaşlılık _____.
☐ engellenebilir
☐ durdurulabilir
☐ yavaşlatılabilir
☐ uzatılabilir
- Hint Okyanusu'ndaki bir adada _____ yaşlılık testi uygulanmış.
☐ orta yaşın üstündeki kişilere
☐ adanın en yaşlı kişilerine
☐ yaşlandığını kabul etmeyenlere
☐ yaşlandığını düşünen kişilere

Statik denge testi: "Statik denge testi"ni yaşlanma hızınızı ölçmek üzere kullanabilirsiniz. Bu test sırasında tek gözünüzü kapatarak solaksanız sol ayağınız, sağaksanız sağ ayağınız üzerinde mümkün olduğu kadar dengede kalmanız gerekiyor. Test sürecinde bir halı üzerinde durup ayağınızı öne doğru açarak 6 cm yukarı kaldırmamız ve diğer ayağınızı hareket ettirmeniz şart. Bu durumda iken ne kadar uzun süre dengede kalabilirseniz yaşlanma hızınızın o kadar yavaş olduğu sonucuna ulaşıyor. Bir kaç denemeden sonra yaptığınız son test en doğru sonucu veriyor.

20 İşaretleyelim

İhtiyar Delikanlı

Benim dedem bir başkadır. Hayat enerjisiyle ben de dâhil olmak üzere bütün gençlere **taş çıkarır**. Diğer dedelerden çok farklıdır. Kendisine dede dememizden hiç hoşlanmaz, adıyla hitap etmemizi ister. Düşünsenize kaç kişi dedesine adıyla seslenir ki. Eve gelen arkadaşlarımızla bizden çok sohbet eder, ama öyle geleneksel dedelerin söylediği gibi "Bizim zamanımızda bu böyle değildi, şu daha iyiydi" laflarını duyamazsınız ağzından. Biz ne konuşuyorsak o da aynı şeyleri konuşur. Bilgisayarlar, yeni filmler, yeni çıkan albümler... Bize o kadar uyum sağlar ki bazen onun yanlış zamanda dünyaya geldiğini düşünürüm.

Ona bizim bile ondan daha çabuk yorulduğumuzu, kendisinin nasıl bu kadar enerjik olduğunu sorduğumda; "İnsan hissettiği yaşadadır. Ben kendimi sizden daha genç hissediyorum demek ki." diye cevap verir. Hatırlıyorum, biz çocukken yazın canımız dondurma çektiğinde, hiç üşenmez, bisikletine atlar ve bize dondurma getirirdi. Şimdi de çocukluğumuzdan çok farklı değil. Sabahları hepimizden önce uyanır, bisikletiyle

markete gidip taze ekmek alır. Biz gözlerimizde sabah mahmurluğuyla güne başlamaya çalışırken o çoktan kahvaltı masasını hazırlamış, elinde gazetesi bizi bekliyor olur. Ayrıca da o bisikletle sadece kısa mesafelere gitmekle kalmayıp şehirlerarası yolculuk yapar. Hiç unutmam bir yaz oturduğumuz şehre iki saat uzaklıktaki yazlığımızda akşam yemeğini yerken kapı çalmıştı. Bir baktık yine aynı güleç yüzüyle dedem kapıda duruyor. O gün, biz sevinçle dedemi karşılarken annem dedemin o kadar yolu bisikletle geldiğini öğrenince neredeyse kalp krizi geçiriyordu. Bunun gibi önceden kestiremediğimiz birçok sürprizi vardır dedemin. Bu yüzden nadiren de olsa sadece annem değil hepimizin kaygılanmasına sebep olur.

Dedemin hayattaki bu enerjisi benim şunu daha iyi anlamamı sağladı: Ne kadar yaşadığınız değil, ömrünüz yettiğince size sunulan hayatı ne kadar iyi değerlendirdiğiniz önemli. Gençlik sizin elinizden kayıp giden bir şey değil. Dedem bunun çok iyi farkında. İşte bu yüzden biz her geçen sene yaşlılığa bir adım daha yaklaşıırken o hayatının sonbaharında bile gençliğin keyfini çıkarıyor.

taş çıkarmak

- ☐ Zekice bir hareketle gerekli bir sözü tam zamanında ve yerinde söylemek.
- ☐ Bedence çok kuvvetli, dinç olmak
- ☐ Karşısındaki insanı davranışlarıyla şaşırtmak.
- ☐ Bazı özellikler açısından diğerlerinden üstün olmak

kestirmek

- ☐ Yemek yemeden önce biraz kestirmek istiyordum.
- ☐ Söze nereden başlayacağımı kestiremedim bir türlü.
- ☐ Bu işin nasıl yapıldığını kestiremeyecek kadar anlayışsız mı görünüyorum?
- ☐ Çok değişken bir karakteri olduğundan bu teklifine ne cevap vereceğini kestiremiyorum.

Metinde söz edilen dede,

- ☐ Kendi gençliğiyle günümüz gençliği arasında karşılaştırma yapıyor.
- ☐ Torununun akranlarıyla kafa dengi bir karaktere sahip.
- ☐ Torunlarının istekleri söz konusu olunca onların bir dediğini iki etmiyor.
- ☐ Yaptığı sürprizlerle bazı durumlarda bütün ailenin endişelenmesine neden oluyor.
- ☐ Yaşı sebebiyle kısıtlı imkânlarını değerlendirmeyi iyi biliyor.

21 Düzeltelim

Metinde torunun gözüyle bir dedenin yaşam biçimi anlatılıyor. Torun, dedesinin adıyla seslenilmesini istemesini ilginç buluyor. Dedenin gençlerle sohbetinin içeriği torununa hitap etmiyor. Torun dedesini örnek aldığı için kendisinin de her zaman genç kalacağını düşünüyor. Dedenin hayat görüşüne göre insan isterse yaşlanmayabilir.

4 Okuyalım, yanıtlayalım

Korkudan Fobiye

En gencinden en yaşlısına kadar herkes endişe ve korkuyu hayatlarının belirli dönemlerinde yaşar. Korku, hepimizin hayatta kalma mekanizmasında var olan, her normal insanın sahip olduğu duygusal bir tepkidir. Bebeklikten yaşlılık dönemine kadar hepimiz, tehlike hissettiğimiz her an korku ile tepki veririz. **Bu** beklenmedik bir balonun aniden patlaması ya da bizi şaşırtan yine beklenmedik bir şey olabilir. Bu yoğun duygu durumu, genellikle saniyelerle kısıtlı olup beynin, tehlikenin olmadığını ya da geçtiğini algılayacak yeterli bilgiyi almasına dek sürer. Beynin belirli bir işaret almadığı durumlarda ise, korku daha uzun sürerek daha yoğun bir tepkiye yol açabilir.

Endişe ise genellikle, bir insanın güvenlik ve huzurunu tehdit edecek anlık bir tehlikenin olmadığı, fakat bu duygunun kendini hissettirdiği durumlarda ortaya çıkar. Endişe hisseden kişinin kalbi, normalden daha hızlı çarpar olur ve vücudu terlemeye başlar. **Bunu**, midede oluşabilecek kasıntılar ve midenin içinde uçuşan kelebekler hissi izleyebilir. Çok az miktarda oluşabilecek endişe, aslında insanların tetikte ve odakta kalmalarına yardımcı olabilir.

Endişe, yine fiziksel ve zihinsel bir gerginlik formu olarak kendini gösterirken, önemli bir noktada korkudan ayrılır. Endişe, gelecekte gerçekleşmesi muhtemel bir tehlikeye karşı hissedilen bir duygudur. Yani, endişenin hissedildiği anda aslında olan, gerçekleşen bir tehlike yoktur.

Her insanın zaman zaman hissedebileceği duygular olan korku ve endişenin bazı kişilerde aşırı yoğun, hatta çoğunlukla bir arada yaşanması ise fobi olarak adlandırılır. Eğer korku, gerçekten mantıksız ve çoğu insan tarafından da tehlikesiz bulunuyorsa, bu korku, muhtemelen bir fobidir. Fobisi olan kişi, hayatını bu fobiye göre organize ederek korkusunun kaynağı olan nesne veya durumla bir araya gelmez olur. Hatta **bu durumdaki** kişi, fobisi olan nesneyle veya durumla karşılaşma ihtimalini düşünüp vaktini sıkıntı üreterek geçirir olur.

Dr. Özlem Mestçioğlu'nun "Korkular" adlı yazısından uyarlanmıştır

İşte size hayatlarını fobilerine göre düzenler olmuş kişilerden örnekler:

Uçak fobisi işinden etti!

Bolivya'da futbol oynayan Raul Gutierrez uçak fobisi yüzünden futbolu tamamen bıraktığını açıkladı. Ülkesinin milli takımında da forma giyen 32 yaşındaki Bolivyalı futbolcu psikolojik destek almasına rağmen uçak korkusunu bir türlü yenemeyince uçakla gidilmesi gereken maç yolculuklarını yapamaz hale gelip futbolu bırakmak zorunda kaldı.

Fobisi yüzünden evleniyor!

İngiliz veterinerlik öğrencisi Emma Pelling'in kusma fobisi yüzünden hayatı altüst oldu. O 5 yaşından beri bu hastalıkla yaşıyor ve "Sevgilim Gareth Heale ile evlenemiyorum. Çünkü, kilisede misafirlerin önünde kusmak istemiyorum." dedi.

Aktör sevgilisi Gareth'in çok anlayışlı olduğunu dile getiren Emma, evlilik töreninde hipnozla kusma fobisinden kurtulmayı amaçlıyor.

Fobisi onu eve hapsetti!

İskoçya'da yaşayan Duncan Gibb (49), fobisi yüzünden 30 yıl sonra ilk kez evinden çıktığı gün öldü. Anne Christina (76), agora-fobi (dışarıya yalnız çıkma korkusu) bulunan oğlu için 18 yaşından beri evden hiç çıkmadığını ve evde bir hayat kurduğunu anlattı. Gibb'in ölümünün fobisine bağlı bir kriz olduğu düşünülüyor.

Bu: _____

Bunu: _____

Bu durumdaki: _____

	Doğru	Yanlış
1. Hayatında korku hissetmeden yaşamış insan yoktur.	☐	☐
2. Bir şeylerden korkuyorsanız fobiniz var demektir.	☐	☐
3. Endişe kişinin fizyolojik rahatsızlıklar hissetmesine neden olabilir.	☐	☐
4. Gerçekleşmesi olası tehlikeler için hissedilen rahatsızlık duygusunun adı endişedir.	☐	☐
5. Fobisi olmayan insanlar hiçbir şeyden korkmazlar.	☐	☐

Metne " _____ "tümcesi eklenemez.

- Kişilerin fobilerini yenmek için bunlara dikkat etmesi gerekir. ☐
- Bu tür bedensel rahatsızlıklar sadece aşırı endişelenme durumunda ortaya çıkar. ☐
- Ama korku hissediliyorsa kişi o anda korkulacak bir durum ya da nesneyle karşı karşıyadır. ☐
- Bu da korkunun kişinin günlük hayatını aksatmasına neden olur. ☐

5 Yazalım

Benim de böyle bir fobim olsaydı muhtemelen şöyle bir hayatım olurdu:

6 İşaretleyelim, eşleyelim

Yardıma İhtiyacım Var mı?

Korku, tehlike karşısında verilen tepkidir. Dolayısıyla da; korku, kişiyi koruyan bir tepki olabilir. Hemen hemen herkes tarafından paylaşılan ve bir noktaya kadar da gerçekçi olan korkular da "normal" olarak tanımlanır. Hastalıklı olarak nitelendirilen korkular ise; normal olarak algılanan bir nesne ya da durumun kişi tarafından abartılı şekilde tehlikeli olarak düşünülmesi sonucu gelişen korkulardır. Korkularınızdan dolayı aşağıdakileri hissediyorsanız vakit kaybetmeden bir uzamandan yardım almalısınız.

Ne zaman bir uzmana başvurmalısınız?

- dayanamayacak kadar şiddetli panik, baygınlık hissi oluyorsa;
- yaşama sevinciniz kalmamışsa, sık sık aklınıza ölüm düşünceleri geliyorsa,
- bu şikayetleriniz nedeniyle alkol veya sakinleştirici ilaç kullanıyorsanız;
- sıkıntı, gerginlik gibi şikayetlerinizde artma oluyorsa;
- moraliniz oldukça bozursa, canınız hiçbir şey yapmak istemiyorsa;
- bütün denemelerinize rağmen korkunuz, yaşamınızda hala sorun yaratabiliyorsa veya bu denemeleri herhangi bir nedenle yapamıyorsanız, bir uzmana başvurmanız yararlı olacaktır.

1. Kendini durdurmak	☐ İçi içini yemek
2. Kontrolden çıkmak	☐ kendini tutmak
3. Çok korkmak	☐ kendini kaybetmek
4. Endişelenmek	☐ ödü kopmak

AŞK mı? TUTKU mu?

İnsanlar birbirlerine aşık olmayı ne zaman öğrendiler? Kim bilir.. Belki de insanoğlu yaratıldığı günden beri, ruhunun derinliklerinde bu duyguyu taşıyordu ama ona bir ad koymayı beceremiyordu. Zamanla, kadınla erkek arasında **filizlenen** duyguya bir ad bulundu: Aşk.

İnsanoğlunun hayatını baştan sona değiştirebilen güçlü duyguya sadece 'aşk' deyip geçemeyiz. Aşkın da türleri var.

Örneğin tutkulu aşk, fedakârlıkla gelişen aşk ve gelip geçici aşk. Yanılıp da bilim adamlarına aşkın niteliği ve niceliği hakkında sorular sormayın. Binlerce yıl, insanoğlunun dünyasını renklendiren, hayatının akışını değiştiren o duyguyu, size basit bir formül ile anlatmaya çalışırlar.

Nedir tutkulu aşk? Küçük bir örnek verelim: Genç kız, iş yerinde tam karşısındaki masaya yerleşen yakışıklı mesai arkadaşından hoşlanmaya başlamıştır. Sabahları onunla asansörde karşılaşınca, genç adam, 'günaydın' deyince, genç kızın **dizlerinin bağı çözülür**, hatta belki de bayılacak gibi olur. Yeni iş arkadaşının ona biraz ilgi göstermesi için bin bir çareye başvurur. Günler geçtikçe, genç kızın duyguları iyice yoğunlaşır. Öyle ki, artık onu daha çok görebilmek uğruna geç saatlere kadar büroda kalır. Kimlerle dost olduğunu öğrenip, o kişileri genç adamın yanından uzaklaştırmak ister. Artık geceleri gözüne uyku girmez.

Günün 24 saatini bu genç adamı kendine bağlamanın yollarını arayarak geçirir. Bu arada genç

adamin telefonun numarasını da öğrenmiştir. Gece yarısı onu telefonla arayıp 'alo' diyen sesini duyar duymaz, telefonu kapar. Genç adam, iş arkadaşının ona tutkulu bir aşkla bağlandığını fark ettiği zaman ise iş isten geçmiştir.

Aslına bakarsanız çoğumuz aşk ile tutkulu aşk arasındaki ince çizgide gidip gelmişizdir. Fakat pek azımız o çizgiyi gerçekten aşabilmiştir. Tutkulu aşk, beğendiğiniz bir kişinin bulunduğunuz ortama girmesiyle kalbinizin küt küt atmasından ibaret değildir. Tutkulu aşkta, kendinizi sevdiğiniz kişiye ait hissetme ve ona sahip olma isteği ağır basar. Tutkulu bir aşkla bağlandığınız kişinin sadece ve sadece size ait olmasını istersiniz.

Yapılan araştırmalar, tutkulu aşk ile ilgili bir başka gerçeği daha gözler önüne seriyor. İnsanlar, genellikle sürdürdükleri hayattan memnun olmadıkları, kendilerini çok mutsuz hissettikleri zamanlar tutkulu aşka kendilerini kaptırırlar. Psikolog Dr. Helen Friedman, bu teori üzerinde uzun çalışmalar yapmış, yüzlerce kişinin aşk hayatını incelemiş ve tutkulu aşkı yalnızlık duygusunun beslediği kanısına varmış.

Gerçekten de tutkulu aşkların kökünde yalnızlık ve sahiplenme özlemi yatıyor.

filizlenmek

- ☐ Bahçeye ektiğimiz tohumlar kısa sürede filizlendi
- ☐ Onu tanıdıkça içimde ona karşı bir sevgi filizlenmeye başladı.
- ☐ Kendimi yeni filizlenmeye başlayan bir çiçek gibi yenilenmiş hissediyorum.
- ☐ Gerçek hayattan sıkıldığımda hayal dünyamda filizlenip gelişen, gölgesinde oturup rahatladığım bir ağacım var.

dizlerinin bağı çözülmek

- ☐ Telaştan düzgün yürüyememek
- ☐ Dizlerinde güç, derman kalmamak
- ☐ Heyecandan ayakta duramayacak hale gelmek
- ☐ Çaresiz duruma gelmek

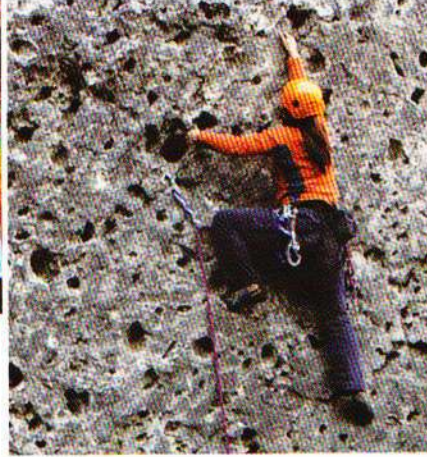
Yazara göre tutkulu aşk,

- ☐ sevdiği kişiyi görebilmek için türlü bahaneler yaratmaktır.
- ☐ aşık olunan kişiye platonik de olsa bağlanmaktır.
- ☐ karşılıklı aidiyet duygusuna sahip olmayı istemektir.
- ☐ yoğun yaşanan ama gelip geçici bir duygudur.

	Var	Yok
1. Tutkulu aşkın doğurduğu sonuçlar	☐	☐
2. Aşkın tutkulu bir aşka dönüşmesi sürecinde yaşananlar	☐	☐
3. Kişilerin aşkına karşılık bulamadığında verdiği tepkiler	☐	☐
4. Yapılan araştırmaların sonucunda tutkulu aşkın temelinde yatan etkenlerin açıklanması	☐	☐

12 İşaretleyelim dolduralım

Tutkular Üzerine

1. Adrenalin kana karıştığında;

- ☐ ağız içinde daha çok sıvı salgılanıyor.
- ☐ vücuttaki kan daha hızlı akıyor.
- ☐ kaslar geriliyor.
- ☐ kalp atışlarının ritmi bozuluyor.
- ☐ bazı insanlar kendisini daha enerjik hissediyor.

2. Lüks tutkusunun hastalığa dönüştüğü durumlarda insanlar;

- ☐ lüks içinde yaşamak için suç işlemeye bile meyilli olurlar.
- ☐ teknolojik ürünlere sahip olmak için çok fazla para harcarlar.
- ☐ evlerini çok fazla lüks eşyayla doldururlar.
- ☐ çorap gibi basit giyecekler için bile gereğinden fazla para verirler.
- ☐ aldıkları lüks eşyaların kendilerine itibar kazandırdığını düşünürler.

3. Kadınlardaki çikolata tutkusu;

- ☐ yaşamlarında bazı dönemleri daha rahat geçirmek için vücudun önceden programlanmasının sonucudur.
- ☐ çikolatalı tatlılardan çok çikolatanın kendisine yöneliktir.
- ☐ bebek sahibi olma içgüdüleriyle beyin vücuda emir vermesi ile ilişkilidir.
- ☐ özellikle hayatın gençlik dönemlerinde en yüksek seviyeye ulaşır.
- ☐ vücudun hayatta kalmak için yüksek kalorili besinlere ihtiyaç duymasından kaynaklanıyor.

Vücudun endorfin salgılamasını sağlıyor.	
Kadınlar erkeklerden %30 daha meyilli.	<i>Çikolata tutkusu</i>
Bazı insanları daha başarılı olmaya itiyor.	
İnsanların birbirleriyle değil başka şeylerle iletişim kurmasına neden oluyor.	
Amerikalı ve İngiliz uzmanlar tarafından nedenleri araştırıldı.	
Modern çağın ortaya çıkardığı bir tutku.	

tutkuya kapılmak

- ☐ tutkuları için kendisini harcamak
- ☐ birisine sevdalanmak
- ☐ aşırı istek ve eğilim içinde olmak
- ☐ bireye çok alışmak ve ondan kopamama

13 Yazalım

Kimine göre aşırı sevgi, kimine göre yoğun yaşanan duygular, kimine göre tehlikeli sonuçlar doğurabilecek güçlü isteklerdir tutkular. Siz tutkuyu nasıl tanımlarsınız? Tutku her insanda bulunan bir duygu mudur? Yoksa insanın kendisini zayıf hissettiği anlarda ortaya çıkan istekler midir? Sizce tutkular ne zaman tehlikeli bir boyuta ulaşır?

3.3 Takmayın Kafanıza

14 Dinleyelim, işaretleyelim

Tak Tak Takıntı

	Var	Yok		Doğru	Yanlış
1. "Takıntı"nın tanımı	☐	☐	1. Takıntılar bizim acılarımızı gizlemek için kullandığımız maskelerimizdir.	☐	☐
2. Oyundaki sahne ve dekorlarla ilgili betimleme	☐	☐	2. Takıntıların kaynağı kişinin kafasından atamadığı acılardır.	☐	☐
3. Oyuncularla ilgili eleştiri	☐	☐	3. Kimi zaman geçmiş acılarımızı unutabilmek için hiç yaşanmamışlar gibi davranırız.	☐	☐
4. Oyunun yazarı hakkında bilgi	☐	☐	4. Tak Tak Takıntı, Ali Poyrazoğlu'nun yazıp yönettiği bir oyundur.	☐	☐
5. Oyunda verilen mesajlar	☐	☐	5. Tak Tak Takıntı oyunu bir hastane ortamında geçmektedir.	☐	☐
6. Oyunla ilgili izleyici görüşü	☐	☐	6. Tak Tak Takıntı, altı takıntı hastasının doktorlarıyla olan ilişkilerini anlatan bir güldürüdür.	☐	☐
			7. Oyun izleyiciyi güldürürken düşündürmektedir.	☐	☐
			8. İzleyiciler oyunda kendilerinden bir parça bulabilmektedir.	☐	☐
			9. Ali Poyrazoğlu'na göre aslında herkes takıntılıdır.	☐	☐
			10. Oyunda izleyicilere takıntılarıyla baş etmeyi öğrenemezlerse sosyal ilişkilerinin bozulabileceği mesajı verilmektedir.	☐	☐

	Şuayip	Melek	Söğüt	Eylül	Kamil	Madam
Takıntısı 11 yaşında başlamıştır.						
"Kibar" bir beydir.						
Sayma hastalığı vardır.						
Küfretmeden konuşamayan bir insandır						
Henüz genç olduğunu iddia etmektedir.						
Şoförlük yapmaktadır.						
Tabloların yamuk durmasına tahammül edemeyen biridir.						
Sürekli olarak, ellerinin kirleneceğinden endişe etmektedir.						
Sürekli, bir şey unuttuğu şüphesi taşımaktadır.						
Dokuz haneli rakamların çarpımını bile aklından hesaplayabilmektedir.						

16 Dolduralım, işaretleyelim, başlığı bulalım

Telefonunun açık olup olmadığını bir kez daha kontrol etti. Sonra, daha iyi duyabileceği bir yere koydu. Gözlerini telefondan ayırmazken, bilgisayarına geçip sevgilisinden bir mesaj gelip gelmediğini kontrol etti. Mesaj yoktu, telefonu eline alıp numarayı çevirdi ama fikir değiştirip yerine koydu. Biraz beklemeye karar verdi, ne var ki dakikalar geçmek bilmiyordu. Tekrar telefonu eline alıp mesaj geldi mi diye kontrol ettiğinde, daha iki dakika bile geçmemişti. Kaygı ve mutsuzluğu gittikçe artıyor, bir haber gelmezse nefes alamayacağını hissediyordu...

Yukarıdaki senaryo, aşık olan çoğu kişiye tanıdık gelir. İnsan aşık olunca kendini göklerde uçuyormuş gibi hisseder, artan özgüveninin de yardımıyla normalde yapmayacağı 'cıgınlıklar' yapabilir. En ufak bir 'aksaklıkta' ise ne olduğunu anlamadan kendini depresif hissetmeye başlar, yemeden içmeden kesilir ve hatta nefes alamaz hale gelir. Romanlar, şiirler, şarkılar, filmler aşkın bazen bir hastalık gibi yaşandığını, aşkı uğruna insanların eriyip bittiğini, yataklara

düştüğünü sık sık konu etmiştir. Ama aşkın dozu kaçtığında, yaşanan yoğun duygular özgüven eksikliğine, kaygıya ve "takıntı"ya kadar gidebilir. "Onsuz yaşayamam." sözü aslında kişinin aşkının bir ifadesi olmaktan çok, o kişi için yaşadığı "takıntı"nın bir ifadesidir.

Şiddeti, sıklığı ve hayata etkisi arttığında, psikolojik bir bozukluk olarak kabul edilen "takıntı", bilimsel literatürde, "kişi tarafından saçma ve mantık dışı olarak görüldüğü halde, kontrol edilemeyen ve kişinin isteği dışında, ısrarlı, zorlayıcı ve yineleyici bir şekilde akla gelen düşünceler" olarak tanımlanır. Takıntıya yol açan psikolojik veya biyolojik birçok etken vardır. Bu etkenlerden biri de halk arasında mutluluk hormonu olarak bilinen ve olayları olumlu değerlendirmeye yarayan serotonin maddesinin salınımındaki dengesizliktir.

Aşık olan çoğu kişinin takıntılı davranışlar sergilediğinden yola çıkılarak takıntı hastası kişilerle, aşık kişilerin beyin fonksiyonlarında benzerlikler olup olmadığı araştırılmış, aşık olan kişilerin beyinlerinde, depresyona karşı bir kalkan görevi gören serotoninde azalma olduğu belirlenmiştir, tıpkı takıntı hastalarında gözlemlendiği gibi. Bu, her aşkın az ya da çok takıntı barındırdığı ve aşkın zaten hastalıklı bir duygu olduğu biçiminde yorumlanabilir. Yine de uzmanlar normallik sınırına yakın "takıntılı aşklar" ile böyle olmayanlar arasında önemli farklar olduğunu belirtmektedir.

Aşklarını normallik sınırının uzağında yaşayan kişilerin sevdikleri kişiyi kendilerinin de üstünde tutarak bir yaşam amacı haline getirdikleri, çevreleriyle kurdukları diğer sosyal ilişkilerinin sekteye uğradığı görülmektedir. Geçmiş yaşantıları araştırıldığında ise küçükken anneleri ile güvenli bir iletişim kuramadıkları için yaşama bağlanamadıkları ortaya çıkmaktadır.

Aslında aşkın bir takıntıya dönüştüğü aşık kişi tarafından hissedilebilir. Bu durumda kişi, ailesi ve yakın çevresiyle daha fazla vakit geçirerek, daha önce yapmaktan zevk aldığı aktiviteleri tek başına yapmaya başlayarak ve en önemlisi kendini sevmeyi öğrenerek, sağlıksızlaşmaya başlayan duygulardan ve takıntılarından uzaklaşabilir. Diğer taraftan kişinin hissettiği yoğun aşk, enerjisini, motivasyonunu, kendine bakış açısını her gün biraz daha negatif etkiliyorsa bunun üstesinden gelmek için profesyonel bir yardım alması gereklidir.

*Psikolog Dr. Başak Demiriz'in
"Obsesif Aşklar" yazısından
uyarlanmıştır*

Paragraf	Konu
1	<i>Aşkı takıntıya dönmüş bir kişinin sevgilisine ulaşamadığında yaşadığı bunalım</i>
2	
3	
4	
5	
6	

1. Takıntılar _____.

- ☐ insanda özgüven eksikliğine neden olur.
- ☐ insanın hayatında fazla etkili olduğunda hastalık anlamı taşıyabilir.
- ☐ zaman kaybetmeden tedavi edilmelidir.
- ☐ pek çok roman, şiir ve filmde konu edilmiştir.

2. Yapılan araştırmalar _____ ortaya koymuştur.

- ☐ aşık olan kişilerle takıntı hastası olan kişilerin beyin fonksiyonlarında benzerlik olduğunu
- ☐ serotonin maddesindeki azalmanın takıntı hastalığının başlıca nedeni olduğunu
- ☐ mutluluk hormonunun takıntıyı önlediğini
- ☐ aşkın takıntı hastalığına neden olabileceğini

3. Takıntı hastası olan kişiler _____.

- ☐ sevdikleri insanı yaşamlarının amacı olarak görürler.
- ☐ normalde yapılmayacak çılgınlıklar yaparlar.
- ☐ daha tutkulu aşıklar olurlar.
- ☐ mantık dışı düşüncelerden kurtulmakta zorluk çekerler.

Bence metne en uygun başlık:

- ☐ Aşk Hastalığı
- ☐ Aşık Olmak Normal mi?
- ☐ Aşk Bir Takıntı mı?
- ☐ Takıntılı Aşklar

17 Karakter yaratalım

- Temizlik
- Şüphe
- Simetri
- Küfretme
- Sayma
- Biriktirme
- Aşk
- Diğer

Adı: _____

Yaşı ve mesleği: _____

Fiziksel özellikleri: _____

Karakter özellikleri: _____

Takıntısı: _____

Takıntısının altında yatan sebep: *Çocukluğunda,*

Davranışları: *Sürekli olarak*

Takıntısı yüzünden başına gelen ilginç bir olay:

Bir gün

18 Miş Gibi Yapalım

Takıntınız yüzünden günlük işleriniz aksamaya, sosyal ilişkileriniz bozulmaya başladı ve sonunda bir psikiyatriste gitmeye karar verdiniz.

Şu anda doktorunuzun muayenehanesinde bulunmaktasınız ve yalnız değilsiniz.

Sizin gibi doktoru bekleyen der takıntı hastası insanlarla tanışın ve sorunlarını öğrenin.

4 Eşleyelim, İşaretleyelim Yemek İsimleri Üzerine

Farklı kültürlerde ilginç isimlere sahip yemekler vardır. İşte, bazılarını kulaktan dolma, bazılarını da yazılı kaynaklardan öğrendiğimiz yemek hikayelerinden birkaç örnek:

Hünkar Beğendi: Kremalı patlıcan püresi üzerine et sote konularak hazırlanan bir Türk yemeğidir. Bu yemeğe ait iki hikayeden bahsedilir. Osmanlı mutfağının aşçıları hanedanı memnun etmek ve onlara lezzetli gelecek yemekleri bulmak adına geliştirdikleri mutfak teknikleri ile ün yapmışlardır. Bu yemeğin de Sultan IV. Murat için 1612 ve 1640 yılları arasında yaratıldığı düşünülür. Bir başka öyküye göre bu yemeğin adı 19. yüzyılın yarısında Topkapı Sarayı'nı ziyaret eden III. Napolyon'un eşi kraliçe Eugenie tarafından verilmiştir.

Stroganoff: Rus mutfağının ünlü yemeği, ince kesilmiş bonfile şeritleri, ekşitilmiş taze krema, mantar ve tereyağı ile yapılan, insanın yeme isteğini arttıran oldukça zengin bir yemektir. Bu yemeğin adı 1890'lı yıllarda St. Petersburg'da düzenlenen bir aşçılık yarışmasında birincilik ödülünü kazanan şef tarafından verilmiştir. Şef, o sırada Rusya'nın soylu ve ünlü bir ailesi olan Kont Pavel Aleksandroviç Stroganov'un malikanesinde çalışıyormuş ve patronu-nun ismini bu yemeğe vermiş: Böz Stroganoff.

Cordon Bleu: Fransızca'da 'mavi kurdele' anlamına gelen bir kelimedir. 1578 yılında Fransız kralı III. Henri tarafından kurulan Saint-Espirit Şövalyelerinin amblemi geniş mavi kurdeledir. Aynı tanım, zamanla yüksek mevkilerdeki kişiler, ardından da eşi benzeri bulunmayan aşçılar için kullanılmaya başlamıştır. Peynir ve salam ile doldurulmuş dana etinden yapılan Cordon Bleu'nun adını bu amblemden aldığı söylenir.

Tapas: İspanya mutfağında önemli yere sahip olan, küçük tabaklar içinde sunulan bir çeşit meze anlamına geliyor. Geçmiş yıllarda İspanya'da şarap üreticileri esnafa ve mahalleliye şarap mahzenlerinden kadehle şarap satarlarmış. Şarabı servis yaparken tozdan, çöpten, sinekten korumak için kadehin üzerini bir tabakla kapatırlar, tabağın içi boş olmasın diye de şarapla birlikte iyi giden bir yiyecek koyarlarmış. "Tapa" bu tabağın adıymış. İspanyolca 'tapar' fiilinden türetilmiş. Giderek barlarda küçük tabaklarda ikram edilen yiyeceklere de tapa denmeye başlanmış. İspanya'da iş çıkışı bir tapas bara gidip, tapa yemek ve aperatif içmek alışkanlık haline gelmiş. Başka bir söylentiye göre de eskiden İspanyollar "sherry" adlı içkinin içine bir şey düşmemesi için bardakların üzerlerini "tapas" adını verdikleri ekmek dilimleriyle kapatırlar, alkolü boş mideye içmemek için de bu ekmek dilimlerini yerlermiş. Bu adet zaman içinde bir kültüre dönüşmüş ve bu yiyeceklerin yüzlerce çeşidi oluşmuş.

Sandviç: Son olarak her kültürde yemeğe uzun süre ayırmak istenmediğinde kısa sürede hazırlanabilen sandviçin hikayesine değinelim. İki ekmek dilimi arasına yerleştirilen et, peynir ya da başka gıda maddeleriyle hazırlanan, herkesin damak zevkine uygun sandviçlerin tarihi büyük bir olasılıkla et ve ekmek kadar eskidir. Sandviç adı ise ancak 18. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sandwich 4. Kontu John Montagu kumar oynarken yemek için ara vermek istemediğinden masasına dilimlenmiş et ve ekmek getirip eti ekmeğin arasına koyarak yiyormuş. Bu biçimde yenen yemek kısa sürede moda olmuş ve kontun adıyla tanımlanarak başka Avrupa dillerine de girmiş.

1. Stragonoff	☐ Önceleri farklı amaca yönelik olarak kullanılmıştır.
2. Cordon Bleu	☐ Yıllar boyu yenilen bu yiyecek adını uzun zaman sonra almıştır.
3. Tapas	☐ Yarışmada diğer rakiplerini ele-yerek üst sıraya yerleşmiştir.
4. Hünkar Beğendi	☐ Ülke yöneticisinin takdirini ka-zanmak amacıyla yapılmıştır.
5. Sandviç	☐ İlk başlarda mutfaktan çok ilgisiz bir alanda kullanılan bir sembo-lün adı bu yemeğe verilmiştir.

1. damak tadına hitap etmek	☐ yemek
2. iştahını kabartmak	☐ lezzetli gelmek
3. ağzına layık olmak	☐ yeme isteğini artırmak
4. mideye indirmek	☐ damak zevkine uygun olmak

Yemeklerin ortak özellikleri:

- ☐ Ana yemek olarak servis edilmeleri
- ☐ Özel aşçılar tarafından denerek bulunmaları
- ☐ Çok uzun zamandan beri biliniyor olmaları
- ☐ Çok doyurucu ve kalorili olmaları
- ☐ Adlarının ünlü kişiler tarafından verilmesi
- ☐ Hepsinin dünya çapında üne sahip olması

5 Konuşalım

Siz de kendi ülkenizin mutfağından ünlü yemeklere örnekler veriniz. Bu yemeklerin adının nereden geldiğini biliyorsanız anlatınız. Ülkenizden ilginç yemek adları varsa arkadaşlarınızla paylaşınız.

6 Düzeltelim, işaretleyelim

Farklı Mutfaklar

Meksika mutfağının en önemli özelliği yemeklerde çeşitli baharatların ve aromatik otların kullanılmasıdır. Rus mutfağında akşam yemeğini sebzeyle servis yapılan et ve balık yemekleri oluşturur. İspanya'nın iç kısımlarında buğday, sulak arazilerde pirinç, kıyılarda çeşitli deniz ürünleri ve balık vardır. Türk mutfağında Mezopotamya kültürünün getirdiği et ve mayalanmış süt ürünleri ile biçimlenen beslenme sistemi hakimdir.

	Var	Yok
1. Farklı ülke mutfaklarını etkileyen unsurlar	☐	☐
2. Rusya'daki soğuk havanın beslenme alışkanlıklarına olan etkisi	☐	☐
3. Fransız mutfağındaki tatlıların içindeki malzemeler	☐	☐
4. Çin mutfağında bulunan yemeklerin doğayla olan ilişkisi	☐	☐
5. İtalyan mutfağındaki çorbaların servis edilme biçimleri	☐	☐
6. İspanyol ve Türk mutfaklarının yemek kültürünü oluşturan öğeler	☐	☐

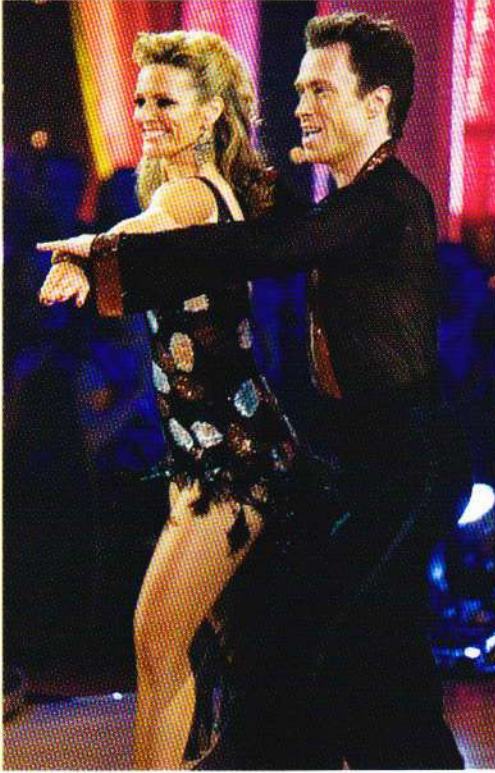
7 Bir örnekle sürdürüelim

Pişirilen yemekten tutun da yemek pişirmede kullanılan araç gereçler, yemekle ilgili inançlar, yargılar, gelenekler o toplumun yaşama biçimleriyle ilgili ipuçları verir bize. Her kültürde mutlaka yemekle ilgili atasözleri bulunur. Benim ülkemde de yemekler kültürümüzle ilgili ipuçları verir. Örneğin _____

4.2 Dünyanın Dansı

8 Yanışı bulalım, tamamlayalım, işaretleyselim

1. Salsa _____.

- ☐ adını bir yiyecekten almıştır.
- ☐ Latin  lkelerindeki okullarda ders olarak okutulmaktadır.
- ☐ vurmali  algılar eşliğinde yapılan bir dandır.
- ☐ dar bir alanda, fazla yer değiştirmeden yapılır.

2. Samba _____.

- ☐ bir tiyatro oyunu aracılığıyla Amerika'da da tanınmıştır.
- ☐ Brezilya'da ortaya  ıkmiş ancak Afrika müziğinden beslenmiştir.
- ☐ geniş bir alanda simetrik ayak hareketleriyle sergilenir.
- ☐ davul ritmlerine dayalı bir müzik eşliğinde yapılır.

3. Sirtaki _____.

- ☐ bir Türk halk dansından doğmuştur.
- ☐ günümüzde de Yunan kültüründe yer alan unsurlardan biridir.
- ☐ acıyı da umudu da çağrıştıran bir dandır.
- ☐ Figürleri  eviklik gerektiren ama kolay öğrenilen bir dandır.

4. Break dans _____.

- ☐ seksenli yıllarda, New York'ta ortaya  ıkmiştır.
- ☐ hip hop kültürünün bir parçasıdır.
- ☐ bir spor olarak da insanların rağbet ettiği dans türlerinden biridir.
- ☐ gençler arasındaki çatışmaları engellemek amacıyla yaratılmıştır.

1. _____ ortaya  ıkmiş bir sanat olan dans _____ ile göze, _____ ile kulağa hitap eder.

2. Dans; insanoğlunun _____ olarak yüzyıllar boyunca _____ bu-
güne dek süregelmiştir.

3. Diğer Latin dansları gibi _____ olan Salsa _____ oynanılarak öğrenilir.

4. Brezilya _____ olan Samba dansında kadın _____ ayak hareketleri sergilerken erkek _____.

5. _____ olan Rumba Afrika müziğinin taşıdığı _____ duyguları barındıran, _____ simgeleyen bir dandır.

	Romantik	Enerjik	Eşli	�ok Kültürlü
Salsa				
Vals				
Samba				
Rumba				
Rock'n Roll				
Sirtaki				
Break Dans				

Oryantal Dansı

☐ Anadolu oryantalı Selçuklular döneminde tanıştı. Zaten kendi kültüründe benzer dansları barındıran Anadolu, böylece Arap kültürünün de katılımıyla bir sentez yarattı. Mısır aracılığıyla Afrika kıtası, Emevilerin Cebelitarık'ı geç _____ Endülüs'e kadar yayılışıyla Latin dünyası, Osmanlılar döneminde Rumeli ve Balkanlar, Doğu'da ise öncelikle Hindistan ol _____ Pakistan, Afganistan, Endonezya ve tüm Asya bu dansı kendi kültürüne katmış oldu. Bugünse tüm dünyada büyük ilgi çeken bir dans türü oryantal...

☐ En başta dans vardı. Çünkü insanoğlu konuş _____ anlaşmayı keşfet _____ hareketle anlaşıyordu. Hareket dağarcığı çoğal _____ birleşik hareketler ortaya çıktı ve bu hareketler giderek dansa dönüştü. İlkel insan, doğayla savaşı sırasında yaşadıklarını dansla anlatma yolunu tercih etti ve doğa olaylarını beden hareketleriyle sembolize etmeye çalış _____ göbeğini, kalçasını, belini kullandı. Böylece oryantalın ilk tohumları atılmış oldu.

☐ Çeşitli araştırmalar sonucunda şekillenen 'Oryantalın Sihirli Çağırısı' belgeseli öncelikle Avrupa, Amerika, Avustralya ve Uzakdoğu'da çeşitli film festivallerine katılacak ve oryantalın dünyasına izleyiciyi de konuk edecek.

☐ Oryantal, bir dans ol _____ milattan iki bin yıl kadar önce Arabistan Yarımadası'nda ortaya çıktı. Amacı insanın dünyaya geliş öyküsünü anlatabilmektir. Bir insanın doğum sürecinde yaşanan sancılar ve kasılmalar dans dilinde vücut buldu ve oryantal, mucizenin dansı olarak tarih boyunca tüm dünyayı dolaşıp durdu.

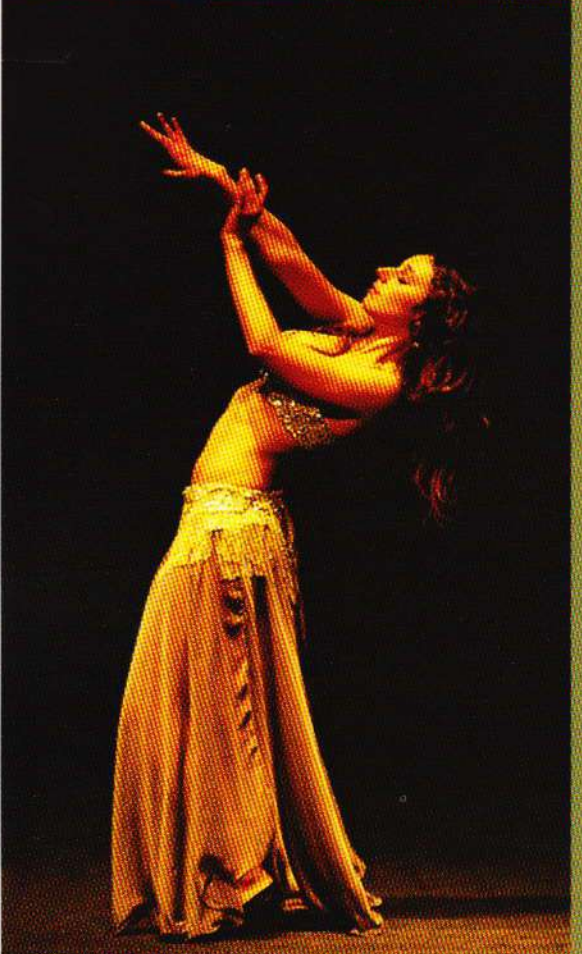
☐ Eğitimci, hakkında bir film yapmaya karar ver _____ sadece yabancı arkadaşları geldiğinde izlediği turistik bir gösteri ol _____ görüyormuş oryantalı. Ancak işin içine gir _____ önemli ayrıntılara rastlamış. Bunun sadece bir danstan ibaret olmadığını, sağlık alanında da oryantalıdan yararlandığını ve yurtdışındaki bazı terapi merkezlerinde kadın vücuduna bağlı hastalıklarda terapik özellikleriyle kullanıldığını öğren _____ filmi psikiyatrist görüşleriyle de desteklemek istemiş.

☐ Türkiye'de oryantalın meraklıları çok ve bu dansla ilgilenenler günden güne çoğalıyor. Bu nedenle pek çok saygın merkezde güncel dans türleri ile birlikte oryantal eğitimi de veriliyor. Üstelik sırf bu dansın inceliklerini öğren _____ Türkiye'ye gelen yüzlerce turist de bulunuyor ve şimdilerde oryantal Türkiye'de çekilecek bir belgesel projesiyle dünyaya daha iyi tanıtılmaya hazırlanıyor.

☐ Filmdeki en ilginç bölümler belki de oryantal dansla ilgili uzman gözüyle yapılan yorumlar. Prof. Dr. Mansur Beyazyürek bu dansın kadının kendini sevmesi ve kendisiyle barışık olmasını artırıcı etkisi olduğunu dile getirmiş. Doç. Dr. Nusret Kaya ise göbek dansının yaratıcı bir güç taşıdığından bahsetmiş.

UTE Prodüksiyon'un sahibi yapımcı Umur Eğitimci okuduğu 'Oryantal Göbek Dansı' kitabından ilham al _____ göbek dansının bilinmeyenlerini araştır _____ bir belgesel film ile ortaya koymaya karar vermiş. 'Oryantalın Sihirli Çağırısı' adını taşıyan film bu dansın tarihini, anlamını, karakteristik özelliklerini, geçmişte ve günümüzde icra edenlerin düşünceleriyle anlatıyor.

Ekin Türkantos'un "Oryantal Belgeseli Dünyaya Açılıyor" adlı yazısından uyarlanmıştır

1. Oryantal dansı _____.

- ☐ doğa olaylarını beden diliyle anlatır.
- ☐ doğum sürecini sembolize eder.
- ☐ mucizeleri dans yoluyla ortaya koyar.
- ☐ savaşlar sırasında yaşanan acıları yansıtır.

2. Oryantalın Türkiye'deki durumu:

- ☐ "Geleneksel" olarak nitelenen bir dans.
- ☐ Turizme katkısı nedeniyle ilgi gösterilen bir dans.
- ☐ Meraklıları artan bir dans.
- ☐ Herkesin saygı gösterdiği bir dans.

3. 'Oryantalın Sihirli Çağrısı' adlı belgeselin amacı:

- ☐ Geleneksel Türk danslarının tanıtımını yapmak
- ☐ Göbek dansının bilinmeyenlerini araştırıp bu dansı dünyaya tanıtmak
- ☐ Oryantal dansının sağlık açısından yararlarını vurgulayarak bu dansa ilgiyi artırmak
- ☐ Hepsi

Belgeselde;

Var Yok

1. Tarihçilerin oryantal dansının gelişimine yönelik açıklamaları	☐	☐
2. Oryantal dansçıların görüşleri	☐	☐
3. Oryantalın insan sağlığı açısından yararları	☐	☐
4. Türkiye'de oryantal eğitimi veren kuruluşlar	☐	☐

11. Ulusal dansımızı anlatalım

- Ülkenizde dansa verilen değer
- Ülkenizde ilgi duyulan dans türleri
- Ülkenizin ulusal dansları
- Ulusal danslarınızdan bir örnek
 - dansın yapıldığı bölge
 - dans müziğinin özellikleri
 - kullanılan enstrümanlar
 - dansçıların özellikleri
 - dans kıyafetleri
 - dansla aktarılan duygular
 - dans figürleri

12. Kompozisyon yazalım

1. Dansın Tanımı

- Dans nasıl ortaya çıkmış olabilir?
- Dans insanoğlu için ne anlam ifade eder?
- Diğer: _____

2. Dans ve Toplum

- Her toplumun kendine özgü bir dansı var mıdır? Neden?
- Dans bir toplumun kültürünü yansıtır mı? Nasıl?
- Farklı kültürlerle özgü danslara verilebilecek örnekler nelerdir?
- Diğer: _____

3. Dans ve İnsan

- Dansın insan bedenine ne gibi yararları vardır?
- Dans insanın sosyal hayatı açısından da yararlı mıdır?
- Dans ile karakter arasında bir ilişki kurulabilir mi?
- Diğer: _____

4. Dans ve Siz

- Daha önce profesyonel ya da amatör olarak dansla ilgilendiniz mi?
- Dans etmek sizin için ne anlam ifade eder?
- Kendinizi hangi dans türüyle ifade edebileceğinizi düşünüyorsunuz? Neden?
- Diğer: _____

4.3 Giysiler

13 Not alalım, özetleyelim, işaretleyelim

Kimono

	Nedir?
Kimono	
Obi	
Geta	
Nagajuban	
Tabi	

	Önceleri	Şimdi
Kimonun biçimi		
Kimonoların temizlenmesi		
Kimonoların bedenleri		

	Kimonoların giyildiği durumlar
Kadınlar	
Erkekler	

1. Giydiği kimonodan yola çıkarak bir kişinin toplumdaki yeri hakkında fikir edinebiliriz.
2. Modern temizleme yöntemleri sayesinde kimonoların temizlenmesinde eski yöntemler artık kullanılmaz olmuştur.
3. Erkek kimonoları da kadın kimonoları kadar çeşitlilik göstermektedir.
4. Günümüzde kimono daha çok özel günlerde giyilir olmuştur.
5. Günlük hayatta kimono giymek isteyen kadınlara profesyonel bir kişinin yardım etmesi gerekmektedir.

Doğru Yanlış

☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐
☐ ☐

Kimononun resmiyet derecesini _____ göstermez.

☐ kumaşın rengi	☐ arma sayısı
☐ kumaşın türü	☐ kumaşın deseni
☐ aksesuarların rengi	☐ kumaşın kalınlığı

14 Anlatalım

Kimono hakkında

öğrendim.

İskoçya Denince Akla...

Aslı Çakır

www.milliyet.com.tr

(1) Geçenlerde katıldığım bir yurtdışı golf turnuvasında ekibimizdeki arkadaşlardan birinin kocası İskoçtu ve gezinin sonundaki ödül törenine, benim o zamanlar etek dediğim ama artık adının "kilt" olduğunu öğrendiğim kıyafetini giyerek gelmişti. Ekose yeşil eteği, aynı kumaştan ceket, beyaz gömleği, papyonu, eteğinin tam önünde sallanan püsküllü çantası, kalın çorapları ve kocaman ayakkabıları ile dikkatimizi çekti.

Aslında kilti ünlüler dünyasında kullanan pek çok kişi var. Bu nedenle **gözümüzün aşına olduğu** bir giysi. Örneğin Sean Connery... Sonra Mel Gibson'ın "Cesur Yürek"te, üzerinde kiltiyle görüntüleri ve Axl Rose'un sahnede kiltiyle bir uçtan bir uca yürümesi... Bir de MTV Avrupa Müzik Ödülleri gecesinde, sahneye siyah deri kilti, siyah çorapları ve botlarıyla çıkan aksiyon sinemasının yeni yüzü Vin Diesel... Ama böyle yanı başımızda kilt giymiş birisini bulmuşken, kilt hakkında merak ettiklerimizi öğrenebiliriz diye düşündük ve arkadaşımızı soru yağmuruna tuttuk. Konu hakkında biraz da oradan buradan bilgi edindim, işte kilt hakkında öğrendiklerim...

Kilt İskoçya'nın en bildik, en ilginç simgesi. Aslında sadece bir etek değil, kıyafetin tamamına verilen bir ad. İskoç erkekleri için de çok ama çok önemli.

(2) Şimdiki kiltleri görenler neden İskoçya'nın yüksek ve soğuk topraklarında erkeklerin bu kıyafeti giydiğini anlayamayabilirler, hatta "İskoçya'nın havası kilt için biraz uygunsuz değil mi?" diye sorabilirler. Oysa kilt aslında erkekler tarafından zamanında rahatlığı kadar sıcak tuttuğu için de giyilen bir kıyafet. Eskiden 9-10 metrelik kumaştan yapılıyordu ve tüm vücut o kalın kumaşla sarılabiliyordu. İskoçyalı erkek isterse bu kıyafeti geceleri dağlarda, battaniye olarak kullanabiliyordu.

(3) Bir İngilizize sorarsanız, size kilti Thomas Rowlinson isminde bir İngiliz yerlisinin 18'inci yüzyılda icat ettiğini söyleyebilir. Bir İrlandalıya sorarsanız, ona göre de ataları zaten kilti İskoçlardan çok önce giymektedir. Ama sonuç olarak kilt denince akla İskoçya geliyor. İskoçya'daki hikayelerden birine göre de 1258 yılında Ronald Macgregor isimli bir İskoçun bir piyangoda ekose bir etek kazanmasıyla kiltin tarihi başlıyor.

(4) Coğunlukla kırmızı, siyah, yeşil ve mavi ağırlıklı ekoselerde desenler farklı farklı. Bu farklı desenler İskoçya'daki klanları temsil ediyor. Ekoselerin renkleri ve şekilleri o klanların yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerini gösteriyor.

(5) Eskiden kiltler omuzdan atılarak, beldeki deri kemerle vücuda oturtularak kullanılıyordu. Şimdi ise etek şeklindeki kiltler var. Bu kiltler de bel altına sarılarak kullanılıyor. Saçaklı kısım sağınızda kalıyor. Pililer ise kiltin arkasında... Para kesesi diyebileceğimiz kürk-lü ufak çanta ise kiltin önüne, kemerdan üç parmak aşağıya doğru asılır ve çok aşağılara sarkmamasına dikkat edilir. Bu kesenin ipleri ise arkada bağlanır. Kilt çorapları dizden 2-3 parmak kadar aşağıda olur. Bitimindeki bölümün bir kez çevrilmesine sık rastlanır.

Kiltlerin üzerine günümüzde gömlek ve ceket giyiliyor. Kravat ve papyon takılıyor. Papyonun ve kravatın, ceketin kiltin desenlerinde olması **makbul**.

Ama en doğrusu gömleğin üzerine dantel göğüslük takılması. Manşetlerin de dantelli olması.

Kilt İskoçya'ya özgü olmasına rağmen, hemen hemen herkesin tanıdığı bir giysi. Ortaya çıktığı dönemdeki işleviyle kullanılmasa da özel günlerde İskoç kültürünü yansıtmaya devam ediyor.

Yazarın "Erkekliği Artıran Etek" adlı yazısından uyarlanmıştır

18 Araştırma, özetleyelim

- makbul

Paragraf	Bilgi
1	☐ Kiltin nasıl giyildiği
2	☐ Kiltin asıl kullanım amacı
3	☐ Kiltin kumaşının neleri simgelediği
4	☐ Kiltin kaynağının nereye dayandığı
5	☐ Kiltin nasıl bir giysi olduğu

-

Doğru Yanlış

- Hakkında araştırma yaptığım ve size tanıtmak istediğim giysi / takı,

3 Dinleyelim, yanıtlayalım

Türk Lirası Banknotları

1. Yeni banknotlarda portresi yer alan kişiler,
- ☐ yalnızca Türk toplumu için önem taşımaktadır.
 - ☐ siyasette önemli konumlarda bulunmuşlardır.
 - ☐ yalnızca bir grup için değil, halkın tümü için önem taşımaktadır.
 - ☐ birer bilim insanı olarak tüm dünyada tanınmaktadırlar.

2. Yeni banknotlarda, _____ alanlarından bir kişinin portresi kullanılmamıştır.
- ☐ tıp
 - ☐ felsefe
 - ☐ matematik
 - ☐ mimarlık
 - ☐ edebiyat
 - ☐ psikoloji
 - ☐ müzik
 - ☐ siyaset

3. Yeni banknotlarda _____ resmi kullanılamaz çünkü seçilen kişilerin o alanla ilgisi yok.
- ☐ daktilo
 - ☐ mürekkep
 - ☐ stetoskop
 - ☐ güneş
 - ☐ beyin
 - ☐ güvercin
 - ☐ hesap makinesi
 - ☐ bina
 - ☐ inşaat

Doğru Yanlış

1. Yeni banknotların hepsinde Atatürk'ün portresi var. ☐ ☐
2. Yeni banknotların sahte olup olmadığı sadece makineler tarafından anlaşılabilir. ☐ ☐
3. Görme engelli kişiler banknotların değerini, köşesindeki noktaların büyüklüğüne göre anlayabilirler. ☐ ☐
4. Banknotların üzerinde resmi bulunan kişiler diğer ülkelere ait banknotlarda da yer almış evrensel önemi olan kişilerden seçilmiştir. ☐ ☐

4 Okuyalım, yazalım

Ülkemin Banknotunu Tasarlasaydım

Genç Siviller

Bence banknot ülkemize ait olacağı için ülkeyi bizim yapan bir şeyi sembolize etmeli. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti için ellerinden gelen her türlü fedakarlığı yapan komutanlarımızın resimlerine yer verirdim.

Nazlı Eda Noyan

Kimi ülkelerde kullanılan hayvan ve meyve motifleri ülkenin doğal değerlerini çok estetik bir şekilde yansıttığı için hep hoşuma giderdi. Bunun bir alternatifi olarak önemli şahsiyetlerin portrelerini koymak yerine Türkiye'nin en büyük kültürel değerlerinden olan yemek kültürüne dair bir imgeyi kullanmak isterdim. Örneğin, demli bir çay ve simit ya da köpüklü bir ayran... Üstelik toplumun her kesiminden, sıcak bir ortamda konuşmayı, tartışmayı ve düşünmeyi yansıtır.

Tunc Topçuoğlu

Geçinebilmek için ihtiyaç duyulan para miktarına 'ekmek parası' deniyor. Çoğu kişinin ekmek parası kazanabilmek için çalıştığını düşünürsek ekmek motifli yeni Türk lirasının anlamı daha da güçleniyor. Yani banknotun üstünde önemli bir kişiye yer vermektense paranın kendi önemine yer verilebilir. Bu tasarımın bir seri olduğunu varsaydığımızda 10 Lira'ya köy ekmeği, 20 Lira'ya yulaf ekmeği, 50 Lira'ya kepekli ekmek olarak seri devam edebilir.

Bir ülkeye ait banknotun yansıtması gereken, _____

Benim ülkem banknotlarının üzerinde _____

Benim ülkemde yansıtılması gereken en önemli şey _____

Ben olsaydım ülkem en önemli değerini şöyle yansıttırdım: _____

Ah Bir Zengin Olsam

Hemen şimdi size "Bir dilek tutun, birkaç dakika içinde gerçekleşecek." dense ne dilersiniz bir düşünün... Kaçımız sağlık, huzur, aşk, iyi bir iş, iyi arkadaşlar ya da bir başkası için, dünyamız için bir şeyler ister? Dürüst olun, çoğumuz geri kalan dileklerimizi gerçekleştirmenin anahtarı olarak gördüğümüz "para" yı seçeriz...

Öyle inanmış ya da inandırılmışız ki paranın "gücüne"! Olmazsa olmazımız o bizim. Yokluğudur her türlü sıkıntımızın sebebi... Size "Dünyaya pembe gözlüklerle bakalım, paranın ne önemi var" demiyorum. İstedğimiz pek çok şeye ulaşmanın aracıdır elbette para. Ama gelin **enine boyuna bir düşünelim**, gerçekten paranın ne önemi var? Bu hayatta bizi mutlu edecek neler yapabiliriz paramızla?

O çok istediğiniz her biri binlerce lira eden giysilere sahip olabiliriz örneğin. Ya da dünyayı köşe bucak gezme şansına... Teknolojinin son harikalarından herkesten önce biz yararlanabiliriz. İş gücü için tasalanmak yerine içimizden geldiği gibi geçirme şansımız olur zamanı. Yalnızca kendimizi değil etrafımızdakileri de mutlu edebiliriz, onlara istedikleri her şeyi sunabiliriz. Onlar da bize minnettar olurlar... Her şeye sahip olabiliriz.

Bu şartlarda mutlu olmak **işten değil!** Bir de sağlığımız yerindeyse **değmesinler keyfimize**...

Ama çoğumuzun karıştırdığı şu: Mutlu olmak için hep o hesabını bilmediğimiz paranın hayalini kurarak ya da mutsuzluğumuzu olmayışına bağlayarak mı devam etmeliyiz yola? Daha fazlasına "sahip olmak" yerine sahip olduklarımız getiremez mi mutluluğu bize?

İleride bir gün bizim olma ihtimali olan ya da keşke bizim olsaydı dediğimiz milyonları düşünerek, "olsaydı yapardım" larla dolu cümleler kurarak, "Bende şans ol-

sa..." diyerek ömrümüzü tüketmek-tense bütünün bizi mutlu etme ihtimali olan en küçük parçalarını görmeye çalışarak yürüyemez miyiz bu yolu? Gelecekte daha mutlu olma ihtimalimizi düşünerek yaşamaktansa, bugün, bu şartlarda elimizdeki maddi olanaklarla ne kadar mutlu olduğumuzla ilgilenelim derim ben.

Çok paranın mutluluk için şart olduğunu düşünmek yerine onun mutluluğu sadece artırabileceğini fark edelim. Elbette, umarım biz bu şekilde mutlu yaşamayı başarıırken mutluluğumuzu katlayacak çok para sahibi olma dileğimiz de gerçekleşir.

"Enine boyuna düşünmek" _____ demektir.

- ☐ Başka bir açıdan değerlendirmek.
- ☐ Bütün detaylarıyla düşünmek.
- ☐ Yüzeysel olarak değerlendirmek.
- ☐ Tam tersini düşünmek

"Bu şartlarda mutlu olmak işten değil" _____ demektir.

- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak normal değil.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak çok kolay.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak çok zor.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak normal değil.

"Değmesinler keyfimize" _____ demektir.

- ☐ Çok memnun oluruz
- ☐ Keyfimiz kaçır
- ☐ Mutluluğumuz bozulur
- ☐ Mutlu olmaya çalışırız

1. Küçük mutluluklar paradan daha değerlidir.
2. Çok para sahibi olmak insanı mutlu etmez.
3. Çoğu kişi elindekinden fazlasına sahip olmayı düşleyerek yaşamakta olduğu mutluluğun farkına varmaz.
4. Çok parası olan kişiler de mutsuz olabilir.
5. Parayla sahip olduklarımız dışında mutlu olmamızı sağlayan şeyler vardır.
6. Para bize mutluluk getirecek şeyleri elde etme olanağı sunar.

Var Yok

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

☐ ☐

6 Okuyalım, işaretleyelim

Lüksün Sınırı Yok

Ünlü kişilerin parayla ilgili sözlerine baktığımızda genellikle olumsuz yönlerin vurgulandığını görürüz. Örneğin Tolstoy "Para esaretin yeni seklidir.", Schopenhauer "Dünyanın en yoksul insanı, paradan başka hiçbir şeyi olmayandır." sözleriyle paraya değer vermediklerini göstermişlerdir.

Para söz konusu olduğunda parasız yaşamamanın ne kadar zor olduğunu anlatmak yerine, zenginliğin insanlardan manevi olarak götürdüğü şeylerden bahsedilir. Oysa birçok kişi zengin olmanın hayaliyle **yanıp tutuşur**. Zengin olabilmek uğruna kimisi canını dişine takıp gece gündüz çalışır, kimisi umudunu piyango biletine bağlar. Zengin olmak, çoğu insana göre hayattan zevk almanın, onu doyasıya yaşamamanın tek yoludur. Onlara göre canları sıkıldıklarında farklı ülkelere gidebilmek, istedikleri ürünü etiketin üzerindeki fiyatına bakmadan alabilmek, her türlü hizmeti alabilecekleri ortamlarda bulunabilmek hayatı yaşanabilir kılan şeylerdir.

Kimse paranın hayatta hiçbir önemi olmadığını söyleyemez. Hayatını iyi bir şekilde geçirmek, sağlık problemi olduğunda istediği hastanede tedavi olabilmek, çocuklarına iyi bir gelecek hazırlamak gibi amaçlar için para gereklidir. Ama bazı insanlar için para ihtiyaçlarını karşılamamanın ötesinde bir anlam taşır. Böyle insanlar için lüksün sınırı yoktur. Kimsenin uzaktan kumandalı bir klozete, platin-altın karışımı tekila şişesine veya kendi jetinde ısmarlama yapılmış bir kabine ihtiyacı yoktur. Dahası bir jetiniz olmadan da hayatınızı idame ettirebilmeniz hiç zor değildir. Ama bu insanlar için 'lüks' şeyler mevzubahis olduğunda çok da ihtiyaca göre düşünmeye gerek yoktur. Adı üzerinde; bunlar yalnızca zevke ve keyfe hizmet eden şeylerdir ve onlara göre böyle şeylere para dökmek hiçbir sakıncası yoktur.

Onların ihtiyaçları karşılandığı sürece her zaman daha fazlasına ihtiyaçları vardır. El yapımı çantalar ve muhteşem takıları için paraya kıyarlar ultra lüks tutkunları... Üye oldukları özel bir kulüpte henüz prömiyeri bile yapılmayan bir filmi seyretmek, sadece kulüp üyelerinin girebildiği, lüks markaların bulunduğu bir alışveriş merkezinde alışveriş yapmak ya da istedikleri an istedikleri yerde olmak isterler. Özel araçlar, özel uçaklar, özel havaalanı ya da kendilerine ait bir ada da onları tanımlayan diğer özellikler...

Lüks içinde yaşamamanın kötü bir şey olduğunu düşünmüyorum ama bazılarının kazandıklarını daha yararlı amaçlar için kullanacakları yerde adeta paralarını sokağa attıklarını gördüğümde, onları bir öğün yemek için bile parası çıkışmayan insanlarla kıyaslamadan da edemiyorum.

Yazara göre

- ☐ para hayatta önemli bir yere sahiptir.
- ☐ zengin olmak hayatı anlamlı kılan tek şeydir.
- ☐ lüks tutkunlarının istekleri ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir.
- ☐ lüks içinde yaşayan insanlar mutlaka fakir insanlara yardım etmelidir.

Para dökmek • Parasını sokağa atmak
Paraya kıymak • Parası çıkışmak

1. Çok düşündüm ama sonunda _____ ve yıllardır istediğim arabayı aldım.
2. Dün markette _____ . Kredi kartım da yanımda değildi, bazı ürünleri bırakmak zorunda kaldım.
3. Hiç işine yaramayacak şeyler almakla _____
4. Şu elbiseye o kadar _____ ama sadece bir defa giymeme rağmen dikişleri patladı.

Yanıp tutuşmak

- ☐ Serkan Esmâ'nın aşkıyla senelerce yanıp tutuştu ama onu bir türlü evlenmeye ikna edemedi.
- ☐ Yurt dışında yaşayanlar memleket özlemiyle yanıp tutuşur.
- ☐ İşe girdiğinden beri şirketin müdürü olmak için yanıp tutuştuğunu herkes biliyor.
- ☐ Kemal senelerdir ailesinin hasretiyle yanıp tutuşuyor.

7 Konuşalım

Sizce para insanlar için ne kadar önemlidir? Metinde ünlü düşünürlerin söylediklerine katılıyor musunuz? Sizin çok paranız olsaydı onu ne şekilde değerlendirmeyi düşünürdünüz.

9 Dinleyelim, yanıtlayalım Bugün Zengin Ol!

Ece Vahapoğlu,

- ☐ zengin insanlarla yaptığı röportajlarının sonucunda ikinci kitabını yazdı.
- ☐ beş kitap projesi üzerinde daha çalışıyor.
- ☐ disiplini bir çocukluk geçirdiği için yurt dışına çıkmak istedi
- ☐ üniversiteyi kazanarak yurtdışına gitme imkanı yakaladı.
- ☐ en renkli günlerini Brüksel'de geçirdi.

Ece Vahapoğlu çalışmaya başladığından beri,

- ☐ kazandığı parayla birikim yapıyor
- ☐ başkalarının yardımına ihtiyaç duymuyor.
- ☐ farklı iş kollarında kendisini ispat etmeye çalışıyor.
- ☐ ailesinden bağımsız olarak yaşıyor.

Ece Vahapoğlu'na göre,

- ☐ başarıya odaklı bir insan olması onu başarılı yapıyor.
- ☐ şansın zengin olmakla hiçbir ilgisi yok.
- ☐ zengin olmanın hayalini kuranların zengin olma şansı var.
- ☐ zengin insanların bazı eylemleri diğer insanlardan farklı
- ☐ zenginlerin girişimleri örnek alındığında paranın daha iyi yönetilmesi mümkün.

Ece Vahapoğlu'nun teorisine göre bir araya gelince zengin olmanın mümkün olduğu halkalar:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

10 Okuyalım, yeniden yazalım Zengin Olmanın 15 Püf Noktası

ABD'de iş ve ekonomi çevrelerine hitap eden Forbes dergisi, her yıl düzenli olarak yayınladığı zenginler listesini açıkladı. Listenin ilk sıralarını parselleyen zenginlerin hayatlarını inceleyen Esquire dergisi esprili bir yaklaşımla, zenginlerin ilginç ortak yönlerini de buldu. İşte zengin olma yolunda ilerlerken, gözden kaçırmamanız gereken bazı noktalar...

Şampuanınızı değiştirin: Saçlarınızın dökülmesinden korkmayın. Sık sık şampuan değiştirerek saçınızın dökülme riskini artırın. Saçları sonradan mı dökülmüştür yoksa kalıtsal mıdır bilinmez ama dolar milyarderlerinin çoğu keldir!

Çok çocuk sahibi olun: "Bekarlık sultanlıktır." sözüne inanmayın. Kendinize uygun bir eş seçip evlenin ve çocuk sahibi olun. Dolar milyarderlerinin en belirgin özelliklerinden biri geniş ailelere sahip olmaları.

Yabancı dil öğrenin: Dolar milyarderiyseniz, ortalama bir insandan daha fazla sayıda yabancı dil bilmeniz gerekiyor. Bu yüzden dil öğrenmenin zorluklarını düşünmeyin, hemen bir dil kursuna yazılın.

Cimri olun: Eşinize dostunuza kendinizi ispat etmek için ikramlarda bulunmayın. Paranızı kendinize saklayın. Sahip oldukları servetler 40-50 milyar dolarlarla telaffuz edilen bu adamların en önemli ortak özellikleri, cimrilikleridir.

Araba alın ama kullanmayın: Zenginlerin garajları, milyon dolarlık arabalarla doludur ve bunların çoğunun marşına bile basılmaz.

Golf oynayın: "Benim için tek spor futboldur." demeyin. Golfe ilgi duyun. Golf zengin sporudur ve sosyalleşme imkanı sağlar. Oyun sırasında birçok ticari ortaklık kurma fırsatı yakalayabilirsiniz.

Çirkin giyinin: Modayı takip etmeyin. Kendinize ait zevksiz bir giyim stili yaratın. İşadamları pek öyle zevk sahibi kişiler değildir. Bu uğurda çuvala para harcıyor olsalar da hala bir şekilde haftanın, ayın ya da yılın rüküşü seçilmekten kurtulamazlar!

Kemer yerine askı takın: Demode diye düşünmeyin. En kısa sürede kemerlerinizin yerine askı kullanmayı alışkanlık haline getirin. Ünlü milyarderler Warren Buffet ve Robson Walton, kemer yerine askı kullanmayı tercih ediyor.

Nakit para kullanmayın: Ödemelerinizi peşin yapmayın. Kredi kartı kullanın. Belli bir noktadan sonra, bankalar size limitsiz kredi kartları vermek için sıraya girecektir.

1. *Saçlarımızın dökülmesinden korkmak yerine şampuanınızı değiştirerek dökülme riskini azaltın*
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

11 Konuşalım

Siz de zengin insanların ilginç yönlerini düşünerek zengin olmanın püf noktalarına kendi fikirlerinizi ekleyin.

12 Dinleyelim, işaretleyelim, konuşalım

Onlar Çok Zengin!

Çocuk;

1. köyde yaşayan insanlara acıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. zengin olmaktan memnuniyet duyuyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. zenginliğin parayla bağlantılı olmadığına inanıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. köyde yaşadığı süre içinde zenginliğin değerini anlıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Baba;

1. çocuğun köydeki akrabalarıyla kaynaşmasını amaçlıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. çocuğunun akrabalarının yaşamlarıyla kendilerininkini karşılaştırmasını istiyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. maddiyata çok önem vermiyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. çocuğun akrabalarıyla ilgili yaptığı yorum karşısında şaşırıyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış

13 Savunalım

- Bence para her şeydir. Çünkü _____
- Bence para hiç önemli değildir, çünkü _____

14 Yazalım

Finans danışmanı olan ve konusunda çok satılan kitaplar yazan Suze Orman, "Zengin olabilmek ve zengin olduktan sonra zengin kalabilmek cesur ve güçlü olmayı gerektirir," diyor. Ona göre, "Önce para tarafından yönetilen insan olmaktan çıkıp, parayı yöneten insan haline gelmek gerekir. Bu değişim zordur; ancak zihni ve iradesi güçlü olanlar başarabilir. "Siz bu fikre katılıyor musunuz? Sizce para insanları ne şekilde yönetebilir? Parayı yönetmek ne demektir? İnsanlar parayı ne şekilde yöneterek zenginliklerini koruyabilirler?"

5.3 Az Para İle Çok Mutluluk

15 Paragraflara ayırılım, işaretleyelim

Parayla Mutluluk Olur mu?

"Parayla Mutluluk Olur mu?" sorusuna herkesin bir cevabı olacaktır. Ancak kişisel tercihlerin ötesine geçerek bu konuda bir genelleme yapmak mümkün mü acaba? Bunun için toplumların refah düzeyi ile mutlulukları arasındaki ilişkiyi ele alan bilimsel araştırmaların sonuçlarına bakmak faydalı olabilir. Parayla mutluluk arasındaki ilişkinin irdelendiği araştırmalar her ne kadar "Tavuk mu yumurtadan çıkar yoksa yumurta mı tavuktan?" hesabına benzer bir tartışmayı beraberinde getirse de sonuçlar gelirin çokluğu ile mutluluk arasında doğrudan bir ilişki bulunmadığını gösteriyor. Yeni Ekonomi Vakfı (NEF) tarafından hazırlanan, doğal kaynak tüketimi, yaşam süresi, insanların mutluluğu ve ekolojik faktörlerin değerlendirildiği "Mutlu Gezegen Endeksi"ne göre para mutluluğun anahtarı değil. Doğrusu şu ki zenginliğin mutluluk getirmediğine inanmak bu zamanda oldukça güç. Ne var ki NEF'in mutluluk endeksinde dünyanın en varlıklı ülkelerinden biri olan İrlanda'nın 113., ABD'nin 150. ve İngiltere'nin Libya'nın altında 108. sırada bulunuyor olması; buna karşılık, Pasifik Okyanusu'nun güneyindeki küçük ve yoksul bir devlet olan Vanuatu'nun "Dünyanın en mutlusu" olarak birinci sırayı alması "para mutluluk getirir" düşüncesini çürütüyor. Ekonomisi küçük ölçekli tarım ve turizme dayalı olan Vanuatu yüksek tüketim düzeyi ile mutluluk arasında doğru orantı bulunmadığının bir kanıtı olarak kabul ediliyor. NEF, bu tabloyu tüketim fırsatları sınırlı olan ülkelerin çok tüketen ülkelere oranla çok daha mutlu olabildiği şeklinde yorumluyor. Benzer sonuçlar Avrupa ölçekli olan Eurobarometre araştırmalarında da ortaya çıkmış durumda. Toplumsal mutluluk düzeylerinin

incelendiği bu araştırmalara göre ülkelerin zaman içinde zenginleşiyor olması toplumların mutluluğunu etkilemiyor. Bunun da en açık göstergesi Portekiz. Bu ülkenin mutluluk endeksi 1990'dan bu yana düşüş gösteriyor. Oysaki aynı zaman zarfında Portekiz'de kişi başına gelir 10 bin 800 dolardan 18 bin 500 dolara çıkmış. Portekiz'in mutluluk endeksindeki bu düşüş bir tek 2000 yılı yazında bozulmuş. O dönem ise Portekiz futbol takımının Avrupa Şampiyonası'nda yarı final oynadığı zaman. Yüksek gelir ile mutluluk arasında bir ilişki bulunamamasının nedeni parayla gelen mutluluğun geçici olması olarak açıklanıyor. Çok parası olmak aynı zamanda çok mutlu olmak ya da çok kazanmaya devam edileceği anlamına gelmiyor. Şöyle ki, yeni bir ev veya yeni bir arabanın getirdiği heyecan hemen sönüp gidiyor ve temel ihtiyaçlar karşılandıktan sonra mutluluğun kaynağı para olmaktan çıkıyor. Kaldı ki yüksek gelir düzeyine sahip olsak da yan komşumuzun daha güzel bir evde oturması veya daha gösterişli bir araba kullanıyor olması bizi tatminsizliğe sevk etmek için yeterli bir neden olabiliyor. Paranın mutluluk getirmediğini iddia etmekten daha ileri gidenler de var, mutluluğun para getirdiğini iddia edenler! Mutlu olduğunu söyleyen pek çok kişi de yaşamdan keyif aldıklarını, yaptıkları işlere kendilerini tümüyle verdiklerini, yaptıkları şeylerin onlar için anlamlı olduğunu ve tüm bunların başarıyı, dolayısıyla da maddi kazancı getirdiğini belirtiyor. Bugün pek çok şirket yönetimi de bunu kabul etmiş olacak, çalışanlarının mutlu olup iş verimlerinin artması için onlara yönelik moral etkinlikleri düzenliyor ve böylece mutluluğu paraya çeviriyor.

Sinan Ülgen'in "Para ve Mutluluk Üzerine" adlı yazısından uyarlanmıştır

	Var	Yok
1. Yeni Ekonomi Vakfı'nın mutluluk endeksinde hangi değişkenlerin değerlendirildiği	☐	☐
2. "Mutlu Gezegen Endeksi"nin kaç ülkeyi değerlendirmeye aldığı	☐	☐
3. Vanuatu'nun coğrafi konumu ve gelir kaynakları	☐	☐
4. Yoksul bir ada devleti olan Vanuatu'yu "en mutlu ülke" yapan özellikler	☐	☐
5. Eurobarometre araştırmalarının değerlendirme ölçekleri	☐	☐
6. Psikolog Emre Konuk'un para ve mutluluk arasındaki ilişki hakkındaki görüşleri	☐	☐
7. Şirketlerin çalışanları için moral etkinlikleri düzenlemelerinin nedeni	☐	☐

	Doğru	Yanlış
1. NEF'in araştırma verilerine göre tüketim düzeyi yüksek olan ülkelerde mutluluk oranı düşük kalabiliyor.	☐	☐
2. Küçük bir ada devleti olan Vanuatu'da tüketim düzeyi yüksek değildir.	☐	☐
3. Eurobarometre araştırmalarına göre, ülkelerin gelirlerinde artış yaşanması toplumsal mutluluk düzeylerine olumlu bir katkı sağlamıyor.	☐	☐
4. Portekiz'in toplumsal mutluluk endeksi milli futbol takımlarının Avrupa Şampiyonası'nda yarı finale çıkmasının ardından yükselişe geçmiştir.	☐	☐
5. Para, temel ihtiyaçların karşılanmasından sonra mutluluğun kaynağı olmaktan çıkmaktadır.	☐	☐

19 Dinleyelim, İşaretleyelim Neden Tutumlu Olmalı?

Matne göre;

- ☐ eskiden tasarruf etmek daha kolaydı.
- ☐ günümüzde insanlar ihtiyaçlarından fazlasını tüketmektedir.
- ☐ tutumlu olmak yaşam kalitesinden feragat etmeyi gerektirebilir.
- ☐ aşırı tüketimin bir nedeni de yeniye olan meraktır.
- ☐ kredi kartları yanlış kullanıldığında yaşam standartlarının bozulmasına neden olmaktadır.

Tutumlu Olmanın Yararları:

- ☐ Boş zamanları iyi değerlendirebilmek.
- ☐ Para biriktirebilmek.
- ☐ Yaratıcılığı geliştirmek.
- ☐ Ev işlerinde zorlanmamak.
- ☐ Asıl ihtiyaçları belirleyebilmek.
- ☐ Çok çalışmak zorunda kalmamak.
- ☐ Unutkanlıktan kurtulmak.
- ☐ El becerilerini geliştirmek.
- ☐ Çevreye daha az zarar vermek.
- ☐ Eski eşyaları değerlendirmek.

Tutumluluk için öneriler:

- ☐ Faturalarınızı zamanında ödeyin.
- ☐ Organize olmayı öğrenin.
- ☐ İkinci el ürünler satın alın.
- ☐ İnternet bankacılığından yararlanın.
- ☐ Her zaman kaliteli ürün alın.
- ☐ Geri dönüşüm tekniklerini öğrenin.
- ☐ Sebze-meyveleri akan suda yıkamayın.
- ☐ Eski eşyalarınızı tamir edin.
- ☐ Alışverişlerinizden önce liste yapın.
- ☐ Sebze yetiştirmeyi öğrenin.

20 Anlatalım

Dünyayı vuran ekonomik krizler elbette sizin ailenizi de etkiliyor ve bu nedenle harcamalarınızı kısıtlamanız gerektiğini düşünüyorsunuz. Bir tasarruf planı yapıp düşüncelerinizi eşinizle paylaşarak tasarruflarınızı nasıl değerlendireceğiniz konusunda bir karar verin.

Evinize giren aylık gelir 3000-4000 TL.

Tasarruf Planınız

Su tüketimi: _____

Elektrik tüketimi: _____

Ulaşım: _____

Yemek alışverişi: _____

Giyim alışverişi: _____

Tatil harcamalarınız: _____

Kişisel harcamalarınız: _____

Ne kadar tasarruf ettiniz?

Tasarrufunuzu nasıl değerlendireceksiniz?

ULAÇLAR

-Dik /-lyEcEk + iyelik + -InE göre
-Dik + iyelik kadanyla

Eylem	-	Ek	İyelik Ek	Ek	göre/kadanyla	Örnekler
görebil	-ma	-acak	-ım/-im/-um/-üm	a/na	göre	Bildiğim kadanyla sınav bugün değil.
bil	-me	-ılacak	-ın/-in/-un/-ün	e/ne	kadanyla	Daha önce kalan arkadaşların söylediğine göre otel güzel değilmiş.
dinle		-ecek	-ı/-i/-u/-ü			Beni dinlemediğinize göre, bu konuyu anladsınız.
söyle		-ilecek	-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz			Görebildiğiniz kadanyla hırsızı tarif eder misiniz?
anla		-dik/-dik	-iniz/-iniz/-unuz/-ünüz			Anladığım kadanyla siz kursa devam etmek istemiyor-sunuz.
oro		-duk/-dük	-ları/-leri			Günlerdir oramadığına göre başına bir şey geldi.
		-tik/-tik				Bildiğim kadar sınav bugün değil.
		-tük/-tük				

4 Tamamlayalım

- Bugünkü gazeteden öğren *diğime göre* _____ gelecek hafta yapılması planlanan konser iptal edilmiş.
- O yemeği anneannem çok iyi yapardı, istersen hatırla _____ tarifini vereyim.
- Bir kapkaç olayına maruz kalan kadın kapkaççının eşkalini aklında kal _____ polise anlattı.
- Meral Hanım tanı _____ oldukça kültürlü ve zarif bir insan.
- Bil _____ günde bir fincan yeşil çay içmek insanı pek çok hastalıktan koruyor ve strese de iyi geliyor.
- ASA Haber Ajansı'nın bildir _____ kar yağışı artarak devam ediyormuş.
- Duy _____ iş başvurusu için yarın son günmüş.
- Son zamanlarda basından takip et _____ sigara içme yasağı eğlence yerlerinde de uygulanacaktı.
- Öğren _____ Türkçe çok da karmaşık bir dil değil.
- Lokantamızın yeni açılan şubasını elimizden gel _____ gençlerin beğenilerine göre dekore etmeye çalıştık.
- Bizim oraların adetlerini pek bilemem ama annemlerin anlat _____ eskiden evlenecek çiftler için bir hafta boyunca eğlence düzenlenirmiş.

5 Dinleyelim, İşaretleyelim

Tam 35 Dil!

Johan Vandewalle'nin;

Var Yok

- yabancı bir dil öğrenmeye kaç yaşında başladığı ☐ ☐
- ilk öğrendiği dilin hangisi olduğu ☐ ☐
- çok sayıda yabancı dil öğrenmesinin nedenleri ☐ ☐
- yabancı dilleri hangi yollarla öğrendiği ☐ ☐
- ödül aldığı sırada kaç dil biliyor olduğu ☐ ☐
- Finceyi hangi dil öğrenim tekniklerini kullanarak öğrendiği ☐ ☐

Vandewalle,

- ☐ "Bir yabancıyla onun dilini konuşarak anlaşmak bana göre bir saygı ifadesidir."
- ☐ "1987 yılında dünyadaki en fazla yabancı dil bilen insan seçildim."
- ☐ "Benim deneyimlerimden öğrendiğim kadanyla öğrenilen bir yabancı dil unutulmuyor."
- ☐ "Finceyi bir gün içinde meramımı anlatabilecek düzeyde öğrenmeyi başardım."
- ☐ "Yabancı bir ülkeye gittiğim zaman o ülkede konuşulmakta olan dili öğrenirim."
- ☐ "Yabancı dil öğrenim sürecinde düzenli çalışmanın ve pratik yapmanın önemi büyüktür."
- ☐ "Rusça, Hintçe, Özbekçe, Arnavutça ve Çince öğrendiğim dillerden birkaçıdır."

demmiştir.

6 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım

İkinci Dilim Türkçe

Türkçeyi öğrendim ve bu dili her yönüyle tanıdım. Türkçeyi öğrenirken yaşadığım mutlulukları, umutsuzlukları dilimin döndüğü kadarıyla size de anlatacağım.

Türkiye'de bulunduğum gençlik yıllarında Türkçe öğrenmek için çalıştım. Bu çalışma sırasında dillerini öğrenmekte olduğum insanların bana gösterdikleri sevinci ben de duydum. Dili öğrenme sürecinde giderek güçleşen dilbilgisi yapılarını, yeni yeni sözcükleri ve bu sözcüklerin diğer durumlarda hiç umulmadık biçimde başka anlamlarda kullanılışlarını öğrenmek için giriştiğim mücadele sırasında kendi sevincimi yaşadım.

Dili daha boyutlu öğrendikçe ve onu kullanma girişimlerimi genişlettikçe içinde yaşadığım yeni dünyam da derinleşiyordu; her yeni sözcükle artarak daha ayrıntılı hale geliyordu. Ama bunları yaparken eski dilim hiçbir hasara uğramıyordu. İki dilim birbirini tamamlıyordu ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiriyordu.

Türkiye'de kendileriyle konuştuğum insanların benim cılız başarılarımdan ötürü gösterdikleri takdir beni çok mutlu ediyordu ve beni daha çok çalışmam konusunda isteklendiriyordu. Buna rağmen sık sık kavranması hemen hemen olanaksız gibi görünen dilbilgisi yapılarına hükmedebileceğim konusunda umutsuzluğa düşüyordum. Ancak böylesi durumlarda herkes elinden geldiği kadarıyla bana yardımcı olmaya çalışıyordu ve o zaman benden desteklerini esirgemeyenleri büyük bir müteşekkirlilik duygusuyla kucaklamak istiyordum.

Konuşmalar sırasında beni saran salt "doğulu" sevinç değildi tek başına. İçimde o ana kadar ihmal ettiğim ya da keşfedemediğim yanlarımı yaşıyordum. Yeni yeni dünyalar

açılıyordu önümde. Bu kadarla da kalmıyordu; alışageldiğim kavramlar farklı anlamlar kazanıyor, yeni şekiller alıyordu. Türkçe aracılığıyla öğrendiğim yeni bilgilere göre bambaşka görüş açıları buluyordum.

İnsan yaşamının yeni hücrelerine girer gibi bu dilin içine giriyordum. Dilin kültürel günlük yaşamdaki anlamlarını özümsemeyi ve bunun yanında konuşmaya dayanamayan, sözsüz iletişim biçimlerini kullanmayı öğreniyordum. Artık kendimi yeni bir topluluğun üyesi olarak hissediyordum, hala da hissediyorum.

Artık iki dünyam var ve ikisinden de öğütler alabiliyorum; iki dilde düşünceler dünyasında dolaşabiliyorum; Türkçe ve Almancada gelip gidiyorum. İki dil birleşmiş biçimde hareket alanımı genişletiyor. İki dilliliğin üzerimdeki etkisini kuvvetle duyumsuyor; kendi gerçeğimi genişletilmiş bir biçimde algılıyorum. Bu artık benim ve bunu başkalarına aktarmayı da görev biliyorum.

Prof. Dr. Klaus Liebe-Harkort

Doğru Yanlış

1. Yazarın çevresinde bulunan Türkler onun Türkçe öğrenmesini destekleyip ona yardımcı olmuş. ☐ ☐
2. Yazarın söylediğine göre bir yabancı dil öğrenmek insanın ufkunu genişletir. ☐ ☐
3. Türkçe öğrenimi sırasında yazar anadilini unutacak noktaya gelmiş. ☐ ☐
4. Yazarın anlattıklarına göre Türkçe dilbilgisi yapılarının tamamen kavranması mümkün değil. ☐ ☐
5. Yazar Türkçeyi öğrendiği gibi sözsüz iletişim yollarını da öğrenmiş. ☐ ☐
6. Yazar Türkçe öğrenerek yeni bir dünyaya adım attığını düşünüyor. ☐ ☐

Metinde değinilmmiştir:

Yazarın;

- ☐ Türkçe öğrenme amacına
- ☐ Türkçeyi ne kadarlık bir zaman diliminde öğrendiğine
- ☐ Türkçeyi nerede öğrendiğine
- ☐ Türkçe öğrenirken yaşadığı güçlüklerle
- ☐ Türkçe öğrenmiş olmanın kendi dünyasına neler kattığına

Ben de yazar gibi

Ben yazardan farklı olarak

7 Yerleştirelim

dile kolay • dilden dile • sivri dilli • ana dili • dili yatkın
resmi dil • halk dili • dil cambazı • beden dili • ölü dil

1. Yeni başlayacak olan programda _____ olarak niteleyebileceğim iki usta yazar güncel konuları yorumlayacaklar.
2. Ünlü rock grubu Moğollar _____ tam kırk yıldır hem dostluklarını hem müzik hayatlarını sürdürüyor.
3. Anadolu efsaneleri yüzyıllardır babadan oğla, _____ anlatılarak bugüne dek ulaşmıştır.
4. Finlandiya'da biri Fince diğeri İsveççe olmak üzere iki _____ konuşulmaktadır.
5. _____ gazeteci yazdığı son makalesinde çevre konusunda duyarsız olan politikacıları acımasızca eleştiriyor.
6. "Kumpir" sözcüğü Türk _____ "patates" anlamında kullanılır.
7. Leo çocukken Türkiye'de bir süre yaşadığı için Türkçe öğrenmeye _____.
8. Latince günümüzde konuşulmayan, yalnızca belgeleri olan bir dil olarak _____ arasındadır.
9. İnsanların yüz yüze kurdukları ilişkide sözcükler %10, _____ ise % 60 önem taşır.
10. _____ iyi bilmek bir yabancı dil öğrenmeyi kolaylaştırır.

8 Türkçe karşılığını bulalım

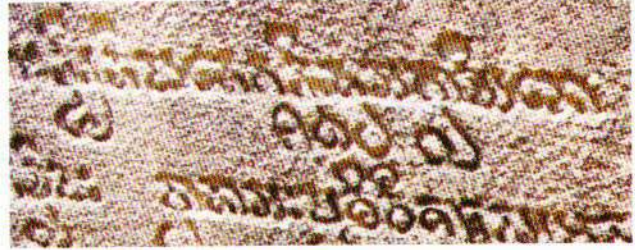
garanti	☐ cankurtaran
aktivite	☐ güvence
ajanda	☐ itici
aktüel	☐ güncel
ambulans	☐ etkinlik
arşiv	☐ saldırgan
agresif	☐ andaç
antipatik	☐ belgelik

9 Türkçe Öğrenirken

- Türkçe öğrenme amacınız
- Türkçe öğreniminiz sırasında yaşadığınız ilginç durumlardan örnekler
- Türkçe ve kendi anadiliniz arasındaki benzerlik ve farklılıklar
- Türkçeyi öğrenirken yaşadığınız güçlükler
- Yaşadığımız güçlükler karşısında ürettiğiniz çözümler
- Türkçeyi öğrenmek isteyenlere önerileriniz
- Diğer

10 İşaretleyelim, eşleyelim

Kaybolan Diller

1. Bilim adamlarının verdiği bilgilere göre _____
☐ yeryüzünde konuşulmakta olan altı bin yedi yüz dil ekonomik ve politik nedenlerle yok olacak.
☐ yeryüzünde konuşulmakta olan dillerin büyük bölümü bu yüzyılın sonuna kadar kaybolacak.
☐ bugüne gelmeyi başarmış olan diller ekonomik ve politik açıdan güçlü olan toplumlara ait.
☐ gelecekte güçlü toplumların dilleri daha çok yaygınlaşacaktır.
2. Peter Austin'ın açıklamalarından anlaşıldığı kadarıyla _____
☐ kitapta yer alan dillerin hepsi farklı kıtalarda konuşulmakta.
☐ kitapta ünlü dilbilimcilerin, gramer yapılarıyla ilgili araştırmaları yer almakta.
☐ kitapta daha önce kaybolmuş olan dillerin ilginç yönleri açıklanmakta.
☐ kitapta dillerin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmalarının nedenleri ortaya konmakta.

1. Türkçedeki sözdizim yapısına _____ Jeru sahiptir.
2. Sondan eklemeli bir dildir.
3. Yok olma tehlikesinde olup sözlük çalışmaları tamamlanmış ender diller arasındadır. _____ Ainu
4. Türkçede de bulunan bir sözcüğün gerçek sahibidir. _____ Yuchi
5. Yazılı kaynakları olmayan bir dildir. _____ Ter Sami
6. Çağlar öncesine dayanan bir Güney Asya dilidir.
7. Çince ile benzerlik göstermektedir. _____ Guugu Yimidhrr
8. Sözcük türleri Türkçedekilerden fazladır.
9. Belirlenebilmiş bir dil akrabalığı yoktur. _____ Ket
10. 600 konuşucusu kalmıştır.

6.2 Bedenimizin Dili

11 Dinleyelim, tahmin edelim

Beden Dili Çözülüyor

Yalan söyleyen kişi genelde

- ☐ karşısındakinin gözlerine bakıyor
- ☐ yüzüne dokunmuyor
- ☐ kravatını hafifçe bollaştırıyor
- ☐ yakasını ilikliyor

Karşısındaki kişiye ilgi duyan

- dokunuyor
- dik duruyor
- saçıyla oynuyor
- bilek içini gösteriyor

Kadın Erkek

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

12 Anlatalım

Sizce beden dili...

- iletişimde ne kadar rol oynuyor?
- iletişimde sözlerin önüne geçebilir mi?
- değerlendirme yapmak için güvenilir bir kriter mi?
- iletişim sürecinde bilinçli olarak mı doğal olarak mı yer alıyor?
- bilinçli olarak kullanılmaya çalışıldığında da etkili olabilir mi?

15 Okuyalım, tamamlayalım, işaretleyelim

Bedenin Söyledikleri

İletişim, ağızdan çıkan sözlerin yanında beden ve yüzün verdiği mesajlarla da gerçekleşir. Araştırmacılar beden hareketlerini, yüz ifadelerini ve jestleri, bir sisteme oturtma amacıyla birkaç grupta toplamışlar. Sözcük ve cümleler yerine kullanılan (işaret parmağını kıvrarak yapılan "gel" ya da avuç içi öne uzatılarak yapılan "dur" hareketi vb.) beden hareketlerini, ("Evet derken başın yukarı aşağı sallanması, öfkelenince yumrukların sıkılması vb.) sözlü mesajlara eşlik eden ve anlamlarını güçlendiren hareketleri tanımlayıcılar, yüz veya bedende duygu ifadesine neden olan hareketleri (bir habere sevinildiğinde yüzün aldığı şekil, gol atan bir futbolcunun yaptığı hareketler vb.) duygusal gösterimler, iletişimin akış ve hızını denetleyen hareketleri (iletişime son vermek istendiğinde gözü başka yere çevirmek vb.) düzenleyiciler, gerilimi denetleme hareketlerini (otururken ayağını sallamak, parmak tıkladmak vb.) ayarlayıcılar olarak sınıflandırmışlardır.

Jestler, anlamlarının ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye değişebilmesine bağlı olarak, tümüyle evrensel kabul edilmiyor. Sözelimi birçok batı ülkesinde "Her şey yolunda" veya "Tamam" anlamına gelen bir işaret; İran, Afganistan, Nijerya'da, ayrıca İtalya ve Yunanistan'ın bazı bölgelerinde hakaret niteliği taşıyor. Amblemelerin kültürel olmaları onların sözcük öğrenir gibi öğrenilmesini sağlıyor. Çünkü **bunlar** bedenin doğal çıktıları olmaktan çok, toplumca oluşturulmuş simgesel gösterimlerdir. **Bu nedenle** yabancı bir ülkeye gitmeden önce o ülkenin amblemelerini araştırmanız rahat bir iletişim kurabilmeniz açısından yararlı olacaktır.

Tanımlayıcılar daha evrensel olmakla birlikte bazı evrensel yanlış anlamaların da kaynağıdır. Başını hafifçe yukarı aşağıya sallayarak onu dinler görünen kocasının, kendisiyle hemfikir olduğunu sanan birçok kadın,

farkında değil ki adamcağız aslında "Sen devam et, ben de dinliyorum gibi yapıyorum." diyor! Bu yanlış anlama dünyanın herhangi bir ülkesinde gerçekleşebilir.

Düzenleyiciler ve ayarlayıcılar olarak sınıflandırılan hareketler de tanımlayıcılar gibi genellikle dünyanın her yerinde aynı mesajları taşımaktadır. Bir düşünün; karşınızda hiç durmadan konuşan bir kişi var. Onu dinlemekten sıkıldınız ve yorgun düştünüz. Eğer bu duygular içindeyken karşınızdakine değil de etrafa göz gezdirmeye başlarsanız konuşan kişi dinlenmediğini, ya

da konuşmasına son vermesi gerektiğini hangi ırktan olursa olsun anlayacaktır! Ya da hangi ırktan bir kişi, sürekli kısa kısa nefes alıp veren ve aynı anda parmaklarını tıkladak bir arkadaşına "Sorun nedir?" diye sormaz ki? Bu nedenledir ki düzenleyici ve ayarlayıcı hareketler evrenselliğe oldukça yakındır.

Duygusal gösterimler de büyük ölçüde birbirlerine benzer. Dünyanın hemen her yerinde sevinen insanlar gülümser, zıplar, alkışlar...

Bütün bu bedensel hareketlerin yanı sıra postür, yani duruş da kişi hakkında önemli ipuçları veren, belirleyici bir göstergedir. Dimdik bir asker, öğretmeninin karşısında büzülmüş duran bir çocuk, bacak bacak üstüne atmış mağrur bir hanımefendi... Salt oturuşu ya da yürüyüşüne bakarak, tanımadığımız birini çekingen, pısırık ya da kendinden fazla emin olarak değerlendirdiğiniz, mutlaka olmuştur.

Elbette iletişimsel beden hareketlerinin ifade ettiği hiçbir durumu bütünüyle evrensel ya da kültürel olarak anlamlandırmak mümkün değildir. Sözsüz olarak verdiğimiz sayısız mesajı bireysel özelliklerimiz nedeniyle de veriyoruz. Önemli olan şu; kullandığımız söz, bedenimizin duruşu, yüzümüzün ifadesi, beden hareketlerimiz bütün olarak vermek istediğimiz mesaja uygun olmalı. Doğru ve etkili ifade için bir de bu açıdan kendinizi değerlendirmeye ne dersiniz?

Araştırmacıların sınıflandırmalarına göre;

1. sözlerin etkisini artırmak amacıyla, onlarla beraber kullanılan beden hareketleri _____ olarak adlandırılır.
2. sözcük kullanmadan beden hareketiyle bir mesaj vermemiz durumunda bu hareket _____ olarak adlandırılır.
3. hislerimizi mimiklerimizle yüzümüze yansıtıyorsak bu mimikler _____ olarak adlandırılır.
4. bir beden hareketini, iletişimimizi istediğimiz duruma getirmek amacıyla yaptığımız takdirde bu hareket _____ olarak adlandırılır.
5. öfkemizi kontrol altına alma amacıyla bir beden hareketi yapmamız durumunda o hareket _____ olarak adlandırılır.

bunlar

☐ sözcükler	☐ amblemelerin özellikleri
☐ amblemler	☐ hakaretler

bu nedenle

☐ doğuştan olmayıp sonradan öğrenildiğinden
☐ doğuştan olup sonradan öğrenilemediğinden
☐ kültürel olduğundan
☐ kültürel olmadığından

Doğru Yanlış

1. Söylediğimiz sözler ve bedenimizle verdiğimiz mesaj farklı olabilir.	☐	☐
2. Beden dilinin kültürel parçalarını o kültüre ait olmayan kişiler öğrenemez.	☐	☐
3. Beden dili evrensel öğeleri de olan bir dildir.	☐	☐
4. Beden dili hem sözlere eşlik eder hem de sözsüz iletişimde tek başına var olabilir.	☐	☐
5. Beden dili kişiden kişiye farklı özellikler sergileyebilir.	☐	☐
6. Bir kişinin karakteri onun oturuş biçimine bakılarak değerlendirilebilir.	☐	☐

16 Tamamlayalım

Bedenim Ne Söylüyor?

İnsanlar sözlü iletişim kurmanın dışında, hiç konuşmasalar da beden diliyle, jestlerle, mimiklerle, hatta belirli durumlarda kullandıkları renklerle, giydikleri giysilerle, kullandıkları takılarla ya da bazı objelerle çevrelerine mesaj verebilirler. Bu davranışlar ya da semboller kişinin yetiştiği kültüre özgü olabilir.

Örneğin benim ülkemde _____ olması durumunda _____ yapılır / giyilir / kullanılır.

Bildiğim kadarıyla Türkiye'de/ _____ 'de _____ olduğu takdirde _____ yapılmaz/ giyilmez/ kullanılmaz.

Belirli durumlarda ise beden hareketlerimiz ya da bedenimizin kontrolsüzce verdiği bazı tepkiler tamamen bize özgüdür.

Örneğin ben çok sinirlendiğim takdirde _____

Ya da çok heyecanlanmam durumunda, _____

Fazla stresli olmam durumunda, _____

Bir ortamda çok sıkıldığım takdirde, _____

6.3 Dilin Kemiği

17 Okuyalım, işaretleyelim

Yazalım mı? Konuşalım mı?

Çoğu dil, yazıldığı gibi okunmaz. Yazı sistemleri konuşmaya göre daha yavaş değiştiği için zamanla yazma ile konuşma birbirinden farklılaşır. Bir dilin yazı sistemi ne kadar eskiyse aradaki farklar da o denli büyük olur. Konuşma duygu, tutum ve düşünceleri dolaylı olarak sezdirenen ses rengi ve tınısının, vurgu, ton ve ezgi gibi anlamsal ses öğelerinin de iletişime katılabildiği bir düzlemken yazıda bu tür vurgulamaları yansıtmadaki eksiklik, noktalama işaretleri ile sağlanmaya çalışılır. Yazma bu açılarından konuşmaya göre daha yetersiz kalır, öyle olduğu içindir ki yazılanları iyi okuma yarışmaları yapılır da konuşulanları iyi yazma yarışması yoktur.

Bir dili yazarak kullanmanın konuşarak kullanmaya olan üstünlüğü hiç mi yoktur? Tabii ki vardır. Yazarken zamanımız çoğunlukla yeterli olduğu için ifadelerimizi gözden geçire geçire düzeltme, en iyi ve doğru ifadeyi düşünerek bulma şansımız vardır ama konuşurken **tüm dikkatimize rağmen** yavaşlatamayacağımız bir konuşma hızı vardır. Bu zamansal kısıtlılık da konuşmayı yazmaya göre daha "tehlikeli" bir düzlem yapar.

Yazalım mı konuşalım mı? En iyisi mi, her ikisini de layıkıyla yapmanın yollarını öğrenelim.

Var Yok

1. Konuşma dili ve yazı dilinin karşılaştırılması	☐	☐
2. Konuşma dilinin özellikleri	☐	☐
3. Vurgu ve tonla ilgili örnekler	☐	☐
4. Dillerin ayrıldığı kolların tanımları	☐	☐
5. Lehçe ve ağzın birbirinden ayrılan yönleri	☐	☐

18 Dinleyelim, işaretleyelim

Hangi Cümle Gelebilir?

1. Hadi kalk sinemaya gidelim.
1. yok canım 2. yok canım
☐ Ben bu gün biraz keyifsizim.
☐ Daha yapacak bir sürü iş varken sinemaya gitmek de nereden çıktı?
2. Patronun projenin başarısını kutlamak için yemek vereceği söyleniyor.
1. Nerede 2. Nerede
☐ Bence bu söylentiler daha öncekiler gibi sadece lafta kalır.
☐ Daha öncekiler hep şirketin dinlenme tesisinde olmuştur da.
3. Tüh, buzdolabını açınca süt şişesi yere düştü, her taraf süt oldu.
1. Aman 2. Aman
☐ Daha da yeni temizlemiştim mutfağı, biraz dikkat etseydin.
☐ Üzüldüğün şeye bak, hemen sileriz şimdi yerleri.
4. İşlerimi bitirdim, çıkabiliriz.
1. Bitirdin mi? 2. Bitirdin mi?
☐ Ne çabuk!
☐ Hadi o zaman vakit kaybetmeden gidelim.
5. Ben yemeği hazırlayana kadar sen de evi süpürüp tozları al.
1. Oldu. 2. Oldu.
☐ Senden mi emir alacağım! Kura çekeriz ona göre işbölümü yaparız.
☐ Böylece misafirler gelinceye kadar bütün işleri bitirebiliriz.

19 Yazalım

Dil kıyafet gibidir. Ne herkes üzerinde taşıyabilir ne de herkes kullanmayı becerebilir! Bir insanın eğitim düzeyi, görgüsü, hatta zekâ düzeyi yazılı anlatımlarında çok iyi anlaşılır. Konuşmalarından pek fazla anlaşılmaz. Siz bu söze katılıyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

22 İşaretleyelim

Argo, Dilin Gizli Örgütü

Yazarın yeni bir argo sözlüğü yazma nedenleri,

- ☐ argonun üretim açısından verimli olması.
- ☐ argo konusunda yapılan çalışmaların yanlış bilgiler içermesi.
- ☐ daha önceki sözlüklerin kurama dayanan çalışma özelliği taşımaması.
- ☐ sözcük ve deyim açısından diğer çalışmalarda gördüğü eksiklikleri tamamlamak istemesi.

Yazara göre argo;

- ☐ anlatılmak isteneni dolaysız olarak ifade eder.
- ☐ her zaman yeni sözcük ve ifadelere açıktır.
- ☐ kaba dil anlamına gelir.
- ☐ yeni ifadeler eklendiğinde var olana şifresi bozulur.

Yazarın ikinci önsözde yapmak istediği;

- ☐ argo hakkındaki yanlış fikirlere karşı çıkmak.
- ☐ kitap yüzünden kendisini eleştirenlere cevap vermek.
- ☐ kendisini emeğini kullanan kişileri ortaya çıkarmak.
- ☐ argoyu yanlış değerlendiren kişilere tepkisini göstermek.

23 Eşleyelim

dümen yapmak

kıvrımak

boşlamak

kazık yemek

makaraya almak

pergelleri açmak

kem küm etmek

makaraları koy vermek

abayı yakmak

☐ alay etmek

☐ aldatmaya çalışmak

☐ ihmal etmek

☐ aldatılmak, kandılmak

☐ birine aşık olmak

☐ uydurmak

☐ hızlı yürümeye çalışmak

☐ verecek cevabı olmadığından anlamsız sözler söylemek

☐ kendini tutamayıp kahkahalarla gülmek

24 Yerleştirelim

Ne şiş yansın ne de kebab • Öp babanın elini • Ne hali varsa görsün • İstemem yan cebime koy
Şeytan görsün yüzünü • Ununu elemiş eleğini asmış • Üstüme iyilik sağlık • Çiğ yemedim ki kamım ağrısın

1. İnanılır gibi değil. Biz davet için kişilik yer ayarlamıştık ama fazladan on beş kişi daha gelmiş. Hadi bakalım şimdi, _____.
2. Ondan o kadar nefret ediyorum ki yolda karşılaşmak bile istemem _____.
3. Niye bu yaşta evlenip yeni bir hayata başlasın ki? O artık _____.
4. Kendimi haklı görsem de onun başkalarının gözünde küçük düşmesini istemediğim için sustum. Biz aramızdaki olayı kendi aramızda sessizce hallederiz Bence küçük bir olay uğruna _____.
5. İsterlerse bana dava açabilirler. Mahkemede de rahatlıkla kendimi savunurum. Kimseden saklayacak bir şeyim yok _____.
6. Bunca yıl seni özveriyle büyütmeme rağmen "Benimle daha fazla ilgilenebilirsin." Diyorsun. Neler duyuyorum senden _____.
7. Kendisini uyarmama rağmen onun evlenme teklifini kabul etti. Artık bundan sonrasına hiç karışmam, _____.
8. O da hem "Deniz'in aramasını istemiyorum." diyor, hem arayınca ağzı kulaklarında dakikalarca konuşuyor, yani _____.

25 Dinleyelim, işaretleyelim

Rap: Argo mu, Küfür mü?

	Var	Yok
1. rap müzik ve hip hop arasındaki fark	☐	☐
2. rap müziğin ritminin çok hızlı oluşu	☐	☐
3. rap müziğin sözlerinde isyanı dile getirmesi	☐	☐
4. rap müzik söyleyenlerin fiziksel özellikleri	☐	☐
5. rap müzikteki konuların ifade edilmesinde sınırların olup olmadığı	☐	☐
6. rap müzikte sert dilin gençlere olan etkileri	☐	☐
7. rap müzik söyleyenlerin argo ve küfür konusundaki görüşleri	☐	☐
8. rap müzik dinleyenlerin bu tarzı benimseme sebepleri	☐	☐

Bu yeni tarz hip hop ya da rap olarak anılıyor

- ☐ Ünlü şair ölümünün yedinci yılında törenlerle anıldı.
- ☐ Dün kulakların cınladı mı? Dün bütün gün anıldın.
- ☐ Cunda Adası bazıları tarafından Ali bey adası olarak anılır.
- ☐ Onun fedakârlıkların her zaman anacağım.

Türkiye'de rap müzik söyleyenler,

	Doğru	Yanlış
1. pop müzik yapanlara tepkilidirler.	☐	☐
2. şarkı sözlerini içlerinden geldiği gibi yazıyorlar.	☐	☐
3. kendilerini ezilen halkın sesi olarak görürler.	☐	☐
4. hayat şartlarının olumsuz taraflarını şarkı sözlerine yansıtırlar.	☐	☐

26 Konuşalım

Siz de bildiğiniz Türkçe deyim ve atasözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız. Onları ilk duyduğunuzda anlamlarını tahmin edebildiniz mi? Kendi dilinizdeki benzeyenler var mı?

27 İlk anlamlarını yazalım

Ben de Amerikan Delikanlısıyım

Amerikalı Mark Petrovich, 1995'ten beri İstanbul'da yaşıyor. Yeni Aktüel dergisinde köşe yazarı, İTÜ'de ders veriyor, tek kişilik komedi şovu ve radyo programı yapıyor.

Orhan Gencebay, Sezen Aksu dinlemeyi, Fatih Akın filmlerini seyretmeyi ve pestil yemeyi seviyor. Memlekete (Pennsylvania) pek gidemiyor! Petrovich 'Biz de Amerikan delikanlısıyız' diyor.

Türkiye'de tanışılırken sorulan ilk soruyu size sorayım: 'Hangi takımı tutuyorsun?'

İTÜ'nün basketbol takımını tutuyorum. Biliyorsunuz, ben İTÜ'de öğretim üyesiyim. Futbolda Beşiktaş'ı tutuyorum.

Gezmeye mi geldiniz Türkiye'ye?

Yo, yerleşmeye geldim. O zaman Macaristan'daydım. Burada arkadaşlarım vardı. İş bulmuşlardı. Bana da 'Gel, burada iş var, çalışırsın' dediler. Ben de geldim. Ailem Pennsylvania'da.

Yazılarınızda Türkçe dersi de veriyorsunuz bazen?

Etimolojiyi seviyorum. Türkçe'yi sonradan öğrendiğim için kelimeler arasındaki benzerlikler beni alakadar ediyor.

Bir keresinde, bakkalların bozuk para olmadığı zaman sakız, kibrit filan vermelerine bir ad koyalım demiştiniz...

Evet, o işleme 'Abra' diyebiliriz demiştim.

Peki kimse 'abra' dedi mi?

Maalesef hayır. Shakespeare'in İngilizce'ye 2 bin kadar kelime eklediği söylenir. Ben de Türkçe'ye birkaç kelime ekleyeyim istedim, nasip değilmiş.

Türkçe'yi gayet iyi konuşuyorsunuz. 12 yıldır öğrenemediğiniz şeyler var mı?

Aksanım kötü. Fakat bazıları 'Türkçen kötü' diyor. Biraz **bozuluyorum**. Ben doğru düzgün bir Türkçe eğitimi **almadım**. Türkçe'yi sokakta öğrendim. Son yıllarda her gün gazete okuyorum.

Türkçe deyimler, tabirler arasında sizi şaşırtanlar var mı?

Oluyor tabi. Geçenlerde deyimler sözlüğünde 'İlk vuran okcudur' deyimine rastladım. Söylüyorum insanlara, kimse bilmiyor. Bence çok güzel bir deyim. 'Kafayı yemek' diye bir şey var. Bunun İngilizce'sini de söylüyorum derslerde: 'You eat head' diyorum. Komik oluyor.

Murat Menteş - Mark Petrovich
röportajından uyarlanmıştır

1. Sen taşıyamazsın, elindeki ağır paketleri bana **ver**.

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6 Sürdürelim, bulalım, işaretleyelim

Mizahın Gücü

Gülmenin ruh halimiz üzerindeki rahatlatıcı etkisine hepimiz şahit olmuşuzdur. Hayal kırıklıklarımızı, kederli hallerimizi boş verircesine bir kahkaha savurduğumuzda, karşılaştığımız zorlukları hiç ciddiye almıyormuş gibi davrandığımızda çok daha iyi hissederiz kendimizi. Yüzümüze bir tebessüm yerleştirdiğimizde her şey daha iyi görünmeye başlar.

Bazen, ayağı kayıp düşen arkadaşımızın ya da kravatını yanlışlıkla yemeğine sokan müdürümüzün gülünç halleri karşısında kendimizi tutamayıp kıkırdayırırız. Belki en utanmazca ama en sahici gülüşümüz çıkar ortaya. Bazense ayağı kayan biz oluruz ve sırtmak zorunda kalırız bizimle dalga geçenlere. Bilimsel araştırmalara kulak vermek gerekirse, şekli nasıl olursa olsun gülmek insanın ruhsal durumu üzerinde olduğu kadar bedensel rahatsızlıklar üzerinde de iyileştirici etkiye sahip.

Yapılan araştırmalar anaokulundaki çocukların günde 300 kez güldüğünü, bu sayının yetişkinlerde 17'ye indiğini söylüyor. Peki biz, çok bilen yetişkinler olarak ne yaptık da çocuklar bize böylesi ezici bir fark attılar? Gülmeyi unutacak kadar mı meşgulüz, yoksa hayatı hak ettiğinden fazla mı ciddiye alıyoruz? Evet, hayatı ciddiye almak zorundayız ama bunu yaparken de gülmekten, hatta etrafı çınlatırcasına kahkahalar atmaktan vazgeçmemeliyiz. Norman Cousins öyle yapmış mesela. O kim mi? Yakalandığı hastalık yüzünden büyük acılar çekmiş, doktorların hastalıktan kurtulma olasılığı-

nı beş yüzde bir gördüğü ama mizahın gücüyle hayata dönmeyi başarmış biri. Cousins negatif düşüncenin beden üzerinde olumsuz etkileri olduğu fikrinden yola çıkarak olumlu düşüncelerin aksi etkiye sahip olacağını düşünüp hastalığı süresince her gün kendisine kahkahalar attıran video kasetler ile televizyon programları izlemeye koyulmuş. On dakikaya varan kahkahaların en azından iki saat boyunca rahat ve ağrısız bir uyku getirdiğini fark edince tamamen iyileşene kadar bu uygulamaya devam etmeye karar vermiş. Sonuçta kahkahalardan şifa bulan biri olarak tıp tarihine geçmiş ve yeniden doğmuşçasına hayata dört elle sarılmaya devam etmiş.

Belki de Norman Cousins'ın mizah sayesinde sağlığına kavuşmasına şaşmamak gerek. Çünkü gülme eylemi insana pozitif bir ruh hali kazandıran kimyasal maddelerin daha fazla salgılanmasını sağlar ve acı hissinin azalmasına, hatta yaraların daha çabuk kapanmasına yardımcı olur. Mizah ruhsal açıdan da insanı büyük ölçüde destekler. Şöyle ki _____

Lilay Koradan'ın "Kahkaha Atın Ömrünüzü Uzatın" adlı yazısından uyarlanmıştır

Mizah kavramıyla ilişkili sözcükler:

- gülme
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Doğru Yanlış

1. Önümüze çıkan zorlukları ciddiye almazsak kendimizi daha iyi hissedebiliriz. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Hayata gülümseyerek bakmak olayları olumlu değerlendirmemizi kolaylaştırır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Hayatımız boyunca kimi zaman dalga geçen, kimi zamansa dalga geçilen oluruz. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Sahte gülüşlerin insanın ruhsal durumuna olumlu bir katkı yapması beklenemez. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Hayatı ciddiye almamak, her daim gülmek eğlenmek gerek. ☐ Doğru ☐ Yanlış
6. Cousins hastalığından televizyon izleyerek kurtulmuştur. ☐ Doğru ☐ Yanlış
7. Kahkaha atmak ruhsal rahatlama getirdiği gibi fiziksel acıları da azaltır. ☐ Doğru ☐ Yanlış

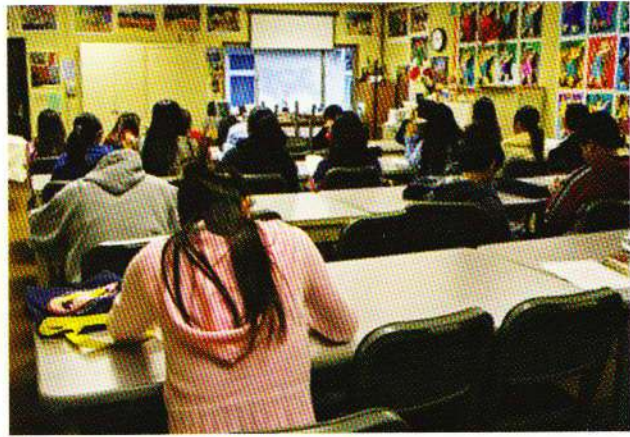
7 Anlatalım, güldürelim

- Fıkra
- Taklit
- Bilmece
- Şaka
- Anı
- Tekerleme

8 İşaretleyelim, tamamlayalım

Mizah Kursu

Var Yok

1. Mizah topluluğunun kaç kişiden oluştuğu ve kursun ne kadar süredir devam ettiği. ☐ Var ☐ Yok
2. Mizah topluluğunun yürütmekte olduğu sosyal yardım etkinlikleri. ☐ Var ☐ Yok
3. Kurstaki çalışma ortamının nasıl olduğu. ☐ Var ☐ Yok
4. Kurs olarak hangi yoldan gelir elde ettikleri. ☐ Var ☐ Yok
1. Kursiyerler arasında _____ de var.
 - ☐ İngilizce öğretmeni, karikatürist, mizah yazarı
 - ☐ diş doktoru, profesör, üniversite öğrencisi
 - ☐ anaokulu öğretmeni, diş hekimi, öğrenci
 - ☐ çırak, öğretmen, şarkıcı
2. Tüm kursiyerlerin ortak amacı _____.
 - ☐ çizim becerilerini geliştirmek.
 - ☐ boş vakitlerini verimli geçirmek.
 - ☐ bir mizah dergisi çıkarmak.
 - ☐ başarılı ve tanınmış mizahçılar olmak.

Katılımcılardan biri

Doğru Yanlış

1. kursu tamamlayıp sertifika aldığı zaman bir mizah dergisinde çizerlik yapmaya başlayacak. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. pek yakında uluslararası bir karikatür yarışmasına katılacağı için yoğun bir tempoda çalışmakta. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. artık çizdiği karikatürlerde kara mizah unsurlarını daha iyi oturtabiliyor. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. açısından kursun tek dezavantajı kendi çizimlerinin arkadaşlarının çalışmalarına benzemesi. ☐ Doğru ☐ Yanlış

7.2 Mizahın Türkçesi

9 Dinleyelim, yanıtlayalım

Bizi Anlatan Komedyen: Cem Yılmaz

Yazara göre Cem Yılmaz'a zeki denmesinin sebebi

- ☐ insanları güldürmesidir.
- ☐ anlatım gücünün etkileyiciliğidir.
- ☐ insanları kendileriyle karşı karşıya getirmesidir.
- ☐ taklit mizahından kaçınmasıdır.

Cem Yılmaz,

1. gösterileri insanlara mesaj da veriyor.
2. dahice bir anlatım gücü var.
3. neşeli ve komik bir kişi.
4. hayatını açıkça yaşayan bir kişi.
5. yaşam biçimi ve görünüşü nedeniyle sıra dışı birisi.
6. kafası farklı şekilde çalışıyor.
7. seçtiği konular çok sıra dışı.
8. iyi bir oyuncu.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Doğru Yanlış

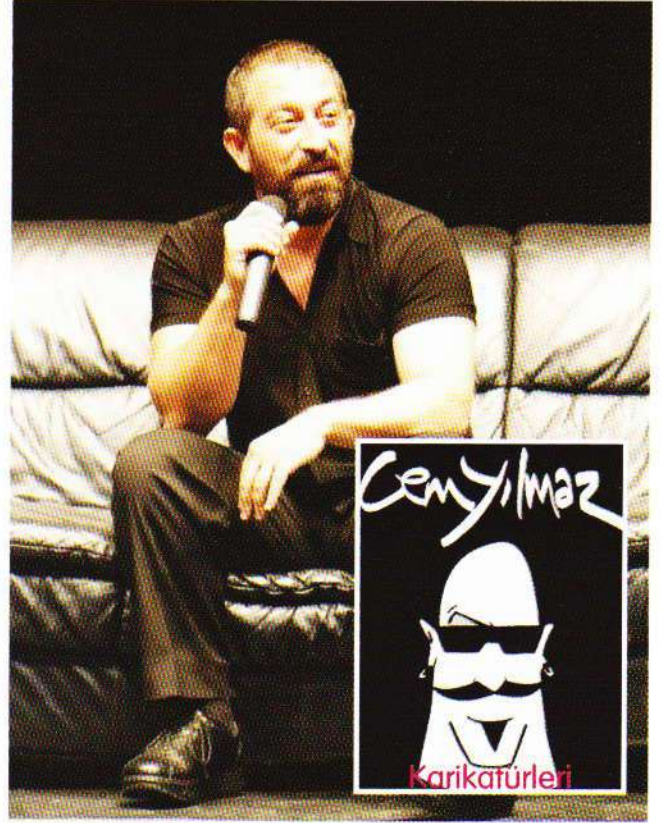
1. Cem Yılmaz'a kızan insanların eleştirileri yerinde.
2. Pek çok alan da dahil olmak üzere insanı en iyi konu eden kişilerden biri Cem Yılmaz.
3. Gerçeği görmek ve göstermek zor değil.
4. Cem Yılmaz'ın komedisi pek çoklarından daha sade ama daha komik.
5. Cem Yılmaz'ın gösterileri taklit içermeli.

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

"keskin gözlü bir kasıf olup insan dünyasının içine girmek."

- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi önceden görmek
- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi gözünde canlandırmak.
- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi gözlemleyip yakalamak.
- ☐ İnsanlarla ilgili her şeyi bilmek istemek.

demektir.

10 Yazalım

Başaralı Bir Komedyen...

Adı: _____

Yaptığı işler: _____

Sizce başarısının sırrı: _____

Size göre komedyenlerin başarısız olmasının sebepleri: _____

Yabancı Diller

Gani Müjde

Yabancı dillere karşı **oldum olası** yabancıyım. Yabancılar güzel Türkçemizi bilmeseler de, dertlerini en azından İngilizce ile şakır şakır anlatmalarından azap duysam da yabancı diller konusunda kendimi geliştirmek zorunda olduğumu düşünüyorum. Okuduğum ortaokulda İngilizce dersine karakoldan polislerin ve bekçilerin gelmesi beni İngilizceden soğutmuş olsa da, bir yabancıya olan aşkım sayesinde İngilizcem bir parça daha ilerledi. **Ama şu Fransızca yok mu...** Fransızca'yı konuşulurken anlamama rağmen ne yazabiliyor ne de okuyabiliyorum. Aslında gene de **boş sayılmam**, örneğin Fransızcada kelimenin tamamının okunmayacağını bir yerde fren yaparak kelimenin devamı yokmuş gibi davranılacağını bilirim. Örneğin Renault'a Reno denmesi gerektiğini geçen yıl öğrenebildim nihayet. Ama madem Reno diyecekler neden Renault yazıyorlar onu hala anlamış değilim!

Mesela "Nantes" yazar "Nant" okurlar. Yav oğlum "Nant" yaz **olsun bitsin**, sonundaki es'i niye yazıyorsun? Zaman kaybı değil mi? Fransızlar "Versailles" yazacaklarına "Versay" yazıp kurtulsalardı sadece kağıt ve kalem tasarrufuyla **köşeyi dönerlerdi**. **Netekim** bakın kalem sanayii gelişmiş adamların. Mont Blanc, Bic, Parker? Neden, çünkü yaz yaz bitmiyor kelimeler.

İşte halkımın da benim gibi yabancı kelimelere karşı okuma zorluğu olduğunu düşünerek Türkiye'de ticaret yapan firmaları uyarmak zorunda hissediyorum kendimi.

SCHWEPES

17 - 18 yaşlarındayken adını zor söyleyebildiğim bu meşrubatın kapaklarından bir sürü bedava meşrubat çıkardı. Ama ben hiçbir zaman bakkala gidip "Bana ordan bir Sichevepppees ver abi" diyemedim. Bir iki kez parmağımla "Şundan istiyorum." dedim, anlamadı bakkal. "Hangisi sicheveppes mi yoksa cola mı?" diye sorunca, "Sen bana bir ayran ver en iyisi." deyip **kestirip attım**. Lezzetini de severim ama gel gör ki hala içemem. Koskoca Gani Müjde Schwepes'i doğru telaffuz edemiyor dedirtmem kendime...

MR. BRICOLAGE

Şimdi benim güzel halkımın hepsi Saint Benoit (Sen Benua okunuyormuş) mezunu değil ki güzel abim. Üstelik bu firma bir nevi hırdavatçı dükkanı. Müşterileri arasında bol miktarda duvarcı, badanacı, Laz müteahhit ve demirci var. Benim bu güzel insanlarıma eziyet çektiirmenin **alemi var mı**? Şimdi bir duvarcıya, demirci arkadaşı nereye gittin dese adam nereye gittiğini nasıl söyleyecek? "Meee reeee Biricolaage"ye gittim dese kimse inanmaz. Üstelik benim halkımın anlamadığı şeyleri tekrar ettirme gibi bir huyu da vardır. "Nereye nereye?" "Yok bişey yav. Camiden geliyorum..."

FABOULOSSO

Brezilya dizileri neden tutuyor. Çünkü İspanyolca yazıldığı gibi okunan bir dil. Şimdi benim Marimar seyreden kadınıma tutup da Fabouloso deterjan nasıl satacağın? Vim, Cif gibi okuma yazma bilmeyenin bile kolaylıkla okuyabileceği ürünler dururken kadın, bakkaldan nasıl Fabouloso istesin? Bakkal veresiye defterine Fabouloso diye nasıl yazsın?

CORN FLAKES

Bu güzel memleketin insanı kahvaltılarda hala reçel, zeytin ve peynir ekmek yiyorsa Corn Flakes'i telaffuz edememesinin payı büyüktür. "Bana ordan bir Corn Flakes ver." diyeceğine "Yüz gram zeytin." diyor **çıkıyor işin içinden**.

Benden söylemesi, firmalar beni dikkate alır almaz, orasını bilemem...

1. "oldum olası"

- kendimi bildiğimden beri ☐
- ben beni bildim bileli ☐
- yaşadıkça ☐
- kendime geldiğimden beri ☐

2. "Ama şu Fransızca yok mu..."

- Fransızcam da İngilizcem gibi ilerledi ☐
- Fransızcayla ilgili sıkıntıları var. ☐
- Fransızca'yı çok daha kolay öğrendim. ☐
- Fransızcam İngilizcemden daha kolay ilerledi ☐

3. "olsun bitsin"

- çözölsün ☐
- yeniden başlasın ☐
- hiç bitmesin ☐
- istediğin gibi olsun ☐

4. "benden söylemesi"

- uyarı ☐
- tehdit ☐
- itiraf ☐
- kızgınlık ☐

5. "boş sayılmam"

- hiçbir şey bilmiyorum değilim. ☐
- çok şey bildiğim söylenemez. ☐
- çok şey biliyorum değilim. ☐
- ilgisiz sayılırım. ☐

6. "alemi var mı"

- amacı ne? ☐
- yararı var mı? ☐
- bir faydası var mı? ☐
- gereği ne? ☐

7. "çıkıyor işin içinden"

- sorundan kaçıyor ☐
- sorun yaşamaktan kurtuluyor ☐
- problemi çözüyor ☐
- meseleyi hallediyor ☐

8. "nitekim"

- ama ☐
- zaten ☐
- aslında ☐
- oysa ☐

9. "kestirip attım"

- çok sinirlendim ☐
- uzatmadan konuyu kapattım. ☐
- konuyu değiştirdim. ☐
- konuyu kısalttım. ☐

10. "köşeyi dönmek"

- kolaylık sağlamak ☐
- çok para kazanmak ☐
- parasız olmak ☐
- köşe bucak kaçmak ☐

14 Anlatalım

Ana Dilinizde...

Konuşma dilinde, genellikle mizahi amaçla, kimi zaman argo sayılabilecek sözcükler, hitap şekilleri kullanılır.

Yav oğlum, abi, güzel abim, yok bişey yav...

- Türkçede bu tür başka hangi kullanımları duydunuz?
- Sizin dilinizde aynı amaçlarla seçilen sözcükler hangileri?
- Siz günlük hayatınızda bu tarzı kullanır mısınız? Niçin?
- Çevrenizde bu tarzı kullananları dinlemekten keyif alır mısınız? Niçin?
- Ülkenizdeki mizah yazarları genellikle böyle bir tarz kullanır mı?
- Mizah yazarlarının argo kullanımı hakkında neler düşünüyorsunuz?

15 Okuyalım, işaretleyelim, eşleyelim

Sessiz ve Derinden

Çoğu kez duyarız. "İnsanları ağlatmak kolay, güldürmek zor iş." derler. Gerçekten bu kadar zor yaşam koşullarında, bunca olumsuzluklar arasında insanları güldürmek için çok yetenekli olmak gerekir. Ama ben çocukluğumda yalnızca mimik ve hareketlerin olduğu sessiz komedi filmlerini seyrederken kahkahalarla güldüğümüzü hatırlıyorum. Onlardaki saflık ve samimiyet miydi bizi güldüren bilmiyorum ama o komedyenler yaşadıkları dönem içinde zoru başarmışlardı; insanları tek bir kelime etmeden güldürmüşlerdi.

"Sessiz film" deyince herhalde herkesin aklına önce Charlie Chaplin gelir. Oyuncu, yarattığı 'modern palyaço' Şarlo ile dünya üzerinde filmlerinin gösterildiği her ülkede insanların hayranlığını toplamıştır. Filmlerinde dönem koşulları için imkansız görülebilen mizansenlere ve akrobatik hareketlere yer veren Chaplin, komedi sinemasının bütün gereklerini sonuna kadar yapmakla birlikte, heyecanın ve hareketin asgari düzeye çekildiği sahnelerinde de dramatik yapısını sergileyebilmiştir. Laurel ve Hardy adında iki arkadaş da geçmişte çok sevilen ve popüler olan iki komedi kahramanıdır. Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde çevirdikleri kısa filmlerle ünlü olmuş Amerikalı Komedi ikilisi, başlarına gelen komik olaylarla insanları kahkahadan kırıp geçirmiştir. Bu ikilinin üyelerinden, alız olan Stan Laurel ve onun ortağı şişman oğlan Oliver Hardy'dir. Laurel ve Hardy, sinema tarihinin en ünlü ve en iyi ikilisi olarak anılmaktadır. Birlikte toplam 106 filmde rol almışlardır. Anne ve babası da komedyen olan Buster Keaton ise daha üç yaşındayken, ailesiyle birlikte Üç Keaton adı altında gös-

terilere çıkıyordu. 1920 yılında askerden döndükten sonra ilk uzun metrajlı filmini çekti ve birden yıldız oldu. Bir yıl içinde, kendi yapım şirketine kendi yazdığı, yönettiği ve oynadığı filmler çekmeye başladı. Hiçbir filminde değişmeyen ifadesiz yüzü ile "Büyük

Taşın Surat" lakabını kazanmıştı.

Harold Lloyd da sessiz film dönemine damgasını vuran özgün ve etkili sanatçılardan biriydi. 1914 ve 1947 yılları arasında 200'e yakın film çekti. Bunların bir kısmı sessiz film, diğer kısmı da sesli filmlerden oluşur. Yarattığı gözlüklü karakter becerikli, tuttuğunu koparan azimli bir gençtir ve Lloyd'u alanında başarılı, özgün bir isim haline getirmiştir. Harold Lloyd filmleri bugünün izleyicisinde bile heyecan yaratabilecek, gözüpek bir fiziksel beceriyi gerekli kılan ustalıklı sahneleri ile hatırlanmaya devam etmektedir. Harold Lloyd'un "Safety Last!" filminde bir gökdelenin tepesindeki saatin yelkovanına tutunmuş haldeki görüntüsü, sinema dünyasının en unutulmaz karelerinden biri haline gelmiştir.

Şu anda hiçbir hayatta olmayan sinemanın sessiz kahramanları, yaşadıkları dönemde olduğu gibi şu anda da komedi sektörünün en önemli kişileri olarak anılmaktadır.

Doğru Yanlış

1. Karakterler birbiriyle karşılaştırılmış.
2. Sessiz sinemanın komedyenlerinden övgüyle söz edilmiş.
3. Komedyenlerin hepsinin yarattığı karakterlerin özellikleri verilmiş.

☐	☐
☐	☐
☐	☐

damgasını vurmak

- ☐ moda olmak
- ☐ unutulmazlar arasına girmek
- ☐ insanların diline düşmek
- ☐ rakiplerinin önüne geçmek

1. Komedi dünyasına küçük yaşlarda adım atmıştır.
2. Filmlerinde komedi unsurunun yanında drama da yer vermiştir.
3. Filmlerinde fiziksel becerisini kullanmaktan kaçınmamıştır.
4. Yirminci yüzyılın başlarında komedi filmleri çekmiştir.

- ☐ Charlie Chaplin
- ☐ Laurel ve Hardy
- ☐ Buster Keaton
- ☐ Harold Lloyd

19 Tamamlayalım

Bir Komedi Klasığı: BENNY HILL Şov

Geçen cumartesi evde tek başıma sıkılmış bir biçimde otuyordum, kanallarda gezerken eğlenceli bir şeyler bulmayı umuyordum. Çok gırgır bir şey değildi aradığım ama _____ beni gülmüsetecek, sıkıntıyı alacak bir şeyler seyretmeyi istiyordum. Bir baktım ki kanallardan birinde İngiliz komedyen Benny Hill'in şovu var! Kendi kendime "Bu program tek başına olmanın verdiği _____ biraz giderir." diye düşündüm. Ama program boyunca bu kadar güleceğimi _____ düşünmemiştim. Her bir skeçte çocukluğumda güldüğüm şeylere hala gülebildiğimi fark ettim. Fazla beklenti içinde olmadığım program _____ akşamımı renklendirdi.

20 Yazalım

Sevdiğiniz bir komedyeni hangi yönleriyle sizin beğeninizi kazandığına değinerek anlatınız.

21 Tamamlayalım

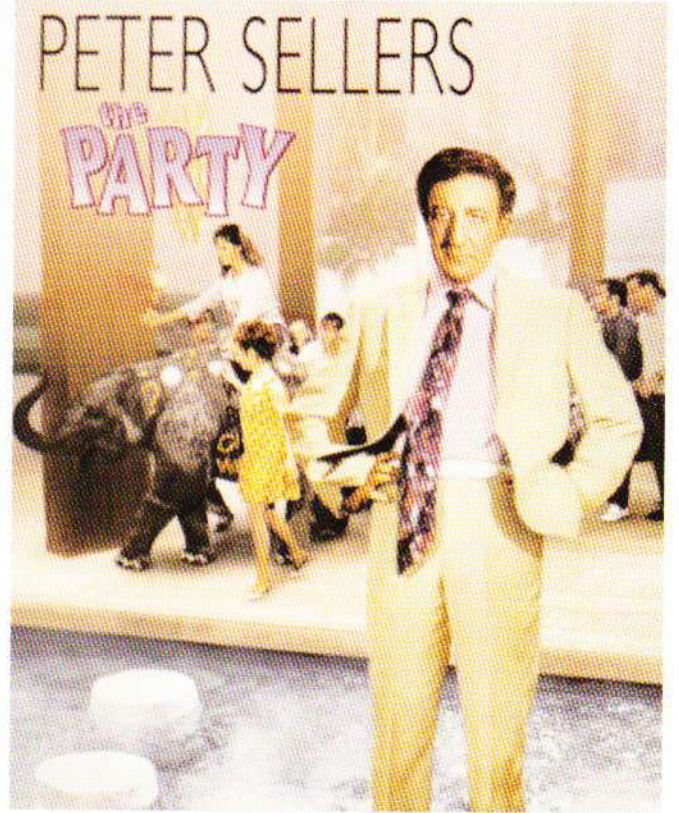
İstanbul Komedi Film Festivali

Kişi	Etkinlikler
TOTO (Antonio De Curtis)	
Jacques Demy	
Nick Park	

1. Festival yedi gün sürecek.	☐	☐
2. Festivalde Türkiye'den 50 film gösterilecek.	☐	☐
3. Festivalde ilgi görülen dizilerden de örnekler verilecek.	☐	☐
4. Festivalin dokuz bölümünden üçü sinemanın üç ustasına ayrılmış.	☐	☐

22 Dinleyelim, işaretleyelim

Parti

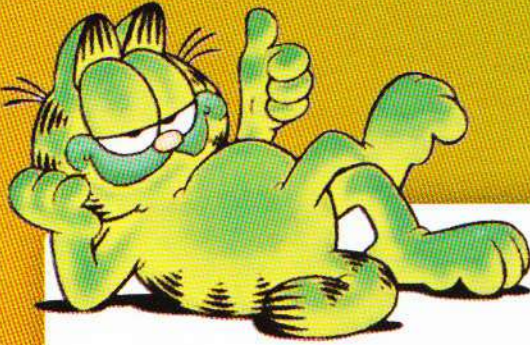
	Doğru	Yanlış
1. Yazar filmi ön yargıyla seyretmeye başlıyor.	☐	☐
2. Yazar filmin ilk sahnesinde bu filmde eski tadı alamayacağını anlıyor.	☐	☐
3. Peter Sellers "Parti" filminde küçük kazalar yapan bir kişiyi canlandırıyor.	☐	☐
4. Yazarın en hoşlandığı sahne Hrundi Bakshi'nin havuza ayakkabısını düşürmesi.	☐	☐
5. Yazar filmde aktörün davranışlarını biraz abartılı buluyor.	☐	☐

Hrundi Bakshi

- ☐ partide insanlara yersiz sözler söylüyor.
☐ partideki insanlarla rahatça iletişim kuruyor.
☐ yemek masasında boş bulduğu tabureye oturuyor.
☐ partiye özel olarak davet ediliyor.

Yazar filmi,

- ☐ aktörün performansı
☐ olayların akışı
☐ yönetmenin başarısı
☐ komiklik derecesi
☐ günümüz filmine kıyasla başarısı
 açısından değerlendiriyor.

En Miskin, En Komik KEDİ

Jim Davis 1978 yılında dünyanın en tembel, en aç gözlü kedisini yarattığında bu kadar sevineceğini ve popüler olacağını tahmin etmiş miydi acaba? Belki ilk çizimlerini yaparken bunun sevilen bir karakter olacağını düşünmüştür ama bu denli popüler olacağını aklına getirmemiştir.

Garfield ilk olarak Jim Davis tarafından gazetelerde bulunan karikatür serisi olarak oluşturulmuştu. Garfield adını Jim Davis'in büyükbabasından aldı. Bu çizimlerde Garfield'ın tembelliği, oburluğu, pazartesi günlerinden ve diyet yapmaktan nefret etmesi gibi özellikleri vurgulanıyordu. Garfield'ın maceralarına sahibi Jon ile evde beraber yaşadıkları Odie adındaki saf bir köpek eşlik ediyordu. Garfield serisi gün geçtikçe daha da popüler oldu.

1985-1987 yıllarında popüleritesini tam yitirmeye başlamıştı ki 1988 yılında çizgi filmleri yapılmaya başlandı. 1990'larda bu çizgi filmler

yayınlanmaya başladı. Garfield tekrar eski ününe kavuştu; adına birçok anlaşıma yapıldı. Defter, kitap, silgi ve oyuncakları da raflarda yerini aldı. Garfield 1992'de yalnızca karikatür olmaktan çıktı. Çizgi film, kalem, kitap, silgi gibi birçok ürünü çocukların beğenisini kazandı. 2002 yılında Garfield'in ilk filmi çekildi. Bu filmde Garfield, animasyon olarak çizilmişti. 2006 yılında Garfield 2 gösterime girdi. 26 Kasım 2007'de Türkiye'de 3. versiyonu "Garfield Gets Real", "Garfield Geri Dönüyor" olarak beyazperde de yerini aldı. Garfield "in en son filmi "Garfield Fun Fest" bu sene vizyona girmiştir

Garfield'in hala popüler olması küçükler açısından sevimli ve eğlenceli olması, büyükler açısından ise hayatı çok fazla ciddiye almaması, istediği gibi davranması, yediğinin önünde yemediğinin arkasında olması, yani insanların yaşamak için harıl harıl çalıştığı dönemde rahat içinde yaşaması olarak düşünülebilir.

	Var	Yok
1. Jim Davis'in büyükbabasının karakteri	☐	☐
2. Garfield'in karakter özellikleri	☐	☐
3. Garfield'in hayatındaki kahramanlar	☐	☐
4. Garfield'in sahibinin kişiliği	☐	☐
5. Garfield'in popülerliğini yitirme sebebi	☐	☐
6. Jim Davis'in Garfield sayesinde edindiği servet	☐	☐
7. Garfield'in başarılı olmasının temelinde iyi bir pazarlama yönteminin yatması	☐	☐
8. Garfield'in sevilmesinin altında yatan sebepler	☐	☐

"Yediğin önünde yemediğinin ardında"

- ☐ Etrafında her zaman yemek var.
- ☐ Çok fazla yemek yiyorsun.
- ☐ Rahat içinde yaşıyorsun.
- ☐ Rahatına çok düşkünsün

Garfield ilk başlarda günlük gazetelerde yayınlanmak üzere oluşturulmuş bir karakterdi. Bir anda çok ilgi gördü ve bu ilgiyi hiç mi hiç kaybetmeden günümüze kadar geldi. İlk çizgi serisinde Garfield'ın oburluğu, tembelliği ve cimriliği üzerinde duruldu. Yazara göre Garfield'ın popüler olmasının sebebi hayata olan bağlılığının vurgulanması.

4 Okuyalım, işaretleyelim, özetleyelim

Müziğin Matematiği

Sanat ve bilim genellikle birbirinden ayrı tutulan iki alandır, çünkü bilim "doğru"yu, sanat ise "güzel"i temsil etmektedir. Bilimde teoriler ve ispatlar varken sanatta bireysel düşünceler daha ön plandadır. Matematik ve müziği de birbirinden ayıran önemli unsurlar olmasına rağmen bu iki disiplin birçok açıdan son derece ilişkilidir. Her ikisinde de estetik, stil ve evrensel dil vardır. Bir müzisyen Bach'ı nasıl ilk melodilerinden anlayabiliyorsa, bir matematikçi de Gauss'u ilk satırlardan fark edebilir.

Matematik ve müzik ilişkisi çeşitli boyutlarda düşünülebilir. İlk olarak müziğin kökenindeki matematikten bahsedebiliriz. Müziğin armonik yapısı matematikseldir, çünkü belirli kurallara bağlı olarak biçimlendirilmektedir. İkinci olarak müziğin bilişsel aktiviteler üzerine etkisi akla gelmektedir. Müzik eğitimi kişilerin bilişsel becerilerini, dolayısı ile matematik performanslarını geliştirmektedir. Müzik pek çok insan için bir "eğlence kaynağı", matematik ise pek çok insan için bir "baş belası" iken, müziğin matematik eğitimi üzerindeki olumlu etkilerini kullanmak oldukça akılcı bir davranış olacaktır.

Tarih boyunca pek çok matematikçi müzikle ilgilenmiş ve müzik, iki bin yıl öncesinde matematiksel bir bilim olarak ele alınmıştır. Hatta Eski Yunan'da matematiğin dört ana dalından biri olarak kabul edilmiş, aritmetik, geometri ve astronomi ile aynı düzeyde görülmüştür.

Müzik elbette pek çok insan için öncelikle bir eğlence aracıdır. Müzik dinlemek, bir enstrüman çalmak ya

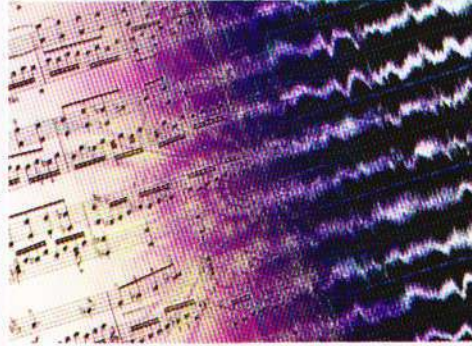
da dans etmek kişiye büyük zevk verir ve bu etkinlikler sırasında hiç kimse müziğin duygusal etkileri dışındaki yararlarını düşünmez. Çünkü müzik bir sanat dalı olarak öncelikle kişinin duygularını dışa vurmasını sağlamaktadır. Ancak müziğin ilk anda akla gelmeyen başka bir etkisi daha vardır; biz ruhumuzu okşayan, kaliteli bir müzik dinlerken aslında beynimiz harekete geçmektedir.

Müzik ile bilişsel aktivitelerin gelişimi konusunda yıllardır çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. 1993'te "Mozart Etkisi" olarak duyurulmuş araştırma hala önemini korumaktadır. Bu araştırmada psikoloji bölümünde okuyan 38 öğrenciye 10 dakika süre ile Mozart'ın iki piyano için yazdığı sonatı dinletildikten sonra düşünme testi uygulanmış, deneklerin testten 8-9 puan daha yüksek sonuçlar elde ettiği görülmüştür. Bu çalışmanın yanı sıra fareler üzerine yapılan bir araştırma da ilginçtir. Farelere uzun süre Mozart müziği dinletilmiş ve

farelerin labirent çözmede daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar karmaşık yapıli müziğin matematik ve satranç gibi ileri düzey beyin etkinlikleriyle eşdeğer olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz ki, tüm yüksek zekalı insanlar mutlaka müzikal değillerdir fakat tüm müzikalitesi yüksek insanlar yüksek zekalıdır. Bu şekilde bakıldığında da müzikal başarı ile zekanın ilişkilendirilmesi şaşırtıcı değildir.

Yard. Doç. Dr. Ece Karşal'ın "Matematik ve Müzik" yazısından uyarlanmıştır

	Var	Yok
1. Müziğin çocuklar için eğitim amaçlı kullanıldığı.	☐	☐
2. Matematikçilerin çoğunda müziğe karşı bir ilgi olduğu.	☐	☐
3. Müziğin sanatsal bir ürün olarak insan üzerinde yarattığı etkiler.	☐	☐
4. Müziğin satrançla kurduğu benzerlik.	☐	☐
5. Çoğu insanın matematikten neden hoşlanmadığı.	☐	☐
	Doğru	Yanlış
1. Matematik ve müzik birçok açıdan birbiri ile ilişkili iki disiplindir.	☐	☐
2. Geçmişte müzik matematiğin bir kolu olarak kabul görmüştür.	☐	☐
3. Müzik yeteneği yüksek zekanın bir göstergesidir.	☐	☐
4. Yapılan araştırmalar hayvanların da matematik zekasına sahip olduğunu göstermiştir.	☐	☐

	Doğru	Yanlış
1. Müzik "baş belası" sayılan matematiği eğlenceli hale getiren bir araçtır.	☐	☐
2. Matematik bilgisi müzik yeteneğinin gelişmesini destekler.	☐	☐
3. Müziğe karşı yeteneği olan insanlar aslında birer matematik bilginidir.	☐	☐
4. Karmaşık yapıdaki müzikler insanlarda olduğu kadar hayvanlarda da bilişsel becerileri geliştirir.	☐	☐

7 Dinleyelim, işaretleyelim

MP3'ten Önce MP3'ten Sonra

Var Yok

1. Geçmişte MP3'lerin neden yaygın olmadığı.	☐	☐
2. Müzisyenlerin MP3'ler nedeniyle karşılaştıkları maddi sorunlar.	☐	☐
3. MP3'lerin ses kalitesinin düşük olduğu.	☐	☐
4. Müzisyenlerin neden kolay dinlenen müzikler yaptıkları.	☐	☐

Doğru Yanlış

1. Biz eskiden müziğe bugünkü gençlerden daha fazla meraklıydık.	☐	☐
2. Artık insanlar müziği diğer pek çok şey gibi hızlı tüketmektedir.	☐	☐
3. Geçmişte daha kaliteli şarkılar yapılmaktaydı.	☐	☐
4. Günümüzde müzik sanatı olarak değerlendirilmemektedir.	☐	☐
5. MP3'ler dinleyici açısından birçok avantaja sahiptir.	☐	☐

Anlatıcı için söylenebilir:

- ☐ Müziğin bir eğlence aracı olarak görülmesine karşıdır.
- ☐ Orijinal albüm yerine MP3 almayı hırsızlık olarak yorumlamaktadır.
- ☐ MP3'lerin müziği yok edeceğine inanmaktadır.
- ☐ MP3 dinlemeyi sahte tablolar yapmaya benzetmektedir.

"Ben bir müziğin uzun sürede sindirilmesinden yorulurum."

- ☐ Hiç aç değilim, daha öğleyin yediklerimi bile sindiremedim.
- ☐ Bugün çalışmayıp biraz dinlen, böylece daha önce öğrendiklerini sindirmiş olursun.
- ☐ Ona hala kırgınım, bana söylediklerini bir türlü içime sindiremiyorum.
- ☐ Ailesi baskı yaparak oğullarını iyice sindirmiş, koca adam ama hiçbir şeye ses çıkaramıyor.

8 İşaretleyelim, canlandıralım

Kim Haklı?

- ☐ Müzik dinlerken ses kalitesinin önemli olduğunu düşündüğüm için orijinal albüm almayı tercih ederim.
- ☐ CD'lerin içinde sevmediğim parçalar da yer aldığı için MP3 almak bana daha mantıklı geliyor.
- ☐ Bence internetten MP3 indirmek yasadışı sayılmaz, herkes yapıyor.
- ☐ Yasadışı yollarla MP3 indirmek müzisyenlerin ekmeğiyle oynamak anlamına gelir.
- ☐ Bana kalırsa MP3'ler yüzünden müzik alanında kalite düşüyor.
- ☐ MP3'ler aslında müzisyenlerin de işine yarıyor, çünkü albümlerini tanıtmış oluyorlar.
- ☐ Bu pahalılıkta insanlar MP3'ler olmasaydı da albüm satın almazdı.

A

Müzik eğitiminizi tamamlayıp uzunca bir süre gece kulüplerinde çalıştıktan sonra bir albüm çıkarmayı başardınız. Şarkılarınız çok tutulmasına rağmen albümden yeterli bir gelir elde edemediniz. Şu anda katıldığınız bir açık oturum programında üniversite öğrencileriyle MP3'lerin müzik endüstrisine etkilerini tartışmaktasınız. Aşağıdaki konulara değinerek MP3'lerin size verdiği zararları gençlerin anlamasını sağlayın.

- Albüm çıkarmanın maddi manevi zorlukları
- Albüm satışlarında durgunluk
- Herhangi bir ürünün ücretinin ödenmeden alınmasının etik olmaması.

• _____

• _____

B

Üniversitede okuyan, müziğe meraklı bir gençsiniz. Pek çok arkadaşınız gibi albüm satın almayıp internetten müzik indiriyor ve bunda bir sakınca görmüyorsunuz. Şu anda katıldığınız bir açık oturum programında müzisyenlerle MP3'lerin müzik endüstrisine etkilerini tartışmaktasınız. Aşağıdaki konulara değinerek MP3'lerin müzik sektörüne zarar vermediğini anlatın.

- Albümlerin pahalılığı
- MP3'lerin insanların müzik kültürlerini geliştirmesi.
- Müzisyenlerin asıl gelirlerini konser ve organizasyonlardan elde etmeleri.

• _____

• _____

9 Dinleyelim, soruları bulalım, işaretleyelim

Müzik Sadece Ruhun Gıdası Değil

- ☐ Özellikle Türk müziğinin tedavi amacıyla kullanılması nedeni nedir?
- ☐ Peki müziğin bitkiler üzerindeki etkilerine bir örnek verebilir misiniz?
- ☐ Evinde çiçek yetiştirenlere onlara müzik dinletmeleri önerilir. Böylece çiçeklerin daha sağlıklı olacağı, yapraklarının daha parlak ve canlı olacağı söylenir. Yani müziğin sadece insanları değil diğer canlıları da etkilediğini söyleyebilir miyiz?
- ☐ Peki müzikoterapi daha çok hangi hastalıklarda kullanılıyor; özellikle tercih edildiği bir hasta grubundan söz etmek mümkün mü?
- ☐ Müzik günlük hayatın koşuşturması içindeki günümüz insanına dinlenme, stresle mücadele etme, kaygılardan kurtulma ve sıkıntılardan uzaklaşma konularında yardımcı oluyor. Kısacası 'müzik ruhun gıdasıdır' sözü koruyucu tıp açısından önemli bir anlam ifade ediyor diyebilir miyiz?
- ☐ Müzikoterapinin ruhsal hastalıklar üzerinde etkileri nelerdir?
- ☐ İnsanların ruh halinin dönem dönem, hatta gün içinde bile değişiklik göstermesi normal midir?
- ☐ Bilimsel olarak müziğin insan beyni ve bedeni üzerindeki etkisinden bahseder misiniz, müzik insan psikolojisini nasıl etkiliyor?

Prof. Dr. Selahattin İçli, _____ sorusu üzerine çalıştıklarını söylüyor.

- ☐ Anne karnındaki çocuklar müzikten etkileniyor mu?
- ☐ Anne karnındaki çocuk müziği algılıyor mu?
- ☐ Premature bebekler müziği algılayabiliyor mu?
- ☐ Premature bebekler müzikten nasıl etkileniyor?

Doğru Yanlış

1. Müziğin olumlu etkilerinden yararlanabilen tek canlı insan değildir. ☐ ☐
2. Müzik sayesinde insanın morali yükselebilir. ☐ ☐
3. Müziğin tedavi edici etkisi üzerine en çok Türkler çalışmıştır. ☐ ☐
4. Müzik yakın gelecekte yalnızca ruhsal değil pek çok hastalık türünün iyileştirilmesinde kullanılabilir. ☐ ☐
5. Bütün müzik türleri tedavi amaçlı kullanılabilir. ☐ ☐

10 İşaretleyelim, anlatalım

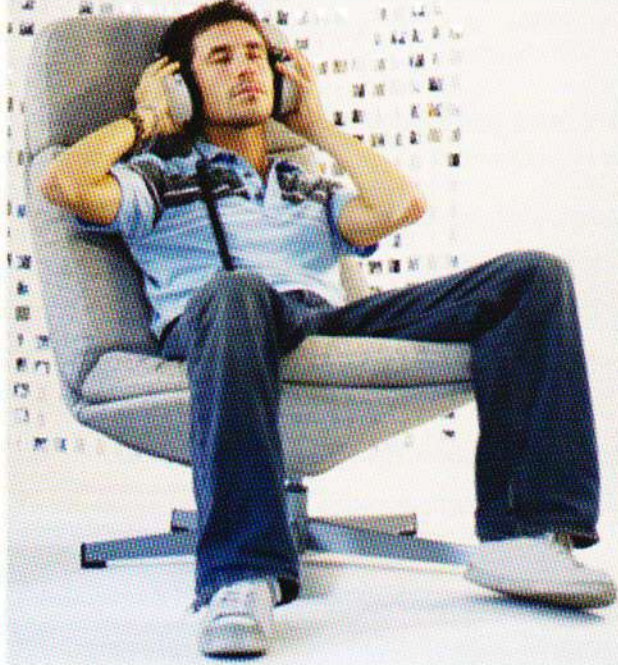
Müziğin Hayatıma Etkileri

- ☐ Genellikle gün içinde dinlemek için ruh halime uygun müzikler seçerim.
- ☐ Dinlediğim müziğe göre ruh halim değişir.
- ☐ Ancak şarkıların sözleriyle kendi hayatım arasında bağ kuruyorsam o şarkıyı sevebilirim.
- ☐ Sözlerini anlamıyorsa yabancı müzik dinlemekten hoşlanmam.
- ☐ Benim ruhumu etkileyen melodidir. Sözleri anlamasam da müzik hoşuma gidiyorsa dinlemekten zevk alırım.
- ☐ Ensturumantal müzik dışında dinlenen şarkıları anlamsız buluyorum çünkü bence müzik melodinin hissettirdikleridir.
- Bence _____

12 Okuyalım, işaretleyelim

Müzikle Tedavi

(1) Çoğumuzun günlük yaşamında müziğin önemli bir yeri vardır. Diskoya gittiğimizde çalan müzik karşısında çoğumuz dans etme gereği duyarız, bir marş duyduğumuzda ise çoğumuz coşulanır ve adımlarımızı sertleştiririz. Ninniler, özellikle de çocukların uykusunu getirir, bazı sesler kimilerini rahatsız ederken kimilerine huzur verir, bazı müzikler çalışma temposuna hız kazandırır, alış-veriş yaparken mağazada çalan müzikler müşterinin alım isteğini artırabilir. Kısaca müzik bizi günlük yaşam içinde etkiler. Bütün bu yargılar gösteriyor ki müzik psikolojimizle doğrudan ilgisi olan bir olgu.

(2) İnsanoğlu, var olduğundan beri, kendini gereksinimleri doğrultusunda yaratmaya ve keşfetmeye adanmıştır. İşte sanat da bu yaratıların en önemlilerinden... Müziği de her şey gibi kendi gereksinimleri için yaratmıştır. Yiyecek bulabilmeyi garantiye almak isteyen Buzul Çağı insanı duvara resim yapıyordu. Bu onun avını yakalayabilmek için yapmış olduğu büyüydü. Belki bu büyüü daha etkin kılmak için yakalayacağı hayvanın sesine benzer sesler çıkartıyordu. Gereksinimler, başka gereksinimleri beraberinde getirdi. Dolayısıyla, insanoğlu gibi sanat da evrimleşti. Günümüzde sanatı ve tabii ki sanatın bir dalı olan müziği hala gereksinimlerimizi karşılamak için kullanıyor, günlük yaşam içinde onu vazgeçilmez kılıyoruz.

(3) Kolektif olarak yapılan işlerde müziğin önemi oldukça büyük. Çeşitli kültürlerde, birlikte yapılan işlerde bir taraftan iş yapılırken bir taraftan şarkı söylemek ol-

dukça yaygındır. Örneğin Lazlarda kimi şarkılar çalışma sırasında ortak heyecan ve ritim sağlamak için söylenir. Kimileri ise, ağır işlerde daha çok gücü bir yerde toplamak ve konsantrasyonu sağlamak için söylenir. Bir çok kültürde, toplu gerçekleştirilen dinsel ritüeller için de okunan dualar ritmik ve çoğunlukla melodiktir.

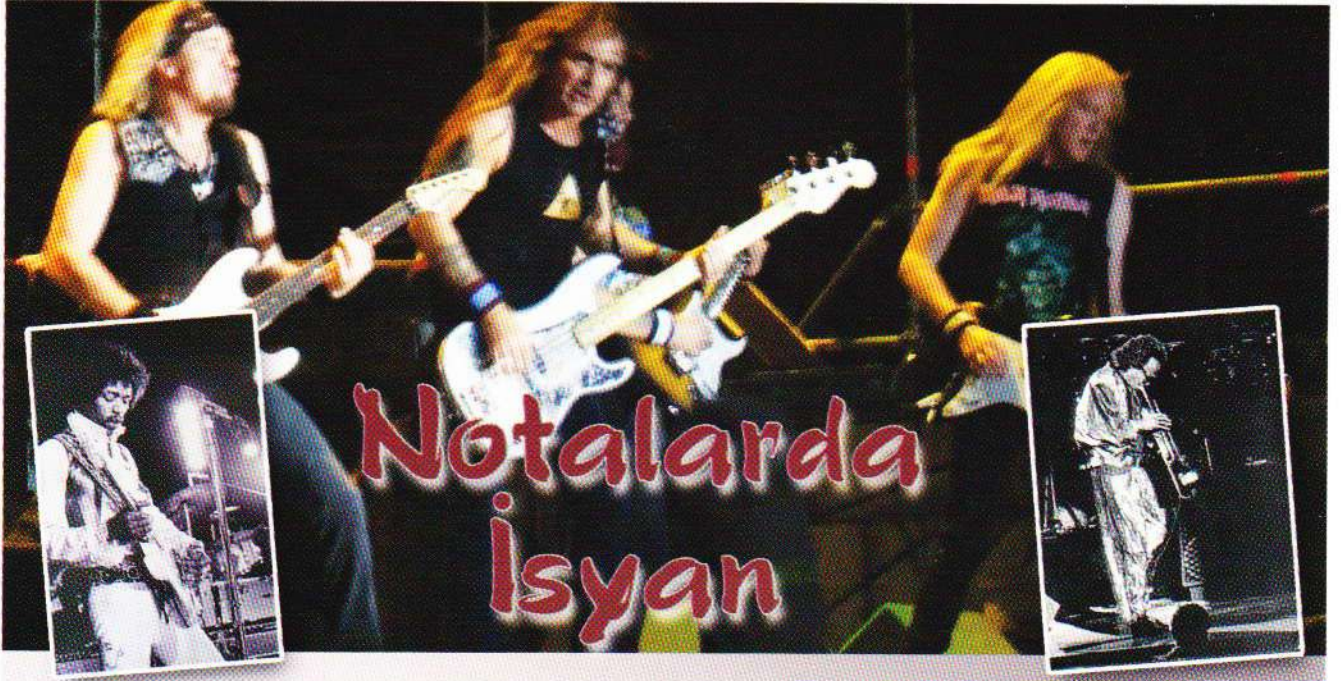
(4) İnsanların müziğe gereksinim duyduğu diğer bir durum ise tedavidir. İnsanlık tarihine baktığımızda müzikle tedavi yönteminin çağlar boyu kullanılmış olduğunu görebiliyoruz. Günümüzde hala bu yöntem kullanılmakta ve gerçekten işe yaramaktadır. Özellikle şeker hastalarının sağaltımı konusunda pek çok örnekten söz edilmektedir. Kimi müzik terapistlerine göre etkili olan ritim, kimilerine göre makam, kimilerine göre sadece çıkarılan ve duyulan sesler.

(5) Dünyada müziği insan psikolojisini ve fizyolojisini iyileştirme amacıyla kullanan pek çok okul ve organizasyon var. Örneğin, "New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi" bunlardan biri. Gerçekten müzik terapi uygulaması yapıyorlar. Proje kapsamında çoğunlukla, travmalar, kaygı bozuklukları, alkol ve madde bağımlılıkları, ailevi ve diğer gündelik ilişkilerin sorunlarını çözümleyebilmek için çocuklar ve yetişkinler için yirmi beş ayrı müzik tedavi programı uygulanmakta ve bu programlar kapsamında, otuz üç profesyonel müzik terapisti çalışmakta. Müzik terapi uygulama merkezi olarak saydıkları yerlerin başında rehabilitasyon merkezleri geliyor. Bunun dışında gezici olarak kolej, üniversite gibi yerlerde hizmet vermekteler. Neden müzik terapi sorusuna ise, çoğunlukla "İnsanların gündelik hayatta başka türlü ifade edemeyecekleri duygulara müzik bir çıkış sağlıyor." diye cevap veriyorlar.

(6) Müzik gerçekten bazen insanın kendini olduğundan daha iyi hissetmesini sağlayabiliyor. Çok fazla sıkıldığımızda bazen bir ritim tutturup, kendimizi daha iyi hissedebiliyoruz. Belki de zaten vücudumuzda var olan ritmi açığa çıkarmış oluyoruz. Müzik aynı zamanda fizyolojik bir şey değil midir? Damarımızda akan kanın bir ritmi vardır. Kalp atışlarımızı dinlediğimizde ritmini duymak oldukça basit. Dışarıdan aldığımız seslerin de belli bir düzeni olması vücudumuzdaki ritmi ve akışı düzenliyor olması.

Öyle ya da böyle, müzik hayatımızda sandığımızdan daha önemli bir yer tutuyor gibi görünüyor. Boşuna dememişler; "Müzik ruhun gidasıdır".

Özge Denizci'nin "İyileştiren Müzik" adlı yazısından uyarlanmıştır

En basit melodiden en karmaşık parçalara kadar çok çeşitli türleri barındıran müzik, zamanla insanlara hoş vakit geçirmenin ötesinde toplumsal sorunların dile getirilmesi gibi bir görevi de üstlenmiştir. Geçmişi eskilere dayanan blues, caz ve rock müzik yaşanan sorunların ve zorlukların ifade edilmesinin bir yoludur.

Kendisinden sonra gelen müzik türlerine de öncülük eden blues, Afrika'dan 1600'lü yıllarda Amerika'ya getirilen insanların bir yandan tarlalarda çalışırken bir yandan da hep bir ağızdan şarkı söylemeleriyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu şarkıların sözleri özgürlüğü, birliği, beraberliği ve ümidi aşılayan, haksızlıkları sorgulayan sözlerdi. Çiftlik sahiplerinin işçilere, cumartesi geceleri eğlence düzenlemelerine izin vermesiyle bu eğlencelerde söylenen şarkılar özgürlük çığlıklarını daha da **alevlendirdi**. Böylece ilk blues besteleri ortaya çıkmış oldu. 1900'lerin başına gelindiğinde şarkıcılar ve söz yazarları, özellikle Memphis şehrinde ortaya çıkmaya başlamışlardı. 1909 senesinde ise blues tarihi için belki de ilk altın sayfa açılıyordu. Memphis şehrinin belediye başkan adaylarından E.H. Crump, yeni yeni kurulmaya başlayan blues gruplarından biri olan Handys Band'den secim propagandasında kullanılmak üzere bir parça yazmasını istemişti. Bu grubun yazdığı "Mr. Crump" isimli parça ile hem E.H. Crump başkanlığı kazanıyor hem de Handys Band, Memphis Blues olgusunu geniş bir çevreye tanıtıyordu. Bu dönemden sonra yıldızı parlayan blues, efsanevi B. B. King tüm zamanların en iyi gitaristi kabul edilen Jimi Hendrix, Louis Armstrong, John Lee Hooker gibi pek çok değerli müzisyeni müzikseverlerle buluşturdu.

Cazın kökeni Eski Afrika'ya (ruhani törenler, blues ve ragtime) ve Batı dünyası geleneklerine dayanır. 1900'ların başında gelişmeye başlayan cazın blues ve rock müzikten ayrılan özelliği, doğaçlama olarak seslendirilmesidir. Zulümleri, acıları, üzüntüleri anlatmaya 19. yüzyılda başlamıştır. Bir çok türü oluşmuş ve dünyaya yayılmıştır. Doğaçlamaları kalıcı kılmak için son elli yılda seslendirmeler notaya alınmıştır. Bu müziğin dünya ile tanışması ise 1917 yılında Dixieland Jazz Band'in ilk plaklarının piyasaya çıkmasıyla olmuştur. Caz yalnızca geçmişte değil, bugün dahi en çok sevilen ve popüleritesi gün geçtikçe artan müzik türlerinden biridir.

Blues akımından etkilenen bir başka müzik türü de rock müziktir. Rock müzik felsefesini anlamak için blues felsefesini incelemek gerekir. Blues şarkıcıları haksızlıklar karşısındaki sitemlerini üstü kapalı bir şekilde belirtmişlerdir. Bunu gittikçe geliştiren blues sanatçıları bu sitemin üzerindeki örtüyü yavaş yavaş kaldırmaya, müziklerini de aynı şekilde daha açık hale getirmeye başlamışlardır. Söz ve müziğin sitemi artık gittikçe isyan boyutuna getirmesi rock müzikle başlamıştır. Rock müzikte elektro gitarın kullanılmasının en büyük sebebi ise gitarın doğal sesinin değiştirilmesi sonucu oluşturulan kulakları tırmalayıcı tınısının, isyanı ve acıyı en iyi şekilde yansıttığının düşünülmesidir.

Müzik türlerinin,

Var Yok

1. birbirleriyle ve diğer müzik türleriyle olan etkileşimleri. ☐ ☐
2. şiddet içerikli konulara değinmeleri. ☐ ☐
3. ortaya çıkış hikâyeleri. ☐ ☐
4. sözlerde duyguları aynı tarzda ifade etmeleri. ☐ ☐

Yazar,

- ☐ müzik türlerinin tanımlarını yapıyor.
- ☐ müzik türlerini birbiriyle karşılaştırıyor.
- ☐ bazı tümcelerinde dolaylı anlatıma yer veriyor.
- ☐ müzik türleri hakkında verdiği bilgilere kişisel görüşlerini de ekliyor.

Müzik türleri,

- ☐ hemen hemen aynı tarihlerde ortaya çıkmıştır.
- ☐ aynı duygu ve düşünceleri farklı şekillerde ifade ederler.
- ☐ aynı enstrümanları kullanırlar.
- ☐ günümüzde gençler arasında popülerdir.

alevlendirmek

- ☐ Tartışmayı alevlendiren son konuşmacının iddialarıydı.
- ☐ Çocukluğumdan beri dinlediğim şarkılar sahneye çıkma isteğimi alevlendirdi.
- ☐ Esen rüzgâr sönmeye yüz tutan ateşi alevlendirdi.
- ☐ Dinlediği şarkılar ülkesine duyduğu özlemi alevlen-
diriyordu.

	Blues	Caz	Rock
Farklı türlere sahiptir.			
Büyük bir kitleye yayılması politik bir olay sayesinde olmuştur.			
Sözlerdeki anlam örtülü bir biçimde verilmiştir.			
İnsanlar giderek artan bir ilgiyle bu müzik türünü dinlemektedir.			
Kullanılan enstrümanın sesindeki özellik duyguları daha etkili gösterir.			
Etkilendiği müzik türündeki ifadeleri daha dolaysız olarak aktarmıştır.			

16 İşaretleyelim, düzeltelim**Eskilerden Bir Albüm**

Var Yok

1. Grubun ilk albümünü çıkardığı yıl ☐ ☐
2. Grubu ilk olarak gördükleri tarih ☐ ☐
3. Grubun konserlerinde kullandığı efektler ☐ ☐
4. Seyrettikleri konseri organize eden kişi ☐ ☐
5. Seyircilerin konserlerde verdiği tepkiler ☐ ☐
6. Konserin bir de filminin bulunduğu ☐ ☐

Doğru Yanlış

"The Wall" albümünde,

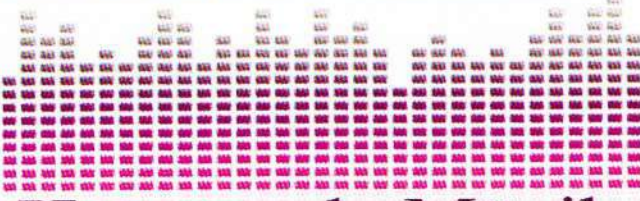
1. bir karakterin toplumdan uzaklaşması anlatılıyor. ☐ ☐
2. hikaye Pink adında karakterin gençlik yıllarından itibaren başlıyor. ☐ ☐
3. işlenen konular arasında eğitim, babaya duyulan özlem gibi konulara yer veriliyor. ☐ ☐
4. hikaye grubun üyelerinin kişisel tecrübelerinden faydalanılarak oluşturulmuş. ☐ ☐

kulağının pası silinmek

- ☐ Şarkıcı şarkının bir bölümünü bağırarak söyleyince hepimizin kulağının pası silindi. Uzun zamandır böyle bir yere gelip müzik dinlememiştik, sayenizde kulağımın pası silindi.
- ☐ Sevdiğim şarkıyı peş peşe çalışıyorum, kulaklarımın pası siliniyor.
- ☐ Dinlediğim farklı müzikler sayesinde kulağımın pası siliniyor, böylece farklı melodilere kulağım alışıyor.

Engin televizyon kanallarında bir şey bulamadığı için sıkılıyor. Yaprak konseri ilk defa görüyor. Engin bu konseri ilk yayınlandığında 4-5 yaşlarında olduğunu söylüyor. Engin bu grubu ilk defa kuzenlerinden duyuyor. Yaprak bu konserin bir hikayesi olduğunu yeni öğreniyor. Engin şarkıların sözlerini anlamıyor ama yine de şarkıları çok beğeniyor.

18 Tamamlayalım

Hayatımda Müzik

İş yerinde o kadar yoğun çalışıyorum ki kendime vakit ayıracak enerjim kalmıyor. Her gün "Saat hemen altıya gelse de eve gitsem." diye düşünüyorum. İşten sonra eve gidince ilk işim hemen bir duş alıp sevdiğim müziğimi açmak oluyor. Müzik eşliğinde huzurla yemeğimi yiyorum. _____ eskisi gibi işten sonra bir yerlere gitmeye enerjim kalmıyor. Eskiden işten sonra eve girmek istemezdim, arkadaşlarla bir yerlere gidip bangır bangır müzik dinlerdik. Şimdi müzik zevkim bile değişti. _____ arabamda ve evimde daha hafif şeyler dinlemeyi tercih ediyorum. Eskiden daha sert rock şarkıları dinlemeyi tercih ederdim. Şimdi caz gibi beni rahatlatan müzikleri tercih ediyorum. _____ eskiden beri, her ne kadar rock dinlesem de, caza karşı ilgim olmuştu. Ben hep müzik zevkinin yaş ilerledikçe gelişeceğini düşünürdüm. Ama yeğenim bu fikrimi değiştirdi. _____ 12 yaşında ama yetişkin bir insanın müzik kültürüne ve deneyimine sahip. _____ onun böyle bir müzik zevkine sahip olacağı yıllar öncesinden belliydi. Bebekken, _____ konuşamıyordu bile, ne zaman ağlasa ona klasik müzik dinletirdik. _____ ayağa kalktığımızda bile müziği açacağımız anlayıp susardı. Herhalde yeğenim bana çekmiş, o da benim gibi sıkıntısından müzik dinleyerek kurtuluyor. İkimiz için de müzik hayatın önemli bir parçası.

19 Anlatalım

Benim Şarkım

Bence dinlediğim şarkı;

- beni rahatlatmalı, günlük sıkıntılardan uzaklaştırıcı
- içimi coşturmalı, bana yaşama sevinci vermeli
- benim yaşadığım duygulara hitap eden sözlerle sahip olmalı
- toplum, çevre ve insan hakları gibi konulara değinmeli
- sözleriyle değil müziğiyle beni etkilemeli

20 Yanlış İşaretleyelim

Müzik Dünyasından Haberler

Blues Festivali, _____

- ☐ geçmişi 19 yıl öncesine dayanan bir gelenek haline gelmiştir.
- ☐ dünyaca ünlü şarkıcıları 14 ildeki Blues severlerle buluşturuyor.
- ☐ yalnızca yurt içi değil, yurt dışındaki kitlelere de ulaşma özelliğine sahip
- ☐ Türkiye'de bu alanda gerçekleştirilen tek festival olma özelliğine sahip.

Pentagram Grubu,

- ☐ ilk konserini 200 kişilik bir gruba verdi.
- ☐ birçok ünlü Türk ozanının şarkısını seslendiriyor.
- ☐ Türkçe parçaların yanı sıra İngilizce şarkılar da seslendiriyorlar.
- ☐ konseri hakkında bilgiye ulaşmak için müzik kanalının internet sitesine bakmak mümkün.

Ceza,

- ☐ müziğinde siyasetle ilgili görüşlerine de yer veriyor.
- ☐ insanların tepkilerini göstermeleri gerektiğine işaret ediyor.
- ☐ magazin gerçeği yansıtmamasından rahatsızlık duyuyor.
- ☐ söylemek istediklerini üstü kapalı bir şekilde dinleyicilere aktarıyor.

Aralık ayının ortasında turleri başlayacak.	<i>Blues festivali</i>
İzleyicilerin görüşleri alınacak.	
Programın sunucusu etkinliğe seyirci olarak katılacak.	
Haziranın 18'inde konser verecek.	
Çarşamba günü izleyicilerle buluşacak.	
Ankara'da hayranlarıyla buluşacak.	

21 Yazalım

Müziğin toplumun kanayan yaralarını işaret etme, kitleleri bir araya getirme, isyanı gösterme özelliği hakkında düşüncelerinizi kendi ülkenizden ve dünyadan örneklerle açıklayınız.

4 Eşleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim Eski Türk Evlerinin Mimarisi

Toplumsal temel birimi olan ailenin yaşadığı ev için Türkçedeki sözcüklerden biri "huzur ve sükunet içerisinde yaşanan yer" anlamında kullanılmakta olan "mesken"dir. Geçmişte inşa edilen Türk evlerine bakıldığında bu sözcüğün neden "ev" ile ilişkilendirildiği anlaşılabilir.

Türk toplumunun yaşadığı evlerin mimarisi dış dünyaya kapalı fakat o dönem ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek yapılar oluşturulacak biçimde tasarlanmıştır. Bu evlerin bütünüyle bir halk mimarisi olduğunu söylemek mümkündür, çünkü evler geleneksel biçimde usta çırak ilişkisiyle yetişen sanatkarlar tarafından inşa edilmiştir.

Eski Türk evleri komşuluk, güvenlik gibi faktörlere bağlı olarak konumlandırılmış ve yapımlarında genellikle ağaç, kireç, kerpiç gibi dayanıksız malzemeler kullanılmıştır. Bu mimari anlayışta göçebeliğin etkisi bulunmakla birlikte temelde bir dünya görüşü olduğundan da söz edilebilir. Anlatılmak istenen biraz da asil yıkılmaması gerekenin din ve devlet kurumları olduğudur. Nitekim bu kurumlar sağlamlığın sembolü olan taş malzemeye yapılmıştır. Evlerin yapımında etkili olan bir diğer anlayış da toplumsal sınıflar arasındaki farkların olabildiğince azaltılmasına dayalıdır. Dışarıdan bakıldığında zenginlerin evlerini, fakirlerinkinden ayırt etmek pek mümkün değildir.

Hane halkının özel dünyasını oluşturan eski Türk evlerinin ön cepeleri yola bakar. Ev ile şehir bağlantısını sağlayan bu yollar ya bir caddedir veya birkaç evle son bulan bir çıkmaz sokaktır. Evlerde ilk göze çarpan unsur, etrafının ev sahiplerinin gizliliğini ve güvenliğini sağlayan duvarlarla ya da çitlerle çevrili olduğudur. Yola bakan tarafa açılmış olan kapı, eve tek giriş yeridir. Kapıdan girilince avluya adım atılır. Avlu, çoğunlukla evde bulunan kişilerin dinlenmesi, komşularla sohbet edebilmesi için kullanılan taşlık bir alandır. Burada hane sakinlerinin ihtiyaçlarına göre kilim dokuma atölyeleri, ahır, fi-

rın, çeşme vb. bulunur ve çevre sarmaşıklar, mor salkımlar ve renk renk çiçeklerle güzelleştirilmiştir.

Evlerin en alt katında genellikle mutfak, erzakın saklandığı ambar ve odunluk yer alır. Merdivenle üst kata çıktığında ise odalara geçişi sağlayan genişçe bir alanla karşılaşılır. "Sofa" denen bu bölüm yastık ve işlemeli yaygılarla döşenmiş sedirlerin, yani ahşaptan yapılmış alçak uzun koltukların, oymalı raf ve dolapların bulunduğu, ev sakinlerinin birlikte zaman geçirdikleri bir toplanma alanıdır.

Türk evlerinde odalar, günümüzde olduğu gibi yemek odası, yatak odası, oturma odası şeklinde ayrılmamış, onun yerine bunların hepsinin veya birkaçının yapılabileceği çok işlevli mekanlar olarak düzenlenmiştir. Odaların hemen hepsinde ısınmak, yemek pişirmek ve hatta aydınlanmak için de kullanılan birer ocak vardır. Odaların en önemli özelliği, yatak ve yorganların konulduğu ve bir köşesinin de banyo olarak kullanıldığı yüküklerin bulunmasıdır.

Geleneksel Türk evinin belki de en göze çarpan özelliği pencerelerin dış tarafında ve üst katında yer alan çıkıntılı bölümlerdir. "Cumba" adı verilen ve bir kafesi andıran bu bölümler hem tipik Türk evi mimarisinin köşeli hatlarını oluşturur, hem her saatte gün ışığından yararlanma imkanı sağlar, hem de iç mekanda küçük oturma alanları meydana getirir. Cumbalar, bulunduğu odaya diğer odalardan daha fazla değer kazandırmıştır.

Eski Türk evleri Anadolu insanının sosyal ve kültürel tarihinin en önemli tanığı olmakla kalmayıp yüzlerce yıllık bir süreçte oluşan Türk kent kültürünün de yapı taşları olmuştur.

Dr. Mümtaz Aydın
Yazarın "Osmanlı'da Ev Kültürü"
yazısından alıntıdır

1. Cumba	☐ Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.
2. Ambar	☐ Yapıların üst katlarında, sokağa doğru çıkıntı yapmış balkon.
3. Sofa	☐ Oturmaya veya yatmaya yarayan, tahtadan yapılmış ev eşyası.
4. Sedir	☐ Yatak, yorgan gibi şeyleri koymaya yarayan yer veya büyük dolap.
5. Yüklük	☐ Bir yapının ortasında ya da önünde bulunan üstü açık, duvarla çevrili alan.
6. Avlu	☐ Genellikle tahıl ürünlerinin saklandığı depo.

Eski Türk evlerinin;

	Var	Yok
1. yapımında kullanılan malzemeler	☐	☐
2. hangi coğrafi alanlara inşa edildiği	☐	☐
3. neden duvarlarla çevrili olduğu	☐	☐
4. genellikle kaç kattan oluştuğu	☐	☐
5. iç dekorasyonunda kullanılan süsleme tarzları	☐	☐

Eski Türk evlerinde;

	Doğru	Yanlış
1. geçmişteki göçebe yaşam tarzının izleri görülmektedir.	☐	☐
2. yalın ama işlevsel bir mimari tarzın hakim olduğu söylenebilir.	☐	☐
3. avlu bayanların bir araya gelip sohbet ettiği özel bir alandır.	☐	☐
4. en alt kat oturma alanı olarak kullanılabildiği gibi erzakların saklandığı bir depo olarak da kullanılır.	☐	☐
5. oturanların boş zamanlarını geçirdikleri "sofa" adlı bölüm aynı zamanda yemek pişirmek gibi günlük işler için de kullanılır.	☐	☐
6. cumbalar bulundukları odanın daha aydınlık olmasını sağlar.	☐	☐

1. "Mesken" sözcüğünün "ev" ile ilişkilendirilmesinin nedeni

2. Eski Türk evlerinin mimari yapısı

göre şekillenmiştir

5 Canlandırılım**ÖMER EMLAK****Emlak Türü:**

☐ Apartman dairesi	☐ Çiftlik evi
☐ Villa	☐ Dağ evi
☐ Köşk	☐ Yalı
☐ Malikane	☐ Yayla evi
☐ Kooperatif	☐ Gecekondu

Durumu:

☐ Yeni	☐ Eski	☐ Bakımlı	☐ Masraflı
☐ Kiracıda	☐ Boş	☐ İnşa halinde	

Oda Sayısı:

- ☐ 1 ☐ 1+1 ☐ 2+1 ☐ 3+1 ☐ diğer

Konumu:

☐ Merkezde	☐ Merkeze uzak
☐ Toplu ulaşımına yakın	☐ Parka/ okula yakın
☐ Cadde üstünde	☐ Otobana yakın
☐ Ormanlık alanda	☐ Denize yakın

Ayrıntılar:

☐ Bahçe	☐ Otopark	☐ Yüzme Havuzu
☐ Kapıcı	☐ Güvenlik	☐ Alarm
☐ Asansör	☐ Panjur	☐ Yangın Merdiveni
☐ Isıcam	☐ Çelik kapı	☐
☐ Balkon	☐ Teras	☐ Cumba
☐ Şömine	☐ Sauna	☐
☐ Soba	☐ Kombi	☐ Merkezi ısıtma
☐ Parke	☐ Hali	☐ Marley
☐ Taş	☐ Kablo TV	☐ Uydu
☐ Küvet	☐ Duşakabin	☐ Jakuzi
☐ Ankastre Mutfak	☐ Depreme karşı güvenli	
☐ Görüntülü Diafon	☐ Su Deposu/Hidrofor	

A Bir müşteriyle satın almak istediği gayrimenkul hakkında görüşmektensiniz.

- Sorular sorarak müşterinin bütçesine ve hayatına en uygun evin özelliklerini form üzerinde belirleyin.
- Elinizdeki evleri tanıtip birini satın.

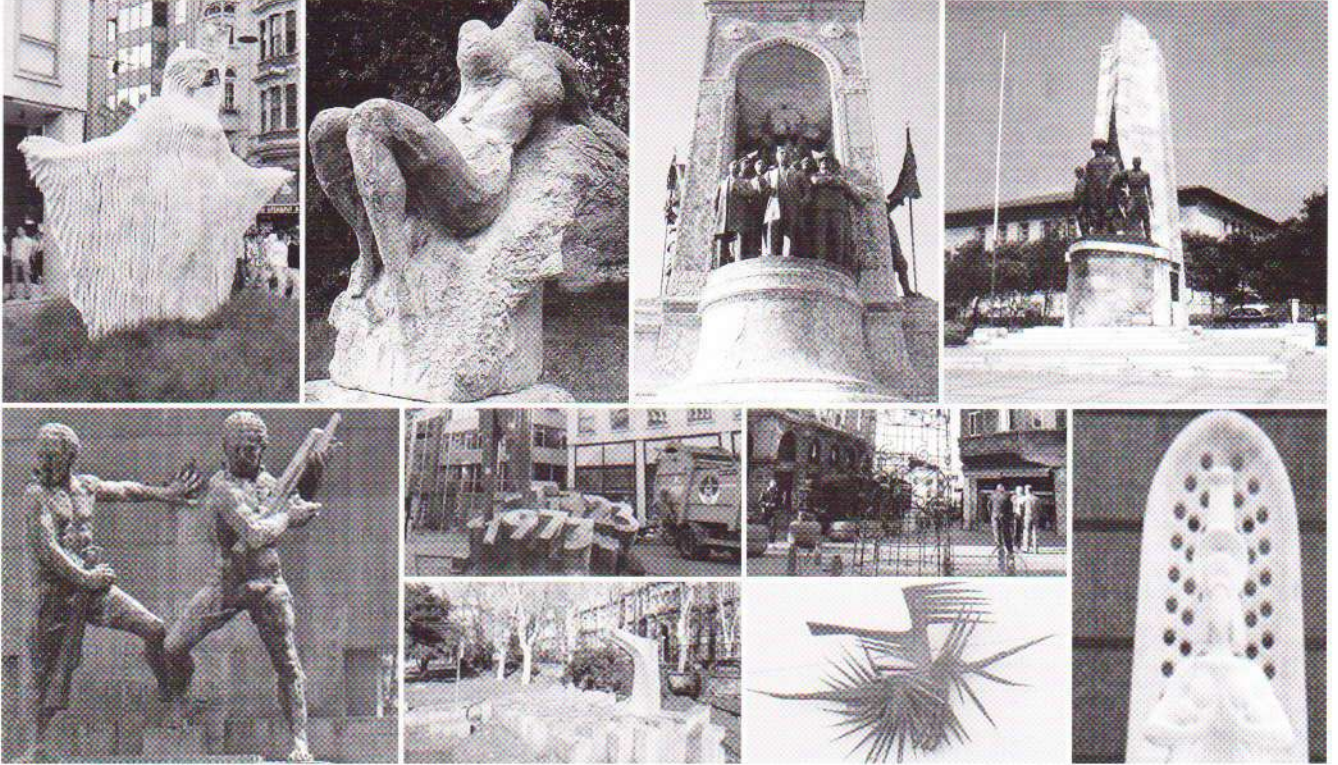
B Emlakçıyla satın almak istediğiniz gayrimenkul ile ilgili görüşmektensiniz.

- Sorular sorarak bütçenize ve hayalinize en uygun evin özelliklerini form üzerinde belirleyin.
- Emlakçının elindeki evlerden birini alıp almayacağınıza karar verin.

9.2 Taşın Estetiği

6 Dinleyelim, düzeltelim

Türkiye'nin En Güzel On Heykeli

1. Yapıldıktan bir yıl sonra ödüle layık görüldü.
2. Denizcilik alanında önemli bir ismin anısına yapılmıştır.
3. Figürlerinin neyi simgelediği hakkında farklı görüşler var.
4. Bir kadın figürü aracılığıyla İstanbul'u simgeliyor.
5. Dinamik ve aydınlık Cumhuriyeti simgeler.
6. Bir sergi sırasında zarar gördüğü için onarılamayan kısımları var.
7. Bir amblem olarak kullanılmıştır.
8. Malzemesiyle masumiyeti, figürleriyle bolluğu cömertliği temsil ediyor.
9. Türkiye Cumhuriyetini ve Kurtuluş savaşını tarihten önemli kişilerin figürleriyle yansıtıyor.
10. Halkın ulaşabilmesi ve yararlanabilmesi için bir parkta yer alıyor.

- ☐ Açık sütun
- ☐ Barbaros anıtı
- ☐ Kuşlar
- ☐ Taksim Cumhuriyet Anıtı
- ☐ Akdeniz heykeli
- ☐ Güven anıtı
- ☐ Maçka Parkı Mermer Heykeli
- ☐ Kibele Çeşmesi
- ☐ Güzel İstanbul
- ☐ 50. Yıl anıtı

7 Yanlış düzeltelim

KİBELE ÇEŞMESİ

Kibele heykeli Anadolu'nun Ana tanrıçasını simgeler. Eser Afyon'da hazırlandı. İçinden akan çeşmesiyle Anadolu'nun bereketini yansıtır.

BARBAROS ANITI

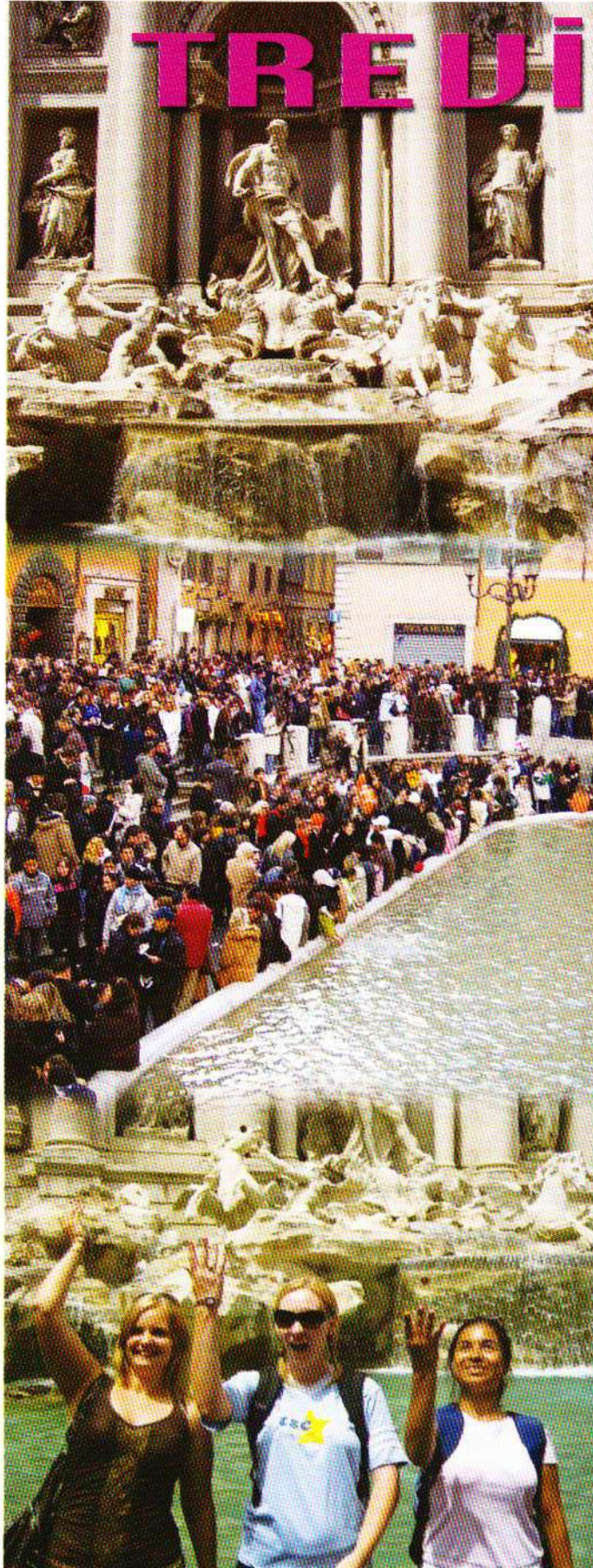
Heykeli Barbaros Hayrettin Paşa yaptırdı. Heykeltıraş Hadi Bara ile Zühtü Müridoğlu eserin üstüne imza attılar. Eserde gemi pruvası, güvertesi, önemli bir denizci ve deniz erleri simgeniyor. Eserin arka bölümünde "Süleymaniye'de Bayram Sabahı" adlı şiir yer alıyor.

TAKSİM CUMHURİYET ANITI

Taksim Meydanında yer alan bir çeşmedir. İtalyan bir heykeltıraşın isteğiyle yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ni simgeler. Halk, devlet adamları bir arada simgelenmiştir.

8 Anlatalım

Türkiye'de sözü edilen heykellerden en çok beğendiğim, _____ çünkü _____

Ya da Türkçedeki Adıyla AŞK ÇEŞMESİ

Film setlerini yanı başına taşıyan, büyük aşklara sahne olan, içi madeni paralarla dolu, bir adı da "aşk çeşmesi" olan Trevi... "Dünyanın en güzel çeşmesi mi?" tartışmalarına konu olan Trevi, bence tüm tartışmaları çürütecek güzellikte. Roma'da Barok döneminde yapılmış ve Barok stilin tüm yansımalarının kullanıldığı en son anıt. Roma'ya gelen her turistin ilk görmek istediği yer...

Bu görkemli anıt çeşmenin yapımına 1732 yılında mimar Nicola Salvi başlamış, 1757'de ölümü üzerine Giuseppe Panni tarafından 1762'de bitirilmişse de çeşme, literatürdeki sağlam yerini Salvi'nin yapıtı olarak koruyor.

Poli Dükü'nün sarayının önünde yer alan ve sırtı sara-ya dönük 20 metre genişliğindeki çeşmenin arka planındaki heybetli anıt bir tiyatro sahnesi şeklinde düzenlenmiş ve tüm zerafetiyle karşımızda duruyor. Sahnede ki figürleri oluşturan muazzam heykeller, suyun aktığı tarafta gerçek kayalardan oyulmuş ve sanki kayaların içinden fışkıran suyun doğayla bütünleşmesiyle canlanıverecekmiş gibi. Tam ortada bir niş içinde deniz atlarının çektiği arabasının içinde Neptün'e tritonlar eşlik ediyor. Her şey mekansal bir bütünlük içinde ve simetrik olarak çözümlenmiş.

Genellikle meydanların ortasında görmeye alıştığımız Roma çeşmelerine aykırı bir biçimde yüzü üç tarafa dönük bu büyüleyici çeşmenin. Büyüsüne kapılıp, saatlerce çevresinde dolanıyorsunuz, bu da yetmiyor, ertesi gün sizi tekrar çağırıyormuşçasına yine kendinizi orada buluyorsunuz, insanın gönlünde romantik fırtınalar koparıyor bu nefes kesen anıt, çeşme demek yetersiz kalıyor... Böylesine görkemli bir çeşmenin şehrin çok daha geniş bir meydanında yer almasını beklerken, dar sokakların ucundaki bir minik meydanda karşımıza çıkıvermesi doğrusu biraz şaşkınlık yaratıyor. Bunun nedeni ise eski bir su samancının buradan geçmesiymiş.

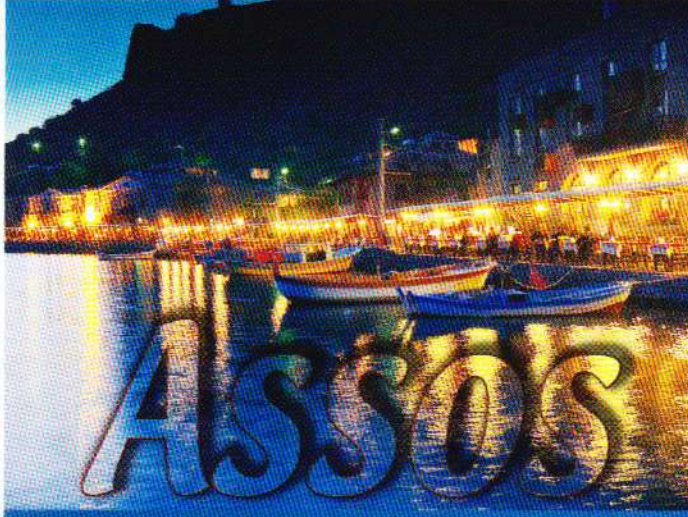
Bir dilek çeşmesi görevini de üstlenmiş Trevi Çeşmesi, içi binlerce belki de milyonlarca bozuk para dolu. Acaba zaman zaman bu paralar toplanıyor mu?" ve toplanıyorsa "Bu paralarla ne yapılıyor?" diye merak etmek işten değil!

Eğer kalabalıktan etrafında duracak yer bulabilerseniz, çeşmeye arkanızı dönüyor ve bir madeni parayı başınızın üstünden çeşmenin havuzuna, hiç de derin olmayan feremiz turkuaz rengi sularına atıyorsunuz. Eminim sadece bir dileğiniz olacak. Roma'ya tekrar gelmek...

- ☐ Aşk Çeşmesi'nin literatürde önemli bir yeri var.
- ☐ Roma'da çeşmeler büyük çoğunlukla meydanlarda yer alır.
- ☐ Aşk Çeşmesi'ni ziyaret ettiğinizde romantik anılar yaşıyorsunuz.
- ☐ Aşk Çeşmesi'ni görmeye giden pek çok insan oluyor.

Kentinden Mimarlık Örneği

13 Okuyalım, işaretleyelim

"Behramkale" olarak da bilinen Assos, zeytin ağaçları, balıkçı tekneleri, taş evleri ve masmavi deniziyle çok özel bir yer. Kendine özgü mimarisi ve şirin lokantalarla dolu limanı ile Assos, ziyaret edenlerin hayran kalmasını sağlayacak güzellikte bir cennet.

Çanakkale'de yer alan yüzlerce antik yerleşimin en önemlilerinden biri olan Assos-Behramkale Köyü'nün antik sur içinde kalan bölümüne 80'li yıllarda koruma amaçlı yapılanma yasağı konmuş. Ancak mevcut binalar restore edilerek otel, pansiyon ve restoran olarak hizmet vermeye başlamış. Onarımlarda yöredeki taş malzeme ve yerel ustalar kullanıldığı için **köyün tarihi dokusu** bozulmuyor. Bu yapılar doğaya sağladığı uyum ile günümüzün en büyük görüntü kirliliği olan beton bloklardan uzak bir görünüme sahip olma özelliği taşıyor. Assos'un tarihi taş evleri modernize edilerek, geçmişle gelecek bugüne yansıtılıyor.

Köy için konulan yapılanma yasakları kıyı için de geçerli. Kıyıda yapılanma yasaklarının işlemesine biraz da doğa yardım ediyor. Dik yamaçlar, deniz ile arasına kimse-leri sokmuyor. Böyle olunca kıyıda yapılacak alanlar son derece kısıtlı kalıyor. Kıyıda mevcut binalar onarılıp turizm amaçlı kullanılıyor. Bölgede yer alan oteller, kış aylarında da konuklarını ağırlamak için her tür donanım-ı sahip. Assos'un tatil merkezi olan iskelesi, eski antrepola-rın restorasyonu ile yapılmış otel, motel ve restoranlarla çevrelenmiş küçük bir yerleşim yeri. Fakat bu küçük iskele-ye günün her saati ayrı bir keyif hakim.

Doğal güzellikleri ve yörenin doğal görünümünü bozmayan taş evleriyle Kuzey Ege'nin büyüleyici yöresi Assos, sizi yaşadığınız şehrin karmaşasından uzaklaştırıp başka zamanlara götürüyor.

	Var	Yok
1. Assos adının mitolojik hikayesi	☐	☐
2. hizmet verilen binaların sahip olduğu müşteri kapasitesi	☐	☐
3. yöredeki yapılanma yasağının kapsadığı bölgeler	☐	☐
4. kıyıda doğal yapının bina yapımına engel olması	☐	☐
5. Assos'taki konaklama merkezlerinin farklı mevsimlerde hizmet sunma özelliği	☐	☐

Doğru Yanlış

1. Yapılanma yasağı Assos'ta konaklama merkezlerinin sınırlı sayıda kalmasına neden olmuştur.	☐	☐
2. Var olan binalar yerel ustalar tarafından onarılmaktadır.	☐	☐
3. Taş evlerde ufak da olsa değişiklik yapmak yasaklanmıştır.	☐	☐
4. Assos'un iskelesinde gün boyunca keyifli saatler geçirmek mümkün.	☐	☐
5. Assos'ta farklı bir zamana gitmenin verdiği rahatlık hissediliyor.	☐	☐

köyün tarihi dokusu

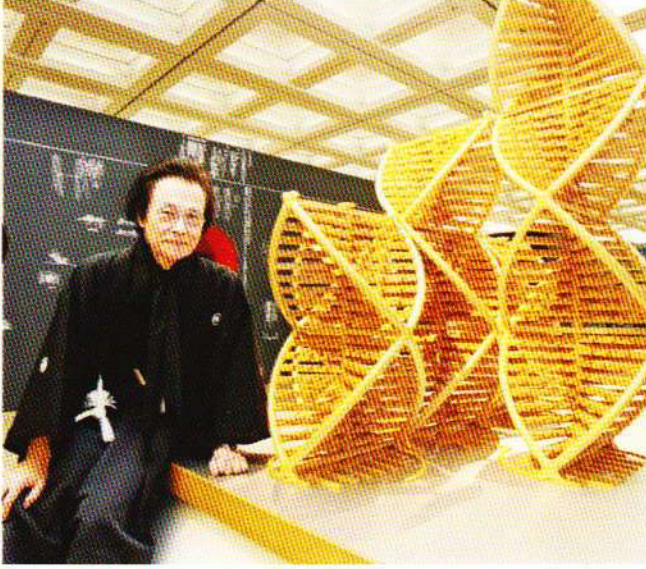
- ☐ köyün tarihi geçmişi
- ☐ köyün tarihi yapısı
- ☐ köyün tarihi gelenekleri
- ☐ köyün tarihi tutumu

donanım

- ☐ Binaların elektrik donanımını hangi şirkete yaptırdınız?
- ☐ Bu iş için yeterli donanım-ı sahip olduğunuzu düşünüyorum.
- ☐ Gemi müşterilerin ihtiyaçlarını karşılayacak donanım-ı ile hizmete başladı.
- ☐ Bilgisayarın ekranında yeni donanım bulunduğunu belirtiyor.

16 Dinleyelim, işaretleyelim

Doğa Dostu Mimar Kisho Kurokawa

Kurokawa,

- ☐ babasının isteği üzerine mimar olmayı seçti.
- ☐ küçük yaşta mimar olmaya karar verdi.
- ☐ yaşadığı karamsarlık sonucunda mimarlık yapmaya karar verdi.
- ☐ savaştan sonra yaşadığı şehri yeniden toparlayabileceğini düşündü.

Kurokawa'ya göre

- ☐ makine çağı yaşam çağı anlamına geliyor.
- ☐ ekonominin gelişmesi kültürle bağlantılıdır.
- ☐ yapılan binalarda sadece yerel kültür yansıtılabilir.
- ☐ şehir planlamak ve bina inşa etmek aynı mantığa sahiptir.

Kurokawa'nın mimarlık anlayışı,

- ☐ felsefeden yararlanmayı gerektirir.
- ☐ insan vücudunun yapısından da yararlanır.
- ☐ yalnızca modern tasarımlara açıktır.
- ☐ batı idealini temel alır.
- ☐ yeniyi gelenekselle birleştirmeye açıktır.
- ☐ 45 yıldır aynı temele sahiptir.

göz ardı etmek

- ☐ görünüşü ile dikkati üzerine çekmek
- ☐ dikkate almak
- ☐ elin emeğini gerektiren ince bir iş yapmak
- ☐ gereken önemi vermemek

17 Okuyalım, işaretleyelim

Mimaride Çevreci Tasarımlar

Binalarda Yeşil (Çevreci) Devrim

1970'li yıllarda yaşanan enerji krizi, yeşil (çevreci) mimarinin önemini daha da arttırdı. Camlı ve çelik binaları ısıtmak için gerekli olan enerji kaynaklarında sıkıntı yaşanması, mimarları 'akıllı binalar' inşa etmeleri konusunda harekete geçirdi. Mimarlar çevre faktörlerini de düşünerek 'Yeşil (çevreci) Binalar' inşa etme konusunda hızlı adımlar atıldılar.

Yeşil (çevreci) mimari enerji tasarrufunun yanı sıra verim artırıcı özellikleri ile uluslararası şirketlerin de öncelikli tercihi olmaya başladı. Enerji tasarrufunun yüzde 30'lara çıktığı yeşil binalarda üretimin arttığı ve sosyal problemlerin azaldığı saptandı.

Başlangıçta alternatif bir akım olarak nitelendirilen çevreci (yeşil) mimari artık betonarme holdingleri 'akıllı yaşam alanlarına' dönüştürüyor.

Çevreci Asansör

Kone, 200 binden fazla hidrolik yağlar gerektirmeyen asansör üretimiyle, dünyayı 2 milyon varil yağ veya 100 bin aracın neden olduğuna eşit karbondioksit salımından kurtardı. Bugün satın alınacak bu çevreci asansör yaklaşık 50 yıl sonra da binanızda çalışıyor olacak. 2050 yılından sonra dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisinin kentlerde yaşayacağı ve enerjinin giderek pahalılaşacağı tahmin ediliyor. Bilindiği gibi enerji tüketiminin yüzde 40'ı binalarda gerçekleşiyor ve bunun da yüzde 2'si ile 10'unun asansör ve yürüyen merdivenlerde kullanıldığı kabul ediliyor. Kone'nin yeniden kazanım sistemleri asansörde kullanılan enerjinin %50'sini ısıtma-soğutma veya aydınlatma amacıyla binaya geri döndürebiliyor.

Klimasız Serinlik

Almanya'nın önde gelen enerji şirketi RWE'nin Dortmund'daki binası enerji tasarrufu ilkeleri gözetilerek inşa edilmiş. Firmanın basın sözcüsü binanın inceliklerini şöyle anlatıyor: "Burası normal bir büro. Binanın tamamında klima cihazı yok ama tavanlardaki betonun içine yerleştirilmiş serinletici hortumlar ısıyı düzenliyor." Binanın projesini hazırlayan mimar, amaçlarının bir çeşit hücre büro yapmak olduğunu ve bu tür mimaride koridorun da kaçınılmaz olduğunu belirtiyor. Koridorun gün ışığı alma gereksinimini tüm büro kapılarının camdan olmasıyla dışarıdan gelen ışığın koridorlara yansımaları sağlayarak çözdüklerini açıklıyor. Bu binada alışlagelmiş gökdelenlere oranla yüzde 60 oranında enerji tasarrufu hedeflediği geri kalan % 40'lık enerji ihtiyacının ise yenilenebilir enerjiden sağlanacağı belirtiliyor.

Yeşil mimari,

1. uluslararası şirketler tarafından tercih edilme açısından ilk sıralarda.
2. günümüzde farklı akım olma özelliğinden sıyrılmıştır.
3. mimarların çabasıyla hızlı ilerlemiştir.
4. camlı ve çelik binalardaki malzeme sıkıntısından doğmuştur.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Klimasız bina tasarımı,

1. enerji şirketi tarafından kullanılıyor.
2. koridora sahip hücre büro özelliği taşıyor.
3. binanın dış duvarlarına yerleştirilen serinletici hortumlara sahip.
4. cam kapılarla gün ışığı probleminin çözüm bulunan bir büro.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Çevreci asansör,

1. binalardaki enerji tüketiminin yarısından fazlasını kurtarıyor.
2. makine dairesine sahip değil.
3. tarafından sağlanan enerji tasarrufunun yarısı ısı ve aydınlanma hizmetleriyle binaya döndürülebilir.
4. sayesinde dünya 100 bin aracın egzozlarından çıkan karbondioksitin zararlı etkilerinden kurtuldu.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Melinde farklı tasarımların ortak olarak,

- ☐ hangi düşüncelerle ortaya çıktığı belirtiliyor.
- ☐ kaç sene daha kullanılabileceği hakkında bilgi veriliyor.
- ☐ sağladığı enerji tasarrufu sayısal olarak açıklanıyor.
- ☐ Üreticilerinin ürünle ilgili açıklamalarına yer veriliyor.

18 Tasarlayalım, anlatalım

Benim Çevreci Binam

- Binanın genel görünümü
- Hizmet edeceği amaç
- Doğal hayata katkıda bulunacağı özellikler

19 Dinleyelim, işaretleyelim

Türkiye'de Bir Yeşil Bina

1. binanın inşa edilmeye başlandığı yıl
2. binanın yapımında çalışan eleman sayısı
3. binanın tamamlanma süresi
4. binanın içinde bulunan bölümler
5. binanın çevresinde bulunan doğal ortam

Var Yok

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Yeşil bina statüsü kazanan yapı,

- ☐ doğal aydınlatma ve havalandırma sistemine sahip
- ☐ biyolojik araştırma yapan personele hizmet veriyor.
- ☐ orta doğuda ve Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyor.
- ☐ sadece laboratuvar çalışmalarını yapmaya hizmet etme özelliğine sahip
- ☐ özellikle binaların havalandırma sistemlerine ait sorunlara çözümlerin aranacağı mekan olacak.

4 İşaretleyelim, tamamlayalım Televizyona Bağlı Hayatlar

Hayatta kalma savaşında dikkate değer çelişkilerden biri, organizmaların kendi arzuladıkları şeyler tarafından kolayca zarar görebilmeleri. Tıpkı balıkların oltanın ucundaki yemle, farelerinse peynirle avlanmaları gibi. İnsanların hayatı da düşkün oldukları şeylere bağlı olarak altüst olabiliyor.

Televizyon, ünü ve her yerde bulunabilirliğiyle, dünyanın en popüler boşa zaman geçirme makinesi olarak karşımıza çıkıyor. Çoğumuz onunla olabilmek için bir kitap okumadan, ailemizle ve arkadaşlarımızla konuşmadan, çocuğumuzla bir oyun oynamadan, gönlümüzce bir gezintiye çıkmadan geçiriyoruz günlerimizi.

Endüstriyel dünyada bireyler günde ortalama üç saatlerini plansız olarak televizyon seyretmeye ayırırlar. Bu saatler, bir gün içinde çalışma ve uyuma dışında tek bir faaliyet için ayrılan en büyük zaman dilimini oluşturuyor. Bazı yorumculara göre bu bağıllık basitçe şu anlama geliyor: İnsanlar televizyon seyretmekten hoşlanıyor ve onu seyretmek için bilinçli bir karar alıyorlar. Eğer her şey bundan ibaretse, o halde neden 5 yetişkinden 2'si, 10 gençten 7'si televizyon karşısında çok fazla zaman geçirdiğini düşünüyor ve bundan rahatsızlık duyuyor? Neden yetişkinlerin yaklaşık % 10'u kendini TV bağımlısı olarak tanımlıyor?

Fazlaca televizyon seyreden insanların günlük yaşamdaki duygu ve davranışlarını takip etmek için yapılan bir çalışmada, kişilerin televizyon seyrederken kendilerini pasif ama rahatlamış hissettikleri belirlenmiş. İnsanlar televizyon izlemeyi rahatlatmakla, dinlenmekle bir tutmaya şartlanmış durumdalar. Bu ilişki, izleme süresi boyunca kendini gösterdiğinden, zamanla kuvvetleniyor. Bağımlılık yapan ilaçlar da aynı şekilde çalışıyor. Kullanıcı, ilacın etkilerinin azaldığının farkına vardığında ilacı yeniden alma çabasına giriyor. Benzer şekilde, bireylerin, televizyon izlemeyi bırakırlarsa kendilerini daha az rahatlamış hissedeceklerini bilmeleri, televizyonu kapatmamalarında önemli bir etken olabiliyor.

Acaba çok fazla televizyon seyrederek vakit geçirenler diğer insanlara göre hayatı daha farklı mı yaşıyorlar? İnsanlarla beraber olmaktan hoşlanmıyorlar mı? Bu tür sorulara cevap aramak için yapılan araştırmalar da var ve çıkan sonuç şu: Aşırı derecede televizyon seyredenler az televizyon seyredenlere göre kendilerini belirgin bir şekilde daha huzursuz, sinirli, sabırsız ve daha az hoşgörülü, yaratıcı, mutlu hissediyorlar. Toplum içine daha az karışıyor, sosyal etkinliklerde bulunmuyor ve aşırı şişmanlığa daha yatkın oluyorlar. Peki, insanlar sıkıntı ve yalnızlıktan mı TV'ye yöneliyor, yoksa TV seyretmek mi insanları sıkıntı ve yalnızlığa itiyor? Gerçek, her ikisinin de bir kısır döngü şeklinde birbirini tetiklediği...

Televizyonun cazibesi, kısmen bizim kendi biyolojik tepki mekanizmamızdan da kaynaklanıyor. Aynı sahne içinde kamera açısının değişimi, bir sahneden diğerine geçiş, ani ses artışı gibi basit biçimsel özellikler bizim televizyona odaklanmamıza yol açıyor. Bu durumda, yönelme refleksi, eğer televizyon açıksa, "Gözlerimi ondan ayıramıyorum.", "Daha az televizyon seyretmek istiyorum ama başaramıyorum." türünden açıklamaları kısmen cevaplayabiliyor. Özellikle reklamlarda ve müzik kliplerinde bu biçimsel özellikler dakikada bir gibi bir sıklıkla verilerek, yönelme refleksi sürekli olarak aktif tutuluyor ve sonuçta insan televizyon olmadığı hayatta bir eksiklik duymaya başlıyor.

Tüm bunlar tabii ki televizyon seyretmenin ille de problem doğuracağı anlamına gelmiyor. Televizyon eğlendirici olduğu gibi öğretici de olabilir ve oyalanma, kaçış, stresi yenme, dikkati dağıtma gibi gereksinimlerimizi karşılayabilir. Sorun, insanların bu kadar fazla televizyon seyretmemeleri gerektiğini düşünmeye başladıklarında ve ne yazık ki kendilerini bu durumu azaltmak için bir şeyler yapamadıklarını fark ettiklerinde kendini gösteriyor.

Bilim ve Teknik Dergisi
Sayı 425

Televizyonun,

	Var	Yok
1. zaman kaybına yol açtığı	☐	☐
2. insanların sosyal hayatında yalnızlaşmaya neden olabildiği	☐	☐
3. uyuşturucularla benzerliği	☐	☐
4. yarattığı ruhsal sorunlar	☐	☐
5. stresle mücadele etmek için kullanılabileceği	☐	☐
6. günümüz dünyası için bir zorunluluk olduğu	☐	☐

Doğru Yanlış

	Doğru	Yanlış
1. Günümüzde insanlar televizyon izlemeye çalışmak ve uyumaktan daha çok zaman ayırmaktadır.	☐	☐
2. Televizyon, zamanın boşa harcanmasına neden olan en yaygın araçtır.	☐	☐
3. Gençlerin çoğu uzun süre televizyon izlemekten kendilerini alamazlar da aslında bu durumdan rahatsızlık duymaktadır.	☐	☐
4. Bağımlılık yapan ilaçlarla televizyon arasındaki benzerlik her ikisinde de kurtulma çabalarının sonuçsuz kalmasıdır.	☐	☐
5. Televizyonun çekiciliği sadece insana güzel vakit geçiriyor olmasından kaynaklanmamaktadır.	☐	☐

1. Bazıları televizyonun keyif almak için bilinçli bir kararla izlendiğini söylese de _____

2. Televizyon izlemenin bir bağımlılığa dönüşmesinin nedenleri, _____

3. Çok fazla televizyon seyredenler _____

5 Dinleyelim, işaretleyelim**Türkiye'de Televizyon Nasıl İzleniyor?**

	Var	Yok
1. Araştırmanın amacı	☐	☐
2. Ankete kaç kişinin katıldığı	☐	☐
3. Araştırmanın hangi illerde yapıldığı	☐	☐
4. Anketin kaç sorudan oluştuğu	☐	☐

Televizyonun,

	Var	Yok
1. Evinizde kaç adet televizyon var?	☐	☐
2. Ev dışında da televizyon seyrediyor musunuz?	☐	☐
3. Birden çok televizyon edinmenizin sebebi nedir?	☐	☐
4. Genelde ne zaman televizyon seyredersiniz?	☐	☐
5. Hangi durumlarda televizyon izlersiniz?	☐	☐
6. Günde kaç saat televizyon izlersiniz?	☐	☐
7. Reklamları izler misiniz?	☐	☐
8. Televizyon izlerken niçin kanal değiştirirsiniz?	☐	☐

Türkiye'de,

	Doğru	Yanlış
1. evlerin çoğunda en az iki televizyon bulunmakta.	☐	☐
2. 45 yaş üstü izleyiciler günde en az üç saat televizyon izlemekte.	☐	☐
3. izleyiciler sabah kuşağındaki programları izlemeyi tercih etmemekte.	☐	☐
4. televizyonun aile yapısını olumsuz etkilediği düşünülmekte.	☐	☐
5. televizyonda en çok haber, gezi, belgesel, yarışma ve eğlence programlarının olması arzu edilmekte.	☐	☐

6 Yazalım

Ülkenizdeki televizyon izleme alışkanlıklarını kendi gözlemlerinizi doğrultusunda açıklayınız.

7 Okuyalım, işaretleyelim

Issız Bir Adaya Düşseniz

Etrafımdaki insanlar son günlerde devamlı bir diziden bahsediyorlardı. Söylediklerine göre, bu dizide ıssız bir adaya düşen uçaktan kurtulanların verdiği yaşam mücadelesi o kadar etkili anlatılıyordu ki, seyretmeye başlayınca en az iki-üç bölüm bitirmeden televizyonun karşısından kalkmak mümkün olmuyordu. Diziyile ilgili anlatılanlar bana bir şey ifade etmiyordu ama insanların bu diziyeye neden böyle bağlandıklarını da merak etmiyordum.

Arkadaşlarımla buluştuğum zamanlarda bile günlük konularla başlayan sohbet dönüp dolaşıp bu diziyeye geliyordu. "Adadaki siyah dumanın sırrı ne sence?" "Ben olsam Sawyer'i tercih ederdim." "Sezonun son bölümünde Jack'i öyle görünce çok şaşırdım." gibi bana anlamsız gelen konuşmalara geçince ben sohbet dışında kalıyor, bir kenarda oflayıp pufluyordum. Arkadaşlarımla gerçekdışı bir dünyaya kendilerini bu kadar kaptırmasına anlam veremiyordum. Bu diziyi benim de izlemem gerektiği konusundaki ısrarlarına ise hiç kulak asmıyordum. Issız adaya düşen bir uçağın hikayesi ne kadar ilgi çekici olabilirdi ki?

Gün geçtikçe dizinin büyüğü sadece yakın arkadaşlarımı değil, iş yerindekileri de sarmaya başlayınca artık sinirlerim yavaş yavaş bozulmaya başladı. Çünkü diziyile ilgili konuşmalara katılmadığım için sosyal ortamlardan uzaklaşmaya başlamıştım. Bir dizinin insanlarla aramı bu kadar açacağını tahmin etmezdim.

Diziyi seyretmemek konusunda gösterdiğim aylar süren inat, bir gün arkadaşımın bana ilk sezon bölüm-

lerini vermesi üzerine sona erdi. Tüm önyargımla ilk bölümü izlemeye başladım. Issız adaya düşen uçak, yerde yaralıları, telaşla sağa sola koşturan bir adam... "Eee, bu dizinin ilgi çekici tarafı ne? Bu hikayeden en fazla kaç bölüm çıkar ki?" diye düşündüm. Sonra, kaç bin kilometreden düşen uçaktan sağ çıkabilen hamile bir kadın ve olan onca felakete rağmen huzurlu bir yüz ifadesiyle etrafa bakınan bir adamı gördüm. Kalabalığın içinde fark edilen gizemli bir kadın, ukala tavırlar sergileyen bir adamı görünce olacakları 'birazcık' merak etmeye başladım. Adadaki insanları tanıkça onların enteresan kişiliklere sahip olduklarını fark ettiğimde "Eh, biraz daha seyredeyim bari." dedim kendi kendime. İlk bölümü bitirdiğimde kafamda soru işaretleri oluşmaya başladı. İkinci bölümde kazazedelerin adanın mistik güçleri olduğunu keşfetmeleriyle dizi daha da ilgimi çekmeye başladı. Üçüncü ve dördüncü bölümleri bitirdiğimde uykusuzluktan gözlerim kapanıyordu ama adayla ilgili merakım daha da artmıştı. Bu gizemli adaya düşenlerin daha önce tanışmadıkları halde kazadan önce birbirlerinin hayatlarına bir şekilde girdiklerini anladığımda artık ben de bir "Lost" bağımlısı olmuştum.

Şimdi eleştirdiğim arkadaşlarım gibi benim için de en önemli gündem maddesi "Lost" oldu. Daha önce hiçbir diziyi böyle bir ilgiyle seyretmediğim için bu bağımlılık ne kadar sürer bilmiyorum. Şimdilik, gerçek hayattan uzak bile olsa, bu dizideki olayların heyecanını arkadaşlarımla paylaşmanın keyfini çıkarıyorum.

Doğru Yanlış

1. Yazarın merakı dizinin konusuna yönelik. ☐ Doğru ☐ Yanlış
2. Yazarın diziye olan ilgisizliği iş arkadaşlarının sinirlenmesine neden oluyordu. ☐ Doğru ☐ Yanlış
3. Yazar dizi yüzünden kendisini dışlanmış hissediyordu. ☐ Doğru ☐ Yanlış
4. Yazar başlarda diziye karşı olumlu bir tutuma sahipti. ☐ Doğru ☐ Yanlış
5. Yazar sonunda arkadaşlarının diziyle ilgili fikirlerine katıldı. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Yazar ilk bölümü seyrederken,

- ☐ dizinin ne kadar süreceği hakkında tahminde bulunuyor.
- ☐ arkadaşlarına hak vermesi gerektiğini düşünüyor.
- ☐ diziyle ilgili ön yargısı yok olmaya başlıyor.
- ☐ diziyle ilgili merak ettiği konular oluyor.

Dizi _____ sayesinde yazarın ilgisini çekiyor.

- ☐ etrafındakilerin tavsiyeleri
- ☐ kahramanların farklı özellikleri
- ☐ çekildiği mekanın çekiciliği
- ☐ kahramanların farklı özellikleri
- ☐ adanın sahip olduğu esrarengiz güçler
- ☐ karakterlerin karşılaşmalarının arkasındaki gizem

Yazar diziye anlatırken,

- ☐ diziye karşı izlemeyen önceki yaklaşımından söz ediyor.
- ☐ arkadaşlarının ve işyerindekilerin diziye sevmelerini belirtiyor.
- ☐ izlemeyen konusundaki kararlılığının nasıl kırıldığını açıklıyor.
- ☐ dizideki karakterlerden bazılarının özelliklerinden bahsediyor.
- ☐ dizinin teknik yönden başarısına değiniyor.
- ☐ hangi bölümden itibaren diziye ilgi duymaya başladığını açıklıyor.
- ☐ arkadaşlarıyla dizi hakkında yaptıkları yorumlardan söz ediyor.

8 Yerleştirelim

Mavi Ay

çek- • dön- • seyrete- • çök- • farklı ol-

Cuma akşamlarıydı sanırım, "Mavi Ay" adında dedektiflik dizisinin yayınlandığı gün. Cuma günleri hepimize haftanın son çalışma gününün yorgunluğu _____ ama diziye izlemek için ekranlarımızın başına geçince yorgunluk falan kalmazdı üzerimizde.

Birbirlerinden farklı karakterlere sahip bir kadın ve erkeğin aynı dedektiflik ofisini işlettiği dizideki olaylar çeşitli suçlar etrafında _____ ama konular bazen öyle komik işlenirdi ki hepimiz büyük keyifle seyrederdik bu diziye. İki karakter _____ ama birbirlerini çok güzel tamamladıkları için biz dizinin müdavimleri olarak onların birbirlerine aşık olacakları günü merakla bekliyorduk.

O yıllarda da dizilerin kahramanları saç modelleri, kıyafet tarzları ve hareketleriyle örnek alınırdı. Oyunculara biraz da olsa benzeyenler ilgiyi üzerlerinde toplamak için giyim tarzını taklit ederlerdi. İlgi _____ ama yine de dizinin kahramanlarının yerine o kadar kolay geçemezlerdi. Çünkü zamanlardaki renksiz hayatımızda ulaşılmaz bir yere sahipti bu kahramanlar. Bu dizi için de aynı şey geçerliydi.

Dizi bittiğinde çok üzölmüştük. O zamanlar bu diziye keyifle _____ şimdi yayınlansa o eski tadı alabilir miyiz, bilemiyorum.

9 Yazalım

Bir televizyon kanalı yeni sezonda izlenme oranı yüksek, iddialı bir dizi yayınlamak istiyor. Bunun için farklı senaristlerin senaryolarını değerlendirmeye alacağını açıkladı. Siz de dizi senaristi olduğunuzu düşünün. Dizinin ilk bölümünün senaryosunun özetini yapın ve kanalın sizi tercih etmesini sağlayın.

Senaryonuzu yazarken,

- ilk bölümden izleyicinin dikkatini çekecek ilginç karakterler oluşturun.
- ne olduğunu tam açıklamadan geçmişle ilgili gizemli bir olaya değinin.
- senaryoda işlenen konunun daha önce işlenmemiş, özgün bir konu olmasına dikkat edin.
- bölümü merak uyandıracak bir sonla bitirin.

12 Okuyalım, işaretleyelim

Hayata Kısa Bir Mola

Günümüzde değişen hayat şartları nedeniyle birbirleriyle iletişimleri azalan insanlar, yalnızlıklarını gidemenin en kolay yolunu dizi izlemekte buluyor. Diziler birçok insan için yorgun bir günün sonunda stresi atmanın, günlük işlere bir ara verip kafalarını boşaltmanın bir aracı olarak görülüyor.

Çoğu insan beğendiği diziyi seyretmek için televizyon başına geçtiğinde kendi sıkıntılarını bir süreliğine de olsa geride bırakıp hayali bir dünyaya dalıyor. Seyredilen diziler insanlara sorumluluklarından sıynıp başka kişilerin hayatları hakkında yorum yapma şansı da veriyor. Bu dünyada olup bitenler genellikle kendi hayatında olmasını istedikleriyle benzerlik gösterdiği için, kendini dizinin kahramanının yerine koymak kısa bir zaman için bile olsa insanın kendisini iyi hissetmesini sağlıyor. Özellikle bu kahramanlar mükemmel hayatlara sahipse insanlar kendilerini onlarla

özdeşleştirmekten büyük keyif alıyor. Bazen ana karakterlerin giydiği kıyafetler, taktığı aksesuarlar ve saç stilleri moda haline geliyor. İnsanlar hayran oldukları ve kendilerine yakın buldukları karakterlerin tarzlarını taklit ederek kendilerini daha iyi hissediyorlar. Diziler iyi vakit geçirmenin en kolay ve en masrafsız yolu olması açısından da avantaj sağlıyor. Dizileri takip etmek için yapacağınız tek şey rahat koltuğunuza oturup kendinizi dizinin akışına bırakmaktan başka bir şey değil.

Bütün bu avantajlarına rağmen dizilerin de diğer alışkanlıklarda olduğu gibi bağımlılık yaratması söz konusu. Sosyal hayatın çoğu kez dizilere göre düzenlenmesi, yalnızlığı gidemenin yolu olarak görülen dizilerin bireyi giderek toplumdan uzaklaştırması, aynı evde yaşayan insanların bile birbirlerinden uzaklaşması ise dizilerin dezavantajlı yönleri.

	Doğru	Yanlış
1. insanlarla iletişim kurmanın bir yolu dizi izlemek	☐	☐
2. diziler insanların hayalperest olmasına neden oluyor.	☐	☐
3. dizilerdeki hayatlar seyredenlerin hayalindeki yaşam tarzına yakın oluyor.	☐	☐

	Var	Yok
1. Kişisel özelliklere göre farklı dizi seçimleri	☐	☐
2. İnsanların rahatlatma aracı olarak dizileri tercih etmesi	☐	☐
3. Dizilerin giyim tarzına olan etkisi	☐	☐
4. Maddi açıdan dizi seyretmenin yararı	☐	☐

13 Dinleyelim, eşleyelim, işaretleyelim

Planım Yok, Dizilerim Var

Zor Hayat	☐ Cumartesi akşamı yayınlanıyor.
İstanbul Aılıyor	☐ İzlenme oranı giderek artıyor.
Gençlik Ateşi	☐ Ela'ya kendi hayatını hatırlatıyor.
Aile Bağları	☐ Sezonun son bölümü yayınlanıyor.
Güzel Günler	☐ Yeni bir moda yarattı.

Ela,

- ☐ vakitsizlikten sosyal etkinliklere katılamıyor.
- ☐ eve gelince ilk iş olarak televizyonu açıyor.
- ☐ dizilere ilgisinin çocukluk yaşlarında başladığını düşünüyor.
- ☐ kendisine bir dizi film kahramanını örnek alıyor.

Berrin,

- ☐ çalışırken televizyonun açık olmasından rahatsız olmuyor.
- ☐ Ela'nın dizilerle ilgili yorumlarını ilgiyle dinliyor.
- ☐ kanallarda yayınlanan dizilerin çoğu hakkında fikir sahibi.
- ☐ film izlerken yanındaki kişilerle yorum yapmayı seviyor.

Eda ve Berrin konuşmalarında _____ konusuna değinmiyor.

- ☐ diziyile ünlü olan kişiler
- ☐ gençlerin tercih ettiği diziler
- ☐ eğitici televizyon programlarının
- ☐ eski ve yeni diziler arasındaki fark

Hele evde kimse yoksa değmeyin keyfime!

- ☐ Evde kimse olmadığında keyfim kaçır.
- ☐ Evde yalnız olduğumda rahatsız edilmek istemem.
- ☐ Evde tek kaldığımda keyif yapmama kimse karışamaz.
- ☐ Evde yalnız olmak keyfimi daha da artırır.

10.3 Yarışalım mı?

14 Dinleyelim, işaretleyelim

Yarışırken Neler Yaşıyoruz?

1. Televizyondaki yarışmalar gençlere ünlü, zengin ve güçlü olmanın önemli ve kolay olduğu mesajını veriyor.
2. Genç insanlar her dönemde olduğu gibi günümüzde de toplumu kurtarma hevesindedir.
3. Yarışmayı kaybedenlerin üzülmelerinin asıl nedeni hayallerine ulaşma imkanını kaybettiklerini düşünmeleridir.
4. Günümüzde gençlerin iş kurarak, emek karşılığı olan parayı kazanarak statü sahibi olma hayali, onları yarışmalara katılmaya yöneltmektedir.
5. Yarışma türü ve içeriği değişse de yarışmacı olarak katılanların amacı aşağı yukarı aynıdır.
6. Yarışmalara katılan gençlere göre, amaçlarına ulaşmak için yapacakları her davranış doğrudur.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Yanıtı metinde

Var Yok

1. Yarışmalar gençlere ne gibi mesajlar veriyor?
2. Önceki yıllarda ne gibi toplumsal değerler ön plandaydı?
3. Gençlerin kişisel olarak ön plana çıkma isteğinin sebebi nedir?
4. Yarışmayı kaybetmeleri durumunda gençlerin neler yapması gerekir?
5. İnsanlar birbirlerinin hayatlarını niçin merak eder?
6. Fanatik olmanın izleyicinin psikolojisine olumsuz etkileri nelerdir?

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

15 Seçelim, açıklayalım

Yarışmalar, yarışmacılar ve ben

1. Bana göre bilgi ya da performans sergilenmeyen programlar yarışma olarak

☐ tanımlanabilir ☐ tanımlanamaz

Çünkü

2. İnsanların yarışmalara katılma isteklerini anlaşılabilir

☐ buluyorum ☐ bulmuyorum

Söyle ki

3. Bence yarışmacı olmanın insana kazandırdığı bir şey

☐ var ☐ yok

Mesela

4. Bu tür yarışmaları sıkı takip edenleri

☐ anlıyorum ☐ anlamıyorum

Ama

18 Okuyalım, işaretleylim

Televizyonda Yarış Var

"Reality Show" kapsamındaki yarışmalar dünya televizyon literatüründe, "oyuncu olmayan insanların belli bir zaman diliminde doğal ya da yaratılmış ortamlarda, kendilerini sürekli izleyen kameralar yokmuş gibi davranarak yaşamalarına ve bu sürenin sonunda bir ödül kazanmalarına dayanan bir program türü" olarak tanımlanıyor. Ama "gerçek hayata dayanan" bu programlarda yarışmacıların aktörler değil de "gerçek" insanlar olmaları ve belli bir metne bağlı olmadan davranışları dışında bu programların ne kadar gerçek oldukları ve gerçeği yansıttıkları tartışmalı. Gerçi bir zaman sonra, ara sıra da olsa bazı yarışmacılar kameralara aldırmadan "kendisi gibi davranmaya" başlıyor ve gerek yarışmacılar, gerek ekran karşısındakiler için asıl eğlence ondan sonra başlıyor.

"Reality show"lara yarışmacı olarak katılmanın en cezbedici yanı elbette ödüller, ki bunlar genelde para, aşk ve şöhret üçlüsünden birini ya da birkaçını aynı anda kazanmak demek. Günümüz yaşantısının beraberinde getirdiği yeni yükselen değerler "amaca ulaşmak için her yol mübah" ve "altta kalanın canı çıksın" felsefelerini öne çıkarıyor. Bu kavramları birbir benimsen yarışmacılar da olaya aldatma, gözyaşı, mümkün olduğunca yalan ve entrika katarak ortaya kötü yönetilmiş ve kötü oynanmış teatral bir seyirlik çıkarıyorlar.

Ekranın diğer tarafında ise izleyiciler hiç tanımadıklarını ama muhtemelen kendi hayatlarında benzerleri bulunan ya da kendilerine bir nedenle yakın buldukları bir grup insanın birbirlerini aşağılamalarını, kavga etmelerini ve ödüle ulaşmak için her şeyi yapmalarını seyrediyoruz. Kimileri gece yarısı vakit bulunca, kimileri akşam yemekleri sırasında ailecek, kimileri ise bizzat bu programları arayarak, stüdyolara giderek ve bir yarışmacının fanatığı olarak katılıyor bu şova.

Dünya televizyonları "Reality Show" kavramıyla ilk kez 1989 yılında MTV'de yayınlanmaya başlayan "Real World (Gerçek Dünya)" aracılığıyla tanıştı. Birbirini hiç tanımayan yedi gencin birkaç ay süreyle aynı evde, kendilerini 24 saat boyunca takip eden kameralarla yaşa-

dıkları program yıllardır devam ediyor.

Türkiye'nin "Reality Show" türündeki yarışmalarla tanışıklığı 2001 yılında Show TV'de yayınlanmaya başlayan, dünya televizyonlarında "Big Brother (Büyük Birader)" adıyla bilinen "Biri Bizi Gözetliyor" ile başladı. Yarışma, bu türün belki de ana teması olan "başkalarının hayatını gözetleme" durumunu baştan kabul ederek yarışmanın özgün isminden çok daha başarılı bir isimle yayınlandı Türkiye'de. Daha sonra 2003 yılının ortasında, yurtdışında "Bachelorette (Bekar)" adıyla yayınlanan evlilik temalı yarışma, "Ben Evleniyorum" adıyla Türkiye'de yayınlanmaya başlandı. Bunu Avrupa ve Amerika televizyonlarının gözbebeği olan ve son iki yıl-

da yepyeni müzik starları yaratan "American Idol" adlı yarışmanın "Pop Star Türkiye" ismiyle yayınlanması izledi. Geçen yıl Amerika'nın en çok konuşulan şovu olan, 16 kişinin arasından, verilen işleri en kârlı ve başarılı bitirenin çok yüksek bir maaşla büyük bir şirketin başına geçirildiği, Amerika'da medyatik iş adamı Donald Trump tarafından sunulan "The Apprentice" var bir de. Bu yarışma da Türkiye'de "Çıracak" adıyla yayınlandı. Kim bilir diğerlerine göre daha anlamlı bir yarışma olduğu söylenebilir

belki de...

Bu programların son yıllarda Türk ve dünya televizyonlarında bu kadar fazla olmasının nedenlerinden biri hiç şüphesiz prodüksiyonlarının dizilere göre oldukça ucuz olması. Çünkü alınan yüksek reytingler sonucu gelen reklamlar, yarışma sırasında kullanılan ürünlerin reklamları, yarışmadan sonra piyasaya sürülen ürünler var ve elbette bu para akışını devam ettirebilecek yeni yeni inanılmaz "reality show"lar...

Kanallar internette düzenledikleri yarışmalarla yeni ve yaratıcı şovlar arar oldu ama seyircilerin artık birbirinin tekrarı ve taklidi bu programları seymekten sıkıldığı ve yakında sadece en iyi olanların yayına devam edeceği konuşulsa da programlara olan ilgi hiç de azalacağı benzemiyor.

Özkan Cangüven'in "Ah Şu Yalan Dünya" adlı yazısından uyarlanmıştır

Doğru Yanlış

1. Sözü edilen yarışmalarda gerçek olan sadece ortada oyuncu ve senaryo olmaması. ☐ ☐
2. Yarışmalarda görülen olaylar inandırıcı. ☐ ☐
3. "Biri Bizi Gözetliyor" yarışmasının adı içeriğiyle örtüşmüyor. ☐ ☐
4. Yayınlanan yarışmaların pek çoğu anlamsız. ☐ ☐
5. Gelecekte de insanlar bu yarışmalara ilgi göstermeye devam edecek. ☐ ☐

Var Yok

1. İnsanların bu yarışmalara katılmasının tek nedeni popüler olmanın yükselen bir değer olmasıdır. ☐ ☐
2. Bu yarışmaların izlenme nedeni, izleyicilerin ekrandaki olaylar ile hayatları arasında bir şekilde paralellik kuruyor olmasıdır. ☐ ☐
3. Bu yarışmalar izleyicilerin hayatlarında birbirlerinden farklı yoğunlukta yer tutuyor. ☐ ☐
4. Yarışmacılar kazanma amacıyla doğallıktan uzaklaşıyor. ☐ ☐

Yarışma programlarının maliyetinin ucuz olma nedenleri,

- ☐ çok izlendikleri için yayınları sırasında çok reklam alabiliyor olmaları.
- ☐ yarışmacıların kullandıkları ürünlerin reklam malzemesi olarak kullanılabiliyor olması.
- ☐ oyuncu olmayan insanlarla çekildiği için onlara fazla para ödenmemesi.
- ☐ yarışma ve yarışmacıların popülaritesi sayesinde piyasaya yeni ürünler sürülmesine ve bu ürünlerin satılmasına olanak vermesi.

"Altta kalanın canı çıksın" deyimini _____ ile ilgili değildir.

- ☐ acımasızlıkla ☐ bencillikle
- ☐ kıskançlıkla ☐ çıkarıcılıkla

"Bu programların ne kadar gerçek oldukları ve gerçeği yansıttıkları tartışılmalı."

- ☐ Bu programların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını tartışmak gerek.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı konusunda farklı görüşler var.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıttığı doğru değil.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıttığına inanmıyorum.

19 Seçelim, tartışalım

Ben Yarışır mıyım?

- Hangi yarışmada olmayı tercih ederdiniz? Niçin?
- Bu yarışmalardan hangisini izleyici olarak takip edebilirsiniz? Niçin?
- Ülkenizde bu yarışmalardan ya da benzerlerinden en çok ilgi göreni hangisi? Sizce niçin?

Muhteşem Yarış (Amazing Race): İkişer kişilik altı takım sınırlı bir bütçeyle dünyanın çeşitli köşelerindeki ipuçlarını takip ederek son duraktaki 1 milyon doları kazanmak için savaşır. Her durağa en geç gelen takım elenir. Takımlar birbirlerini görmeden yetenekleri doğrultusunda yalnızca zamana karşı yarışır.

Köstebek (The Mole): 10 kişi kendilerine verilen görevleri yerine getirmeye çalışırken, aralarından biri köstebeklik yapıp verilen görevleri baltalamaya çalışır. Her bölümün sonunda köstebeği yakalamaya en uzak kişi yarışmadan atılır ve yarışmanın sonunda köstebeğin kim olduğunu bilen yarışmayı kazanır.

Hayatta Kalan (Survivor): Sekiz kadın ve sekiz erkekten oluşan yarışmacılar ıssız bir adada yemek, içecek ve sığınacak bir yer bulmak ve kendilerine bir dünya kurmak için kıyasıya mücadele eder. Her hafta adadan bir kişiyi elerler. Kazanan 1 milyon dolar alır.

Kuşu (The Swan): Fiziksel olarak oldukça problemli kadınları alıp onları baştan aşağı yenileyip en sonunda gerçek bir güzellik yarışmasıyla birinciyi seçmeye dayalı bir yarışma programı. Yarışmacılar üç ay boyunca kendilerini göremezler ve gördükleri zaman da tanıyamazlar zaten.

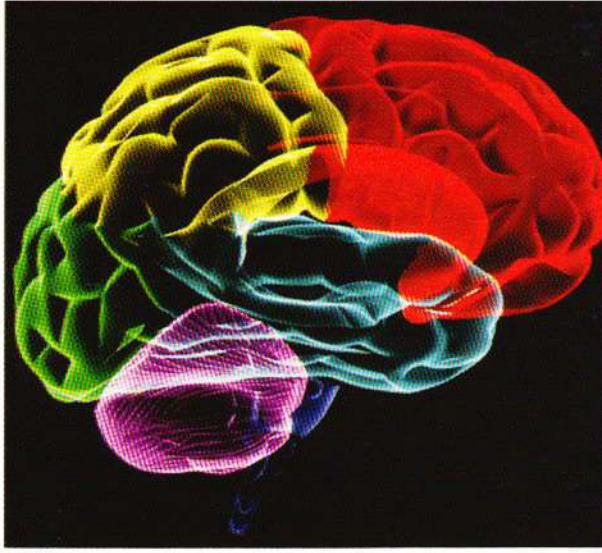
Bekâr (Bachelorette): Bekâr bir kız veya erkek, karşı cinsten 25 kişiyle tanışır. Her hafta sonunda daha iyi tanımak istediklerine bir gül vererek yarışmada kalmalarını sağlar. Sonunda kendine en uygun partneri edinmeyi hedefler.

Biri Bizi Gözetliyor (Big Brother): Birbirini tanımayan 15 kişi 100 gün boyunca kameralarla dolu bir evde, taksicilikle geçinerek yaşar. Her hafta izleyiciler tarafından en az sevilen kişi elenir. 150.000 Lira ödül birincinin olur.

3 İşaretleyelim, eşleyelim, anlatalım

Beyninizin Hangi Lobu Çalışıyor?

	Var	Yok
1. Ned Herrmann'ın nörolojiyle ilgilenme nedeni	☐	☐
2. Herrmann'dan önce beyinle ilgili çalışmalar konusunda bilgi	☐	☐
3. Herrmann'ın lobları renklerle adlandırmasının nedeni	☐	☐
4. Herrmann'ın testinde yer alan sorular	☐	☐
5. Beyinde, istenilen lobu baskın hale getirmek için yapılması gerekenler	☐	☐
6. İnsanların birbirinden farklı olmasının nedeni	☐	☐

	Doğru	Yanlış
1. Beynimizde hangi lobun baskın olacağı büyük ölçüde doğuştan getirilen özelliklerle belirleniyor.	☐	☐
2. Aile içi ve okul öncesi eğitimimiz beynimizde hangi lobun baskın olacağına etkilidir.	☐	☐
3. Psikolojinin renkler için söyledikleriyle Herrmann'ın çalışmalarının sonuçları uyuşmuyor.	☐	☐
4. Yedi yaşımızdan sonra baskın beyin lobumuz değişmiyor.	☐	☐
5. Beyin lobları incelemesi, şirketlerin eleman seçimi ve kişilerin doğru eşleri bulabilmeleri için yapılıyor.	☐	☐
6. Beyin konusunda yapılan çalışmalar insan davranışını çözümlmeye hizmet ediyor.	☐	☐

1. Acele işe şeytan karışır.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

2. Âşığa Bağdat sorulmaz.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

3. Atın ölümü arpadan olsun.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

4. Eşğini sağlam kazığa bağla.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

5. Önüne bakma sonuna bak.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

6. Bin dost az, bir düşman çok.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

7. Gönül ferman dinlemez.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

8. Bugünün işini yarına bırakma.

☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

Mavi lob baskın olanlar: _____

Yeşil lob baskın olanlar: _____

Kırmızı lob baskın olanlar: _____

Sarı lob baskın olanlar: _____

Bence benim beynimde baskın lob

Çünkü

4 Dolduralım, eşleyelim

Kadın ve Erkek Beyni Farklı mı?

Kadın ve erkek beyni arasında tabii ki fizyolojik, anatomik ve biyolojik farklar var. Bu farklardan bazılarını ve onların neden olduklarına bir göz atalım istedik.

Kadınların beyinleri erkeklerden daha küçük ancak kadınlarda gri hücreler daha fazla. Gri hücreler beynin düşünmemizi sağlayan kısımları. Erkek beyni daha büyük olmasına rağmen her iki cinsiyetin de zeka testlerinde eşit derecede performans göstermesi bu şekilde açıklanıyor. Erkeklerin gri hücrelerinin daha az olmasına karşın beyaz hücreleri daha fazla, bu hücreler ise uzak bölgeler arasındaki bilgi transferini sağlıyor. Bu da kadınların neden sözel ifade becerilerinde erkeklerden daha iyi olduğunu ve erkeklerin sanal konularda kadınlardan daha iyi olduğunu açıklıyor.

Bir görüntüleme çalışmasında erkeklerin bir iş yaparken beyin her iki tarafında da farklı beyin bölgelerinin aktive olduğu belirlenmiş. Kadınlarda ise aktive olan bölgeler beyin sadece sağ tarafındaymış.

Tüm bunların yanı sıra kadın ve erkek beyninin farklı olmasının aşağıdaki örnekler gibi farklı sonuçları da var.

Yön bulma:

Kadınlar çevrelerinde yön bulmak için belirli işaretleri kullanırken erkekler pusula yönlerini kullanıyorlar.

Zihinsel beceriler ve hafıza farklılıkları:

Beyin yaşlandıkça doku hacmi azalır ve sıvı miktarı artar. Bu etki kadınlarda erkeklerde olduğundan daha az şiddetlidir. Bu da kadınların yaşları ilerlese de matematik, düşünme vb. zihinsel becerilerinde daha az gerileme olmasını sağlıyor. Ancak konu unutkanlık olunca kadınlar unutkanlığa erkeklerden daha fazla eğilimli. Yani hafıza konusunda erkeklerin gerisinde kalıyorlar. Bunun nedeni de muhtemelen kadınların sinir hücresi ve sinir hücreleri arasındaki bağların kaybına daha yatkın olmasıdır deniliyor. Ancak hatırlanacak şey insanların yüzüyse, kadınlar bu konuda erkeklerden daha iyi.

Dil farklılıkları:

Yaşayan beyin görüntülendiği çalışmalarda kadınların dinlerken beyin her iki tarafındaki sinir hücrelerinin de aktive olduğu gözlenirken erkeklerin beyininde sadece bir tarafının aktive olduğu gözlenmiş.

Erkekler ve kadınlar tek kelimeleri benzer şekilde işliyor. Ancak bütün bir cümlelerin yorumlanmasında erkeklerin beyinlerinin tek tarafını kullanırken kadınlar her iki tarafını da kullanıyorlar.

Erkek çocukların disleksi gibi gelişimsel dil bozuklukları olma sıklığı kız çocuklarından daha fazla. Çocuklukta farklılıklara rağmen yetişkin kadınların erkeklerden daha az dil bozukluğu olup olmadığı net değil.

Dilara Koçak'ın aynı adlı yazısından uyarlanmıştır

	Kadın	Erkek
Yön bulma	<i>İşaretleri kullanır</i>	<i>Pusula kullanır</i>
Hafıza kaybı		
Zihinsel beceriler		
Tümcelelerin yorumlanması		
Dil bozuklukları		

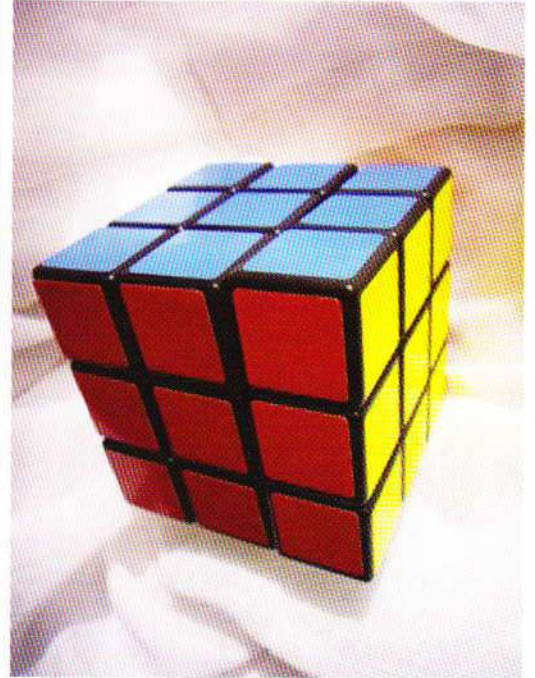
1. Kadınlar ve erkekler bir iş yaparken
2. Kadın ve erkek beyinlerinin büyüklüklerinin farklı olması
3. Erkekler daha fazla beyaz hücreye sahip olduğundan
4. Beynin düşünmemizi sağlayan kısmı
5. Kadınlar daha fazla gri hücreye sahip olduğundan
6. Beyaz hücreler

- ☐ zeka düzeylerini etkilemiyor.
- ☐ gri hücrelerdir.
- ☐ uzak bölgelerdeki bilgi transferini sağlıyor.
- ☐ sözel ifade becerileri daha kuvvetli.
- ☐ sanal konulardan daha iyi anlıyorlar.
- ☒ 1 beyinlerinin farklı bölgeleri aktive oluyor.

11.2 Zeka Küpü müsünüz?

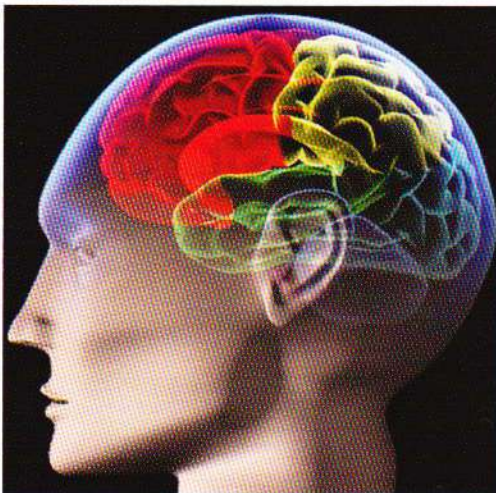
5 Yanıtlayalım

1. Hayatınızda hiç zeka testine girdiniz mi? Sizce bu testler güvenilir mi? Niçin?
2. Akıllı, zeki, aptal, saf, kurnaz. Hangileri sizi tanımlamak için daha uygun? Niçin?
3. Akıllı, zeki, aptal, saf, kurnaz insanlar arasındaki farklar nelerdir?
4. Güzel, zeki, zengin, iyi, akıllı. Bunlardan sadece ikisini seçmek zorunda kalsaydınız hangilerine sahip olmak isterdiniz?
5. Hayatınızda tanıdığınız en zeki ya da akıllı insan kim?
6. Size göre matematikte iyi ama sosyal hayatta başarısız biri zeki olabilir mi? Niçin?
7. Sizce zeka, yaratıcılık ve esprituellik arasında bir bağlantı var mı? Nasıl?
8. Türkçeyi iyi bilmek ve kullanmak zeki olduğunuzun göstergesi olabilir mi? Niçin?
9. Sizce zeka ya da akıl düzeyi geliştirilebilir mi? Nasıl?
10. Oynadığınız bir zeka oyunu var mı? Hangisi?

6 İşaretleyelim, dolduralım

Zekanın Kaç Türü Var?

	Doğru	Yanlış
1. Sorun çözme becerisi zekanın içeriklerinden biridir.	☐	☐
2. Zeka doğuştan gelen ve asla değiştirilemeyen bir potansiyeldir.	☐	☐
3. Zeka düzeyi ile başarı arasında bir ilişki yoktur.	☐	☐
4. Bir insanın baskın zeka türü onun öğrenme biçimini de ortaya koyar.	☐	☐
5. Çocukların kendilerine en uygun mesleği seçebilmeleri ne kadar zeki olduklarıyla ilgilidir.	☐	☐

Zeka Türü	Yetenek ve Becerileri	İlgi Alanları-Hobileri	Uygun Meslekler	Zekanız
Sözel Zeka				☐
Sayısal Zeka				☐
Görsel Zeka				☐
İşitsel Zeka				☐
Sosyal Zeka				☐
İçsel Zeka				☐
Doğa Zekası				☐

Zeka Bir İşe Yarar mı?

Mutlu Tönbekici

Bu kadar **peşinde olunan** ama sahibine hiç faydası olmayan başka bir şey var mıdır? Hani, överiz karşımızdakini "çok zekisin" falan diye ama mesela zeki olduğu için ekstradan sevilen, ekstradan para verilen, "Çoluğumuz çocuğumuz zeki olsun." diye evlenilen, bu yüzden tercih edilen? Yok öyle bir şey. Vasatların şansı daha yüksek! Her konuda...

Her yere çekebilirsin bir vasatı... Ama zekiği? İte-mezsın, kakamazsın, laf edemezsin... Bir baş belasıdır! İş beğenmez, okul beğenmez, yer beğenmez, yurt beğenmez, eş beğenmez... Harcandığını düşü-

nür, düşünür, derlenir. Kendi derlendiği yetmez, etrafındakilerin hayatını da bir ıstıraba dönüştürür. İstırabı sadece yer, yurt, eş yüzünden değildir. Etrafı aptallarla doludur ve ha bire onların aptallıklarını düzeltir. Düzeltmeye mecbur kalır. Neden? Aptallığı ilk fark eden odur da ondan. Bu yüzden ilk yardım yine ondan gelecektir.

Bir zeki, bir aptal karşısında aptaldan daha çaresizdir. Çünkü aptal bir çare peşinde değildir zaten. O pek şeyin farkında değildir. Farkında oldukları ona yeter de artar. Zeki ise çaresizdir. Herkesin henüz emeklediği yerlerden o çoktan geçmiştir. Çaresizdir çünkü aptallık çirkinlik gibi zorlayarak da olsa düzeltilebilen bir şey değildir. "Zayıfla, makyaj yap, güzel giyin." denilebilir bir çirkin ama aptala ne diyeceksin? Ne diyeceksin? Onun modeli böyle işte.

Genç zekiler en çok ıstırap çekenlerdir. Çünkü kalabalıktan, yani aptallardan kendilerini soyutlayabilecekleri ortama henüz kavuşamamışlardır. Kalabalık içinde öğrenmek zorundadırlar. "Tamam, geç! Anladım! Tekrar edip durma aynı şeyi!" Zekinin kafasından başka tek bir cümle geçmez. Çooook sıkılırlar çooook!

Delikanlı zeki, kendini beğenmişliğin doruk noktasındadır. Herkesin kapasitesini bilir artık onlar. Bir çırpıda. Şıp diye anlarlar. Bilmek onu mutlu eder mi? Etmez. Sürpriz yoktur. Zekinin derdi mutsuzluk değildir. Esas derdi sıkıntıdır onun. Çoğu yerde çoğu zaman sessiz kalmak zorundadır. Kendine ait olmayan düşünceleri kendine ait olmayan bir sesle ifade eder.

Bu yüzden, çocuklarınız süper zeki değil diye **hayflanmayın** sakın. Zeki olduğunu düşünüyorsanız mümkün olduğunda bulgur, hamur falan yedirin. Gelişmesin. Her damla fazla zeka bir ömür acı demek...

peşinde olmak

- ☐ takip etmek ☐ ardından yetişmek
☐ çok istemek ☐ yanında götürmek

her yere çekmek

- ☐ uzatmak ☐ ilgiyi toplamak
☐ aldatmak ☐ yönlendirmek

hayıflanmak

- ☐ özenmek ☐ üzölmek
☐ pişman olmak ☐ kızmak

Doğru Yanlış

- Herkes zeki olmak ister ama aslında zeka sosyal hayatta kişinin fazla işine yaramaz. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Zeki insanlar çevrelerinde sevilmez. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Zeki kişiler hak ettikleri yerde olmadıklarına inanır, dertlenirler. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Zeki kişiler sürekli yapılan yanlışları düzeltmek zorunda kalırlar. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Bir aptalın akıllanması mümkün değildir. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Bir insan hem zeki hem de gençse daha kibirli olur. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Bir insan çok zeki de olsa karşısındakinin kapasitesini anlayamaz. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Zeki kişiler karşısındaki kişinin aptal olduğunu ortaya çıkarmaya çalışır. ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Zeki bir insan karşısındaki insanlarda da mükemmelliği arar. ☐ Doğru ☐ Yanlış

Var Yok

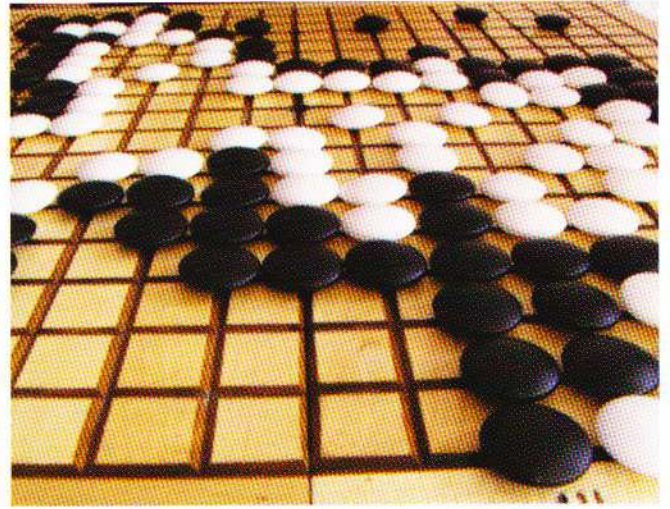
- Yazarın "aptal" olarak nitelediği insanlarla nasıl sosyal iletişim kurduğu ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Yazarın normal zeka ölçülerine sahip insanlarla ilgili görüşleri ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Yazarın kendisini hangi zeka kategorisine soktuğu ☐ Doğru ☐ Yanlış
- Yazarın zeki kişilerin şanslı oldukları konular ☐ Doğru ☐ Yanlış

Metinde katıldığınız yargıların altını çizin.

10 Tamamlayalım, özetleyelim

GO Oyunu

GO oyununun tarihi _____ kadar uzanmaktadır. Rivayete göre oyunu Shun adındaki _____ için icat etmiştir. GO, oynandığı ülkelerin _____ ve _____ etkilemiştir. Uzakdoğu'da GO yalnızca bir oyun değil, _____.

GO da satranç gibi bir _____, fakat ondan çok daha farklıdır. Çünkü _____

GO oynayan bir insan zamanla _____, _____ ve _____ öğrenir. GO, _____ dayalı bir oyun gibi görünür ama oyunda _____ ve _____ entrikalardan üstündür.

- ☐ oyuncu sayısı ☐ malzemeler
☐ amaç ☐ kurallar

11 Okuyalım, işaretleyelim

Çare Sırsınız

"Herhangi bir uzmanlık becerisine sahip bir kişi ile aynı beceriye sahip olmasına karşın konusunda daha üstün olan birisi arasındaki farkın nedeni nedir?" Bu, 1970'li yılların başında matematikçi Richard Bandler ve dilbilimci John Grinder'in sordukları bir soruydu. Bandler ve Grinder

bu sorunun cevabını bulmak için mükemmel performansa sahip insanları modellemiş ve çalışmalarının sonunda diğer insanların da bu performansa ulaşabilmeleri için gerekli teknikleri oluşturmuşlardı. Böylece insanlar, 21. yüzyılda başarı biliminin yeni teknolojisi NLP Nörolingüistik Programlama kavramı ile tanıştı.

NLP, 'beyin dilinin programlanması' ile size daha iyi düşünebilmenizin, kendinizi daha doğru ifade edip daha etkili iletişim kurarak başarı kazanabilmenizin yollarını gösteren bir sistem olarak tanımlanabilir. Beyniniz, duyularınız ve iletişiminizi doğru olarak organize ettiğinizde arzuladığınız hedeflere, başarılarla ve sonuçlara ulaşma kabiliyetinizi ifade etmektedir. NLP beyninizin nasıl çalıştığını, sözcüklerin beyniniz ile nasıl etkileşim kurduğunu ve istediğiniz sonuçlara ulaşmak için davranışlarınızı nasıl organize edeceğinizi araştırır. Yani bir yerde beyninizi ve davranışlarınızı gözden geçirip, bu davranışın kaynaklarını bulup yeniden programlar. NLP, tam anlamıyla uyumlu bir ilişkinin nasıl kurulup sürdürülebileceği konusunda yol gösterir. Bu nedenle kişi öncelikle kendine şu soruları sormalıdır: Gerçekleştirmek istediğim şey nedir? Mesajımı iletmenin en iyi yolu nedir?

Bu soruların yanıtı eski alışkanlıklarınızdan sıyrılmayı gerektirir. NLP'ye göre değişmek, şu ana kadar yaptıklarınızdan vazgeçip yeni ufuklara yelken açarak bu güne kadar ulaştığınız sonuçlardan çok daha iyisine sahip olmaktır.

NLP hangi alanlarda kimlere uygulanabiliyor? Çocuk, yetişkin her yaşta insan faydalanabileceği NLP'nin iş yaşamından aile içi iletişime uzanan geniş bir uygulama alanı var. Örneğin, iş yaşamında değiştirmek istenen çekingenlik, karamsarlık gibi özellikler, NLP uygulamaları ile yerini girişimcilik ve liderlik gibi özelliklere bırakıyor. Çocuklarda öğrenme güçlüğü, okul korkusu, dikkat eksikliği gibi konularda gelişimsel NLP uygulama-

maları söz konusu.

NLP bir sihir ya da mucize değil, bir farkına varıştır. NLP ile kendi hedeflerine ve hayatlarının anlamlarına ulaşmış kişilerin, hayata bakışları, kullandıkları modeller ve teknikleri kullanarak siz de istediğiniz başarıyı elde edebilirsiniz. Sorunlarınızın çözümleri aslında çok yakınınızda duruyor. Yapmanız gereken tek şey onlara ulaşacak doğru yola çıkmayı istemek. Ünlü şair Behçet Necatigil'in de söylediği gibi: Ya çaresizsiniz. Ya da çare sırsınız.

Metinde NLP'nin

- ☐ çocuklar üzerinde yapılan uygulamaların sonuçları açıklanmıştır.
- ☐ insanlar arasındaki yaygınlığı konusuna değinilmiştir.
- ☐ beynin anlama kapasitesini artırdığı savunulmuştur.
- ☐ başarıya ulaşmak için beyindeki davranışların kaynaklarını tekrar programlamak olduğu açıklanmıştır.

NLP

- ☐ tesadüfen ortaya çıkmıştır.
- ☐ daha önce insanların kullanmadıkları teknikleri bulmuştur.
- ☐ insanların istediklerini elde etmesi konusunda yol göstericidir.
- ☐ anlaşılması zor olduğundan insanların kafasında soru işaretleri oluşturmuştur.

Doğru Yanlış

1. Bandler ve Grinder uzmanlık bilgileri aynı olmasına rağmen başarı düzeyi yüksek insanların özelliklerini incelemiştir. ☐ ☐
2. NLP'in araştırdığı konular arasında beyin ve sözcüklerin birbirine olan etkisi vardır. ☐ ☐
3. NLP'ye göre insanlar başarıya ulaşmak için kendilerine kimlerle diyalog kurmaları gerektiğini sormalıdır. ☐ ☐
4. İş hayatında kazancın iyi değerlendirilmesi NLP ile mümkündür. ☐ ☐

14 Dinleyelim, işaretleyelim

Beyin Gücü mü, İllüzyon mu?

Programda

- ☐ Cisimlerin yerini değiştirmenin insanlarda doğal olarak var olduğu
- ☐ İnsanların beyni tam kapasiteli kullanılabilme yeteneği olduğu
- ☐ İllüzyonistlerin telekineziyi sahne şovlarında kullanmaları
- ☐ Telekinezi yeteneği geliştirmek için egzersiz yapılmasının gerekliliği

Var

Yok

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Konuşmacılar konuyla ilgili fikirlerini açıklarken,

- ☐ konuyla ilgili terimlere yer veriyor.
- ☐ çeşitli belgelerden alıntı yapıyor.
- ☐ birbirleriyle karşıt fikirler ortaya atıyor.
- ☐ beynin gücünü farklı yönleriyle kabul ediyor.
- ☐ konunun diğer inançlarla karşılaştırmasını yapıyor.

	Ahmet Bey	Soner Bey	Sunucu
Diğer konuşmacıyı yeterli kanıt olmadığı gerekçesiyle eleştiriyor.			
Savunduğu konuların araştırmalara dayandığını söylüyor			
Sorulan sorulara geri döneceğini belirtiyor.			
Konuşmaları sorularıyla bölüyor.			
Konuşmasına devam etmek için izin istiyor.			
Açıklamalarını yaparken birden fazla ögenin oluşturduğu gruptan bahsediyor.			

15 Tartışalım

Televizyonda insanların telepati, telekinezi, hızlı düşünme gibi yeteneklerinin sergilendiği bir program var. Bu programda gösteri yapanların bazıları seyircilerin arasından işaretli nesneyi kimin tuttuğunu tahmin edebiliyor, kimisi karışındaki kişinin çizip cebine koyduğu resmin aynısını başka bir kağıda çizebiliyor, ya da binlerce yap boz parçası arasından tabloda eksik kalan tek parçayı çok kısa sürede bulabiliyor. Bütün bu olanlara stüdyoda bulunan onlarca seyirci ve programa katılan ünlüler tanık oluyor.

1. Grup	2. Grup
Ben bu tür gösterilerin gerçek olmadığını düşünüyorum. Çünkü / bana göre _____	Ben bu tür güçlerin var olabileceğini düşünüyorum. Çünkü / bana göre _____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
• Bilim tek gerçektir. • İnsan beyninin gücü sınırlıdır. • Bu gösteriler birer hayal ürünü. • Televizyon bu gösterileri kar amacıyla ekrana taşıyor.	• Bilim herşeyi açıklayamaz • İnsan, beyniyle çok şey yapabilir. • Bu gösterilerin gerçek olduğuna dair kanıtlar var. • Televizyon yüzlerce tanığın önünde insanları aldatamaz.

16 Okuyalım, işaretleyelim

Beyin Hakkındaki Gerçekler

Telepatik Önsezi %45 Doğru

Cambridge'de bulunan Trinity Koleji'nde yapılan bir araştırmaya göre, birini düşündükten hemen sonra telefonunuzun çalması ve arayanın düşündüğünüz kişi olması, "telepatik bir önsezi".

Rupert Sheldrake, yaptığı araştırmada kullandığı deneklerden dört tane akraba veya arkadaşının nu-

maralarını aldı. Daha sonra rasgele seçilen numaraları arayan Sheldrake, bu insanlardan denegi aramalarını istedi ve şu şaşırtıcı sonuca ulaştı: Telefonu çalan deneklerin yaptığı tahminler yüzde 45 oranında doğru çıktı. Aynı bilim adamı, bu deneyin e-posta için de aynı sonucu verdiğini iddia etti. Ancak bazı uzmanlar, bu sonuçların sadece tesadüften ibaret olabileceğini ve Rupert Sheldrake'nin bu sonuca sadece 63 denekle ulaşmasının bu ihtimali güçlendirdiğini savundu.

Annelik Beyin Gücünü Artırıyor

Telegraph gazetesinin haberine göre, Richmond Üniversitesi Sinirbilim Profesörü Craig Kinsley hamilelerin belli bir fonksiyon kaybı yaşadıklarını ancak bu sürecin geçici olduğunu ve anne olduktan sonra hamileliğin tam tersine fayda sağladığını söylüyor. Hatta Prof. Kinsley, yavrusu olan ve olmayan hayvanların

beynlerinde yaptığı incelemeler sonucunda, anne olanların beyinde yeni becerilerden kaynaklanan fiziksel bir değişme olduğunu gözlemledi. Özellikle ebeveynlikle ilgili bulunan beyin hücrelerinin büyüdüğünü ve diğer hücrelerle artan bir etkileşime girdiğini ortaya çıkardı. Bu durum daha iyi bir hesaplama kapasitesi sağlıyor. Bunun dışında, bilim adamı anne olan canlıların kendisi tarafından "annelik devreleri" diye adlandırılan yeni bir grup beyin hücresi geliştirdiklerini iddia etti.

İlaçtan Daha Etkili

"Başarıda Beynin Gizli Kodları ve Süper Yaşam Potansiyeli" konulu toplantıda, her canlının yaşama belirli bir enerji kredisiyle başladığı ve yaşam boyu bu krediden harcama yaptığı belirtildi.

Beyin gücü ve ona bağlı yaşama isteğinin sağlığın korunmasında olduğu gibi karşılaşılan sağlık sorunlarının aşılmasında da en büyük etken olduğu belirtilen toplantıda, hastalıklarda doktor ve ilacın yüzde 20, kişinin yaşam isteğinin ise yüzde 80 etkili olduğu belirtildi. İnsanın beyninden salgılanan iyileştirici hormonların ilaçlardan çok daha değerli olduğu açıklanan toplantıda, sağlıklı ve güçlü bir beyin için fiziksel aktivitelerin artırılması, beynin çalışmasını yavaşlatan yağ ve yoğun şekerler içeren yiyeceklerin dikkatli tüketilmesi tavsiye edilirken, çikolatada bulunan serotoninin kişiye mutluluk verdiği konusuna değildi.

Doğru Yanlış

- Sheldrake araştırmasında denekleri arayacak kişilerin telefonlarını belli sıraya göre çevirdi.
- Sheldrake'in yaptığı deneylerin kesin sonuçlar veremeyeceğini savunanlar bulunmaktadır.
- Craig Kinsley'e göre anne olduktan sonra hamileliğin beyine olan olumsuz etkisi kayboluyor.
- Anne olan canlılarda ebeveynlikle ilgili beyin hücreleri sayıca artıyor.
- Yaşam enerjisi insanlara hayat boyu hizmet ediyor.
- Beynin güçlenmesi için yağlı ve şekerli yiyeceklerden tamamen uzak durulması gerekiyor.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Haberlerdeki ortak yön,

- ☐ hepsinin beynin gelişen yönleriyle ilgili olması.
- ☐ özel olarak yapılan deneylerle açıklanması.
- ☐ üçünün de sayısal verilere dayanması.
- ☐ insanlarda doğal olarak bulunan özellikten bahsetmesi.

17 Yanıtlayalım

İnsanın beyin kapasitesi giderek gelişiyor. Bu gelişme bizden bir sonraki nesilde bile açıkça görülebiliyor. Sizce beyin gelişme potansiyeli ne kadardır? İnsanlar uzun yıllar sonra beyinlerini kullanarak neler yapabilir?

3 İşaretleyelim, yerine yazalım

Paralel Evrenler

Evren nasıl var oldu? Araştırmacılar, bu sorunun yanıtını "Her Şeyin Teorisi" adını verdikleri bir evren formülüyle yanıtlamayı umuyorlar. İngiliz astrofizik uzmanı Stephen Hawking, yeni bulgularıyla, içinde "eşizlerimizin" (bizim tamamen benzerlerimiz diyebiliriz) bulunduğu fantastik bir "hiper uzay"ın kapılarını açıyor. Biz diğer **evren**leri göremiyoruz ancak Hawking teorisinde, paralel evrenlerde olanların bizim korkularımızı, becerilerimizi ve özlemlerimizi etkileyebileceğini ileri sürüyor.

Şu sırada, siz bu cümleleri okurken, paralel evrenlerdeki eşizleriniz de bu cümleleri okuyor olabilirler. Onlar da, bu **teori**yi okuyunca, büyük olasılıkla sizin gibi inanmayacak ve başlarını sallayacaklardır. İlk bakışta çılgınlık ya da bir bilimkurgu fantezisi gibi görünse de, bu teori tamamen matematiksel **temel**lere dayanıyor.

Hawking, Cambridge Üniversitesi'nin Matematik Bilimleri Merkezi'nde profesör olarak görev yapıyor. 59 yaşındaki astrofizikçi, evrenin var oluşunu açıklamak amacıyla yıllardır üstünde çalışılan "Her Şeyin Teorisi"nin formülünü oluşturmayı başardı ve buna "M-teorisi" adını verdi. Buradaki "M" (magic, mysterios, mother) büyülü, esrarengiz ya da her şeyin (bütün teorilerin) anası olarak değerlendirilebilir.

Teoriye göre **uzay**, içlerinde bizim eşizlerimizin bulunduğu başka evrenlerden oluşan çok boyutlu bir labirent. Stephen Hawking'in geliştirdiği evren teorisi, hesaplamalara dayalı yepyeni bir açıklama getiriyor. Hawking, mantıksal olarak, beynimizde hiçbir şeyin bir bütünden

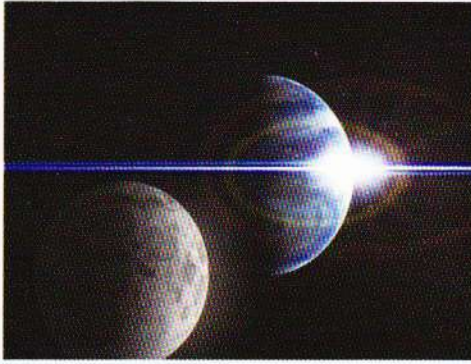
bağımsız gerçekleşmediğini ileri sürüyor. Yani görülebilir evrenimizin dışında, iç içe geçmiş, görülemeyen daha çok sayıda evren var.

Bu, sadece birçok esrarengiz olguya aniden bambaşka bir açıdan baktığı için değil, aynı zamanda sıradan yaşamımızın bu kadar basit olmadığını göstermesiyle de büyüleyici bir evren tasviri. Ona göre bizim evren olarak tanımladığımız belki de gerçekte iç içe geçmiş, birbirini etkileyen, birbirine paralel evrenlerin bulunduğu, sonsuz uzayın minik bir **kesiti**. Eğer Hawking haklıysa, daha pek çok olgu paralel evren teorisiyle açıklanabilecek.

Hiçbir neden ya da bulgu olmadığı halde neden bazen korkuya kapılıyoruz? Eşizlerimiz o anda bu korkuları yaşadıkları için mi? Neden bazı insanlar ilk kez gördüğümüz halde, sanki onu uzun süredir tanıyormuşuz duygusuna kapılıyorlar? Başka bir dünyada onu uzun süredir tanıdığımız için mi? Ya ilk bakışta aşk? Aslında böyle

bir şey belki de yok ve her şey başka bir evrende yaşanan bir aşkın o an için hissedilmesinden ibaret. Gerçekten de, bir bilimkurgu senaryosuna benziyor. Hawking, sadece paralel evrenlerin var olabileceğinden bahsetmiyor, paralel başka bir evrene geçmeyi hayal ediyor.

Bu **fantastik** bakış açısı gerçek olabilir mi, bilemiyoruz. Hawking, evrenin varlığını tek bir formülle açıklayacak "Her Şeyin Teorisi"nin henüz tamamlanmadığını, bunun belki de ancak 21. yüzyılın sonuna doğru mümkün olacağını belirtiyor. Ancak formül tamamlandığında da bu noktanın insan aklının son zaferi olacağını savunuyor.

	Var	Yok
1. Hawking'in uzmanlık alanı	☐	☐
2. Paralel evrenlerin uzayda kapladığı alanın sayısal değeri	☐	☐
3. Hawking'in teorisini tamamladığı yıl	☐	☐
4. Paralel evren teorisinin dayandığı temel	☐	☐
5. Paralel evren teorisinin açıklayabileceği konular	☐	☐
6. Hawking'in yazdığı bilim kurgu romanları	☐	☐
7. Hawking'in paralel evrende yapmak istedikleri	☐	☐

Kuram : _____
 Hayali : _____
 Bölüm : _____
 Esas : _____
 Feza : _____

Stephen Hawking,

- ☐ evrenin varlığının formülünü 21. yy.da kesin olarak tamamlayacağını iddia ediyor.
- ☐ birbirinden bağımsız paralel evrenlerin varlığından bahsediyor.
- ☐ beyindeki olayların bir bütüye bağlı olarak gerçekleştiğini savunuyor.
- ☐ ilk görüşte aşkın sebebinin paralel evrenlerden başka bir şey olmadığını ileri sürüyor.

Metinde paralel evren teoreminin

- ☐ kaç yılda tamamlandığı belirtiliyor.
- ☐ açıklandığı örnek bir olay anlatılıyor.
- ☐ insanlar üzerindeki etkilerinden bahsediliyor.
- ☐ gerçektir olduğu iddia ediliyor.

4 Biraz daha açalım

İnsanoğlu evrenin sır perdesini araladıkça başka gezegenlerde canlıların var olup olmadığına dair merakı da artmıştır. "Evrende yalnız biz mi varız?" yıllardan beri akılları meşgul eden bir sorudur.

Bazı insanlar başka gezegenlerde hayat olduğunu iddia etmekle kalmaz, bu canlıların Dünya'yı ziyaret ettiklerini söylerler. Bazıları, insan kadar gelişmiş olmasa da mikroorganizmalar şeklinde canlıların var olabileceğini düşünür. Bazıları ise böyle bir olasılığın dahi var olmadığını düşünür.

Sizce evrende yaşanabilir bir başka gezegen var mı? Yoksa sonsuz uzay boşluğunda Dünya canlıların yaşayabileceği tek gezegen mi? Uzaylı diye tanımlanan evrenin başka gezegenlerinde yaşayan canlılar var mıdır? Yoksa bunlar sadece insanların hayal dünyasının ürünü müdür?

Bence

5 Dinleyelim, işaretleyelim

Kozmos

Doğru Yanlış

1. Sagan'ın düşüncelerini ifade etme kabiliyeti, insanların evreni daha iyi anlamasını sağlamıştır. ☐ ☐
2. Sagan'a göre yapılan araştırmalar evrenin bütünü anlamamıza olanak sağlıyor. ☐ ☐
3. Sagan'ın "Kozmos" isimli kitabı daha sonra televizyonda yayınlanacak belgeselin senaryosunu oluşturmuştur. ☐ ☐
4. Galaksilerde yüz milyar kadar gezegen bulunması mümkün. ☐ ☐
5. Sagan'a göre evrende başka canlılar yaşıyor olabilir. ☐ ☐

Var Yok

1. Bilimden önce insanların doğadaki olaylara anlam yükleme biçimi. ☐ ☐
2. İnsanın hayal gücünün buluş yapmaya etkisi. ☐ ☐
3. Bilim adamlarının çalıştıkları alanlar ☐ ☐
4. Kozmos'a karşıt olarak kullanılan kelime ☐ ☐
5. Evren ve uzay arasındaki bağ ☐ ☐

Metinde _____ yapılmamıştır.

☐ evrenin tanımı	☐ sayısal açıklama
☐ benzetme	☐ eleştiri

Kanımca evrende canlı kaynıyor olması çok daha güçlü bir olasılıktır.

☐ Dizindeki kırk kemik alçıya alınırsa kaynar.
☐ Demliğin içindeki su kaynayıp duruyor.
☐ Bu koy balık kaynıyor,
☐ Lafa dalınca ders kaynıyor.

12.2 Uzaya Yolculuk

6 Yanıtlayalım

- ☐ Astronot olmak ister miydiniz? Çocukken astronot olmayı hiç hayal ettiniz mi?
- ☐ Televizyonda, uzay yürüyüşü yapan bir astronot gördüğünüzde ne hissedersiniz?
- ☐ Size göre bir astronot hangi özelliklere sahip olmalıdır? Peki sizde o özellikler var mı?
- ☐ Uzaya gidecek olsaydınız yanınıza hangi kişisel eşyalarınızı alırdınız?
- ☐ Uzay yolculuğunuzun sabahında gözlerinizi açtığınızda acaba ne hissedersiniz?
- ☐ Uzaydaki ilk gününüzde neler yapardınız?
- ☐ Bir astronotla evli olmayı ister miydiniz? Niçin?

7 İşaretleyelim, dolduralım

Uzay Kampı Türkiye

"Uzay Kampı Türkiye"de

1. Mars kontrol odası
2. Bilgisayar laboratuvarı
3. Film seti
4. Uzay mekiği
5. Rasathane
6. Roket fırlatma sahası
7. Açık hava spor alanları
8. Sinema salonu

Var Yok

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

"Uzay Kampı Türkiye"

1. İzmir'de, NASA mühendisi Kaya Tuncer tarafından kurulmuştur.
2. tüm Avrupa'nın önde gelen uzay kamplarından biridir.
3. 7-19 yaş grubu çocuk ve gençler ile yetişkinlere eğitim vermektedir.
4. katılımcılara ünlü astronotları ülkelerinde ziyaret etme şansı da veriyor.

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

	Süre	Yaş Grubu	Saat	Amaç	Etkinlikler
Standart Uzay Kampı					
Yaz Kampı					
Aile-Çocuk Kampı					
Robot Aktiviteli Uzay Kampı					

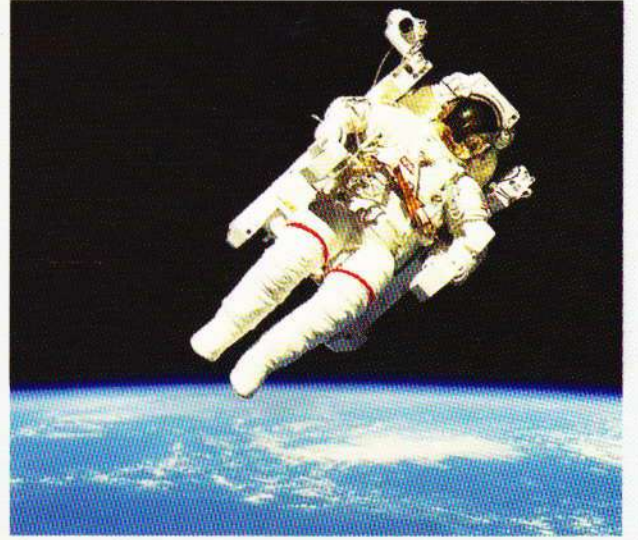
10 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım

Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler

Alman astronot Ulrich Walter, ilk uzay yolculuğuna çıkmak üzereyken yaşadığı duygularını, "Dizlerden bükülü bacaklarımı yukarıya doğru kaldırmış, sırtüstü yatıyordum. İşte, nihayet o an gelip çatmıştı ama hiç kimsenin yaşamak istemeyeceği şey geldi başıma. Haya-tım boyunca bu kadar acil tuvalet ihtiyacı hissetmemiş-tim!" diye anlatıyordu. Oysa uzay mekiği henüz fırlatma rampasındaydı ancak Walter'ın oturuş biçiminden dola-yı kan bedeninin üst bölümlerinde yoğunlaşmış ve üstü-ne yerleştirilen alıcı, fazla sıvı saptadığı için böbrekleri harekete geçirmişti. Walter için daha şimdiden her şey rahatsızlık vericiydi. Bir de Dünya'dan ayrılıp uzaya uçunca neler yaşadığını düşünebiliyor musunuz?

Herhalde çoğunuz televizyonda, uzay gemileriyle ya-pılan bağlantılarda havada uçan diş fırçasını izleyen ya da ortalıkta dolaşan portakal suyu damlalarını yutmaya çalışan astronotların neşeli görüntüleriyle karşılaşmış ve belki de uzayda her şeyin tam bir eğlenceye dönüştü-ğünü düşünmüşsünüzdür. 1995'te Alman astronot Tho-mas Reiter'in uzayda gitarıyla verdiği konseri gören her-kesin düşüncesi bu olmuştu en azından. Ancak, bu şen şakrak gösterilerde madalyonun bir de arka yüzünün olduğunu belli eden işaretler de vardır. Mesela, astro-notların şişmiş yüzleri ve göz halkaları...

Astronotların yerçekimsiz ortamda yaşadıkları pek çok sorundan biri vücuttaki sıvıların yer değiştirmesi nede-niyle ortaya çıkan rahatsızlıklardır. Bu değişiklik yörün-geye ulaştıktan hemen sonra başlar ve ağırlıksız ortam-da kan, astronotun başında birikerek "şişkin yüz sen-dromu"na yol açar. Bacaklar ise, azalan sıvı basıncı ne-deniyle inceler ve "örümcek bacakları" görüntüsüne ka-vuşur. Dahası da var tabii. Astronotlar için uzayda bes-lenebilmek de büyük bir sorundur. Ağız, boğaz ve bu-rundaki mukoza dokuları şiştiği için koku ve tat alma duyuları zamanla azalır ve hiç tat alamamaya başlar-lar, iştahları kesilir, vücutları zayıf düşer ve hastalıklara dirençsiz hale gelir, aynen gripte olduğu gibi. Uzayda yenen gıdaların sindirilmesine bile fırsat yoktur. Vücutta-ki denge sisteminin bozulmasıyla birlikte baş dönmesi, terleme nöbeti ve kusmalar baş gösterir. Kas ve kemik sisteminde rahatsızlıklar oluşur. Uzay yolculuğunun sü-resi uzadıkça, daha az kullanıldığı için, kaslar ve kemik-ler zayıfladıkça zayıflar, hatta ileri aşamalarda kemikler-de cam gibi kırılma riski meydana gelir. Bir de omurga

var kuşkusuz. Yerçekimi kuvveti ortadan kalkınca, omur-gayla birlikte bütün bel omuru esnemeye başlar. Yolcu-luğa başlamadan önce ve yolculuğun ilk gününün so-nunda ölçüldüğünde, omurga gevşemesi nedeniyle astronotların boylarının yedi santimetre kadar uzayabil-diği görülmüştür. Boy uzaması olumlu bir etki gibi gö-rünse de, aslında geçicidir, yeryüzüne dönüldüğünde eskiye dönüş olur ve bu süreçte şiddetli sırt ağrıları da astronotları çok rahatsız eder.

Tüm bunlara ek olarak uzayda yaşanan uyku sorun-larından da söz etmek gerekir. Uzaydaki güçlü ışıklar, gözün içine kadar ulaşarak orada ışık patlamalarına yol açtığı için astronotlar gözlerini kapattıkları halde yıldız kümeleri görmeye devam ederler. Biri gözünüze çok güçlü flaşlar patlatırken uyumaya çalıştığınızı düşünün. Astronotlar işte bunun katbekat fazlası bir ışık ortamın-da uyumak zorundadırlar. Uzaydan gelen kozmik ışın-lar sadece uyku ve göz problemleri yaratmakla da kal-maz. Atmosferin korunmasından yoksun ortamlarda çalışan astronotlar özel giysiler giyseler de uzun vade-de ciddi hastalıklara yol açabilecek etkilere de maruz kalmış olurlar.

Elbette biz "Dünyalılar" için uzaya gitmeyi planlamak, bu yolculuklara uygun uzay araçlarını yapmak, Dün-ya'nın dışına çıkıp tekrar geri dönebiliyor olmak takdire değer bir başarı. Ancak öyle görünüyor ki tüm bunları planlayıp gerçekleştiren insan, aynı zamanda bu yolcu-lukların en zayıf noktası.

Doğru Yanlış

1. Ulrich Walter uzay yolculuğunu tamamladığı ilk anda hiç beklemediği bir sorunla karşılaşmıştı. ☐ ☐
2. Walter'in yaşadığı sorun, oturuş biçiminin böbreklerini fazla çalıştırmış olmasıdır. ☐ ☐
3. Uzay gemileriyle yapılan bağlantılara bakılırsa astronotların pek çok sağlık sorunuyla karşılaştığı insanın hiç aklına gelmez. ☐ ☐
4. Uzaydaki ilk günlerde vücudun üst tarafı kalınlaşırken alt tarafı inceler. ☐ ☐
5. Astronotlar uzayda en sevdikleri tatlıyı yeseler bile hiç tadını alamazlar. ☐ ☐
6. Yerçekimsiz ortamda çok uzun süreler kalan birinin tüm kemikleri tuzla buz olabilir. ☐ ☐
7. Kısa boylu bir astronot uzaya gittiği için çok mutlu olabilir, çünkü Dünya'daki günlerinin geri kalanını daha uzun boylu olarak geçirecektir. ☐ ☐
8. Astronotların giysileri onları kozmik ışınların neden olabileceği hastalıklara karşı korur. ☐ ☐

Yerçekimsiz ortamın vücuda etkileri:

- ☐ Kan basıncında yükselme
- ☐ Zayıflama
- ☐ Bağışıklık sisteminde zayıflık
- ☐ Sindirim sistemi hastalıkları
- ☐ Kas ve kemiklerde incelme
- ☐ Omurgada eğrilik
- ☐ Göz sağlığında sorunlar
- ☐ Uyku bozuklukları

Metindeki yargılardan sebepler ve sonuçlar

-Diği için • -mEsl nedeniyle
-DEn dolayı/ötürü • -İncE

1. Astronotlar uzayda yerçekimsiz ortamda yaşadıkları için kimi sorunlarla karşılaşılır.
2. _____
3. _____
4. _____

11 Özgeçmiş yazalım

Uzay bilim ve teknolojilerine çocukluğundan beri büyük ilgi duyan biri olarak, yakında başlayacak olan "Astronotlar Yarışıyor" adlı bilim-beceri programına başvuruda bulunmaya karar verdiniz. Yarışmaya katılabilirseniz yirmi günlük bir eğitimden geçip gerçeğine uzay istasyonu simülasyonunda zorlu bir deneyim yaşayacaksınız. Yarışmanın sonunda ise NASA'da astronot eğitimi bursu ve ayrıca 100.000 TL ödül kazanacaksınız.

Sizi neden uzaya götürsünler. Etkileyici bir özgeçmişle kendinizi kabul ettirmeye çalışın.

Yarışma Başvuru Formu

1. Ad Soyad	2. Doğum Yeri-Tarihi	3. Medeni Durum
4. Adres	5. Ev Telefonu	6. Cep Telefonu
7. Eğitim	☐ Lise ☐ Fakülte ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora	
8. Okullar (Transkript ve diploma fotokopileri ile)		
Enstitü, Şehir, Ülke	Mezuniyet Yılı	Bölüm
9. İş Deneyimleri (Transkript ve diploma fotokopileri ile)		
İlişkili Kurum	Süre / Yıl	Görevi
Ayrılma Nedeni		
10. Sertifika, ödül ve üyelikler (Lütfen ekte bilgilendiriniz.)		
11. Diller (Yabancı dil, işaret dili, program dilleri dahil; lütfen ekte bilgilendiriniz.)		
12. Diğer Beceriler (Spor, sanat, mekanik vb. alanlar; lütfen ekte bilgilendiriniz.)		
13. Onay Bu belgedeki ve eklerdeki bilgilerin doğru olduğunu onaylıyorum.		
Tarih:	Onay:	
14. Göreve Uygunluk - Değerlendirme (Ekte bilgilendiriniz.)		
a. Farklı bir kültürde yaşama deneyiminiz oldu mu? Olduysa o kültüre nasıl uyum sağladınız? Kendi kültürünüzü aynı anda nasıl sürdürdünüz?		
b. Hayatınızdaki en büyük başarınız ve başarısızlığınız nedir? Bu sonuçlar karşısında verdiğiniz tepkileri açıklayınız.		
c. Uzay bilimlerine olan ilginizin nedeni nedir? Dayanaklarıyla açıklayınız.		

12.3 Yıldızların Söyledikleri

12 Dinleyelim, işaretleyelim

Hakan Kırkoğlu ve Göklerin Bilgeligi

Hakan Kırkoğlu'na göre astrolojiyle ilgilenen kişi,

- ☐ bilgi olmalı.
- ☐ amacına ulaşma çabasında olmalı.
- ☐ çalışkan olmalı.
- ☐ alanında en iyi olmayı hedeflemeli.
- ☐ öğrenmeye açık ve istekli olmalı.

Hakan Kırkoğlu'nun

- ☐ astrolojiyle ilgilenme nedeni kendi mesleğini sevmesidir.
- ☐ astrolojiyle ilgilenme nedeni geleceği öğrenme isteği değildi.
- ☐ astrolojiyle ilgilenmeye başladıktan sonra bazı konularda fikirleri değişmiştir.

Hakan Kırkoğlu'na göre,

- ☐ astroloji günümüzde popüler ama asıl anlamı kaybolmuş bir alandır.
- ☐ astroloji geçmişte şimdiki kadar saygın bir alan değildi.
- ☐ astrolojiyle ilgili bilgilerin insanlara dünya dışından varlıklar tarafından verildiği doğrudur.

Hakan Kırkoğlu'na göre astroloji _____ bir alan değildir.

- ☐ kişilere gelecekle ilgili önerilerde bulunan
- ☐ kişinin kendisini tanımasını sağlayan
- ☐ kişinin evrendeki rolünü anlamlandırmasını sağlayan
- ☐ kişinin kendisini evrene bırakabilmesi için ona kapı açan

Doğru Yanlış

1. Astroloji doğru tanınmasına rağmen popüler bir alan değil. ☐ ☐
2. Hakan Kırkoğlu, günlük fal yazmakla beraber bunun astrolojiyi doğru biçimde ele almanın uygun bir yolu olmadığını düşünüyor. ☐ ☐
3. Farklı yaş ve meslek gruplarından insanlar yıldız haritalarının çıkartılması için talepte bulunuyor. ☐ ☐
4. Aynı anda ve aynı yerde doğmuş olmak yıldız haritalarının aynı olmasa da benzer olmasına neden olur. ☐ ☐

Var Yok

1. Hakan Kırkoğlu'nun astroloji alanındaki özgeçmiş bilgileri ☐ ☐
2. Hakan Kırkoğlu'nu 'Göklerin Bilgeligi' kitabını yazmaya iten nedenler ☐ ☐
3. Astrolojiye saygınlığını kazandırmak için ne yapılması gerektiği ☐ ☐
4. Günlük yıldız fallarının doğruluk oranı ☐ ☐

13 Anlatalım

Bu metni dinlemeden önce astrolojiyle ilgili düşüncelerim: _____

Metni dinledikten astrolojiyle ilgili öğrendiğim yeni bilgiler: _____

Metinde dinlediğim, astrolojiyle ilgili bana inandırıcı gelmeyen konular: _____

Astrolojiyle ilgili merak ettiğim halde metinde yanıtını bulamadığım sorular: _____

Hakan Kırkoğlu hakkında söyleyebileceklerim ve düşüncelerim: _____

16 Okuyalım, işaretleyelim

Astrolojinin Doğuşu

Bundan çok uzun zaman önce, erkekler ve kadınlar geceleyin yıldızlı gökyüzüne baktılar... Gördükleri manzaranın hem güzelliğinden etkilendiler hem de bu yıldızların ne olduğunu, yaşamlarını etkileyip etkilemediğini merak ettiler.

İşte astrolojinin doğuşu başlangıçtaki bu meraka dayanır. En azından tahmin edilen hikaye bu, çünkü hiç kimse, astrolojinin yazı öncesi durumunun ne kadar eskiye dayandığını ve nasıl olduğunu tam olarak bilmiyor. Yazılı tarihte astrolojinin ilk ortaya çıkışı ise M.Ö. 2500 yılında, gezegenlerin insanın kaderini etkileyen güçlü tanrılar olduğuna inanılan Mezopotamya'da olmuştur. Buradaki ilk astrologlar gökyüzünü dikkatle izlemeye ve onun geceleri parıltılı, muhteşem sessizliğinde gördüklerinin düzenli kayıtlarını tutmaya başladılar. Bu kayıtlar sayesinde, gerçekleşen olaylar ve yıldızlar arasında bağlantı kurdular. Astroloji danışmanları tuttukları kayıtlar ve yorumlarına dayanarak kraliyet ailesine devlet yönetimi konusunda akıl verirdiler ve bu nedenle Mezopotamya tarihinin erken dönemlerinde astroloji "kraliyet sanatı" olarak düşünülürdü.

Zamanla Mezopotamya gökbilimcileri gökyüzünde neler olduğunu açıklamak için yeni geometri bilimini kullanmaya başladılar. Bu dönemde Eski Yunanlılar da Mezopotamya'nın astrolojik kehanet biçimini kendi mitolojileri ve yeni geometri bilimiyle birleştirip "Zodyak"a dayanan kişisel bir astroloji geliştirdiler. Buna göre, Yunanca "zodiakos kyklos" yani "hayvanlar dairesi" anlamına gelen bir kuşak vardır. Bu kuşak, güneşin bir yıl boyunca gökyüzünde izlediği eliptik yörüngesinin her iki yanında dokuz derece uzanır. Zodyak; koç, boğa, yengeç gibi her biri bir hayvan tarafından simgelenen, yılın on iki ayını gösterecek şekilde bölümlenmiş bir kuşaktır. Böylece Yunanlılar astrolojiyi, gökyüzünün yaşamlarındaki etkilerini merak

eden bireylere danışmanlıkta kullanarak yıldız falı sanatını ortaya çıkarmış oldular.

Daha sonra astroloji Roma kültürüne girdi ve oradan da Avrupa'ya yayıldı. Hristiyanlığın doğuşu ile bir süre karanlıkta kaldı. Ne de olsa, astroloji insanların kaderinin, yıldızların yaratıcısından çok, yıldızlar tarafından belirlendiğini savunuyor gibiydi. Oysa ortaya çıkan Hristiyanlık öğretisine göre yaratıcı, insanlara özgür irade bahşetmişti. Ancak, astroloji bir yolunu bulup genel olarak Hristiyan öğretisinin içine sızdı ve gelişmeye devam etti.

Astroloji ortaçağda düşüşe geçti. Rönesansın başın-

da ise öğretiler dünyasında kendine ayrıcalıklı bir yer edindi. On altıncı ve on yedinci yüzyıllarda Thyco Brahe ve Johannes Kepler gibi önemli gökbilimciler tarafından benimsenip Avrupa'nın büyük üniversitelerinde bir bilim olarak kabul edildi. Fakat bir süre sonra modern bilimin buluşları, astrolojinin bilimsel doğruluğuna olan inancı ufak ufak sarsmaya başladı.

Günümüzde astrolojinin bir bilim dalı olarak kabul edilip edilmediğine dair farklı görüşler vardır. Astrolojiyi bilim olarak kabul eden çevrelerin en çok yakındığı ise astrolojinin "günlük burç yorumlarını gösteren bir alan"a indirgenerek tanımlanmasıdır. Oysa

onlara göre astroloji, insanların doğum anından itibaren gök cisimleri ve insanlar arasındaki sürekli etkileşimi ciddi biçimde inceleyen bir alandır.

Astrolojiyi ister bir bilim dalı, ister bir inanç sistemi, ister saçmalık olarak değerlendirelim; insanların astrolojiye olan ilgisi yadsıyamayacağımız bir gerçektir. Çünkü son yıllarda astroloji insan ruhunun zenginliklerinin dile getirilmesinin bir biçimi olarak her zamanki kadar popüler.

Astroloji, hala kendilerini daha iyi anlamak isteyen çağdaş bireylere, ruhlarının evrenin sayısız mucizeleri ile olan gizemli ilişkisini açıklamayı vaat eder.

	Var	Yok
1. Mezopotamya'daki dini inanışlar	☐	☐
2. Astrolojiye ait ilk yazılı kaynakların neyle ilgili olduğu	☐	☐
3. Astrolojinin gelişmesinde ve yaygınlaşmasında rolü olan medeniyetler	☐	☐
4. Tarih boyunca çeşitli dönemlerde, astrolojiye karşı insanların tutumu	☐	☐
5. Günümüzde astrolojinin insan hayatına katkıları	☐	☐

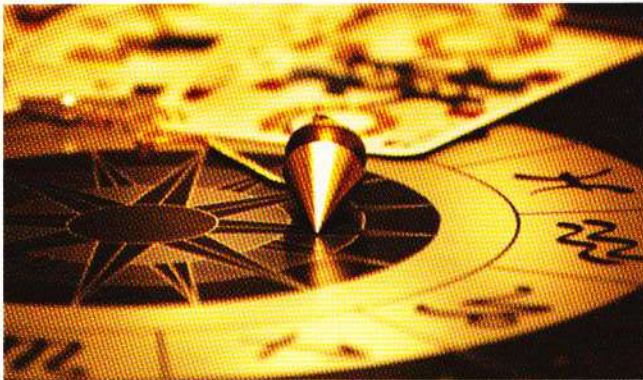
Hristiyanlığın doğuşu ile astrolojiye olan inanç biraz sarıldı, çünkü astroloji _____.

- ☐ yıldızların yaratıcısı olmadığını söyler gibiydi.
☐ insanların kaderinin yıldızların yaratıcısı tarafından belirlendiğini söyler gibiydi.
☐ insanların kaderi üzerindeki en büyük egemenliğin yıldızlara ait olduğunu söyler gibiydi.
☐ astroloji Hristiyan öğretisinin içine sızdı.

Onlar

- ☐ Astrolojiyi bilim dalı olarak kabul etmeyenler.
☐ Astrolojiyi günlük burç yorumlarını gösteren bir alana indirgeyenler.
☐ Astrolojiyi bilim dalı olarak kabul edenler.
☐ Astrolojiyi günlük burç yorumlarından ibaret görenler

	Var	Yok
1. Astroloji yazılı kaynaklara göre ilk dönemlerinde prestijli bir alandı.	☐	☐
2. Yunanlıların astroloji alanındaki çalışmalarına kadar astroloji, yıldızların kişilere özel değil daha genel durumlara etkilerini ortaya koymaktaydı.	☐	☐
3. Astrolojinin; ortaya çıkan öğretilerden, dinlerden ve bilimin geldiği noktadan etkilenişine göre, popülerlik ve saygınlık düzeyi zaman zaman değişmiştir.	☐	☐

17 Görüşlerimizi yazalım, tartışalım

1. "Astroloji bilim süsü verilmiş bir saçmalık. Bilimde yoruma yer yoktur."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

2. "Miknatıslar ve bunların oluşturduğu manyetik alanlar vardır. Örneğin bu alanlar pusulanın ibresinin değişmesine neden olur. Bu miknatısın gezegenler kadar büyük olduğunu düşünün! Kendinizi de pusulanın ibresi olarak düşünün. V oluşan manyetik alanın büyüklüğünü hayal edin!

Bu alandan etkilenmiyor olmak garip olmaz mıydı? Astroloji tartışmasız bir bilim dalıdır."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

3. "Bilmeden konuşmamak gerek diye düşünüyorum. Bir konuda bilginiz yoksa susmak en doğrusudur."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

4. "Burçların özellikleri ve kişilerin özellikleri öyle örtüşüyor ki inanmamak elde değil. Ancak günlük burç yorumları oldukça saçma. O kadar insanın hem de iki satırda bitirilmiş olayları aynı gün yaşayacak olması hem komik hem imkansız.

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

Çünkü

